

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austriackiego.

Część LXXXVI.

wydana i rozestana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 4. Lipca 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: dnia 8. Listopada 1851.

258.

Cesarski patent z dnia 28. Lipca 1850.

obowiązujący w krajach koronnych: Austrii poniżej i powyżej Ensy, Solnogradu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi i Gradyski z Istrią, Tyrolu i Vorarlberga. Czech, Morawii, górnego i dolnego Szląska, mocą którego nadaje się i ustanawia dla władz sądowych prawo organiczne, wedle którego, poczynając od dnia ogłoszenia ustawy, postępować należy.

My Franciszek Józef pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austriacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmaeyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiążę Austrii; Wielki - Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Solnogradu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książę górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piaceney i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książę Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej dolnej Luzaeyi i na Istrii; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Na przedstawienie Naszego ministra sprawiedliwości i za poradą Naszej Rady ministrów, uznaliśmy potrzebę, wydać prowizorycznie odpowiednią nowemu urządzeniu sądownictwa, ustawę organiczną dla władz sądowych, tak co do obsadzenia onych, kierunku i karności, jako też co do wewnętrznego i zewnętrznego w interesach do tychże władz należących, zachować się mającego porządku.

Na zasadzie przeto §. 120 konstytucyi państwa, poprzednio dla krajów koronnych niżej wymienionych, jako to: dla arcyksięstwa Austrii poniżej i powyżej Ensy, księstwa Solnogradu, księstwa Styryi, księstwa Karyntyi, księstwa Krainy, uksiążęconego hrab-

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXXVI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 4. Juli 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 8. November 1851.

258.

Kaiserliches Patent vom 28. Juni 1850,

wirksam für die Kronländer Oesterreich unter und ob der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz und Gradiska mit Istrien, Triest, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren, Ober- und Nieder-Schlesien, wodurch für diese Länder ein organisches Gesetz über die Gerichtsstellen erlassen und festgesetzt wird, dass sich hiernach vom Tage der Kundmachung angefangen zu nehmen sei.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Ungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodenschaft Serbien etc. etc.

Haben über Antrag Unseres Justizministers und über Einrathen des Ministerrathes ein mit der neuen Gerichtsverfassung in Einklang stehendes organisches Gesetz für die Gerichte, deren Besetzung, Leitung und Disciplin, dann über die innere und äussere Geschäftsordnung derselben provisorisch zu erlassen befunden.

Wir verordnen demnach auf Grundlage des §. 120 der Reichsverfassung vorläufig für den Umfang nachbenannter Kronländer, nämlich: des Erzherzogthums Oesterreich unter und ob der Enns, des Herzogthums Salzburg, des Herzogthums Steiermark, des Herzogthums

stwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istrii, miasta Tryestu z jego okręgiem, uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga, królestwa Czech, margrabstwa Morawii i księstwa górnego i dolnego Szląska, stanowiący co następuje:

I

Sądy krajowe wyższe, sądy krajowe, handlowe i powiatowe, w krajach koronnych wyżej wymienionych, ordynacją sądową z d. 14. Czerwca 1849, przez Nas zatwierdzoną, ustanowione, winny postępować przy obsadzaniu i kierunku tychże władz, przy wykonywaniu karności, oraz utrzymaniu wewnątrz i zewnętrznego porządku, w interesach doń należących, wedle przepisów tej ustawy, poczynając od dnia jej ogłoszenia.

II.

Tylko co do prezydentów, prezesów senatowych (wydziałowych), radców i sędziów powiatowych, stosownie do zastrzeżenia, wyrzeczonego w §. 101. konstytucyi państwa, jako też w §. 40 ordynacji sądowej, działanie władzy sądowej dyscyplinarnej i wskazane w tym względzie postępowanie, w rozdziale IV^m niniejszej ustawy określone, równie jak rozporządzenie, na mocy którego poszkodowanemu do postępowania dyscyplinarnego przyłączyć się wolno, (§§. 90—95), wchodzi dopiero w wykonanie z dniem 1. Lipca 1851, we wszelkich tych przypadkach, w których kara dyscyplinarna (nagana, potrącenie z pensyi, dymisyja), albo zawieszenie czasowe w służbie, lub też przeniesienie mimowolne na stan spoczynku lub na inną posadę, jedynie przez stan dyscyplinarny orzeczonym być może (§§. 65, 66, 72, 97, 104 i do 110 tej ustawy).

Do owej przeto chwili, kara nagany, potrącenia z pensyi, czasowe zawieszenie w pełnieniu służby, tudzież mimowolne przeniesienie na stan spoczynku lub na inną jaką posadę, na osoby sądowe, wyżej wymienione, może być orzeczona tylko przez ministra sprawiedliwości, na drodze administracyjnej; kara zaś dymisyi (§. 71), może być wyrzeczona jedynie przez wyrok najwyższego trybunału, stosownie do przepisu §. 7 dotychczasowego rozporządzenia ministeryalnego z d. 21. Sierpnia 1848, który to wyrok, przed onego wystosowaniem, ministrowi sprawiedliwości przedłożonym być ma.

Co się tycze postępowania w tym względzie, stosować się należy do przepisu §. 73 niniejszej ustawy, wedle którego ten sąd, który do przedstawienia na posadę byłby właściwym (§§. 22, 24 i 26 tej ustawy) potrzebne okoliczności wybadywać i zopiniowane swe przedstawienie albo wprost albo za pośrednictwem sądu krajowego wyższego, ministrowi sprawiedliwości, a w przypadku nastąpić mającej dymisyi, rzecz całą zbadanych okoliczności, najwyższemu trybunałowi przedłożyć winien.

III.

Od chwili, w Art. I. i II. oznaczonej, winien także najwyższy trybunał we wszystkich interesach z sądów krajów koronnych wyżej wymienionych, do niego przycho-
dzących, postępować wedle przepisów niniejszej ustawy, o ile w tym względzie w Statucie, dla tegoż sądu oddzielnie wydać się mającym, stosowne zmiany nie zajdą.

IV.

Z dniem ogłoszenia tej ustawy, znoszą się następne w krajach koronnych, wyżej wymienionych, obowiązujące przepisy, jako to :

Kärnthen, des Herzogthums Krain, der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska mit der Markgrafschaft Istrien, der Stadt Triest mit ihrem Gebiete, der gefürsteten Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg, des Königreichs Böhmen, der Grafschaft Mähren und des Herzogthums Ober- und Nieder Schlesien, wie folgt:

I.

Die in den vorgenannten Kronländern nach Vorschrift der von Uns am 14. Juni 1849 genehmigten Gerichtsverfassung bestellten Obertandesgerichte, Landesgerichte, Handelsgerichte und Bezirksgerichte haben sich vom Tage der Kundmachung angefangen, bei der Besetzung und Leitung der Gerichtsstellen, bei Ausübung der Disciplinargewalt und Handhabung der inneren und äusseren Geschäftsordnung nach Vorschrift dieses Gesetzes zu benehmen.

II.

Nur gegen Präsidenten, Senatspräsidenten, Räte und Bezirksrichter hat in Gemässheit des im §. 101 der Reichsverfassung und des §. 40 der Gerichtsverfassung gemachten Vorbehaltes die im vierten Hauptstücke dieses Gesetzes bestimmte Ausübung der richterlichen Disciplinargewalt und das dabei vorgeschriebene Verfahren, sowie die Anordnung über die Gestattung des Anschlusses des Beschädigten an das Disciplinarverfahren (§§. 90—95) erst am ersten Juli 1851 in allen jenen Fällen in Wirksamkeit zu treten, in welchen eine Disciplinarstrafe (Verweis, Gehaltabzug, Dienstentlassung) oder die zeitweise Enthebung von den Dienstverrichtungen, oder die unfreiwillige Versetzung in den Ruhestand oder auf einen anderen Dienstposten nur durch ein Disciplinargericht ausgesprochen werden darf (§§. 65, 66, 72, 97, 104 und 110 dieses Gesetzes).

Bis dahin ist die Strafe des Verweises und des Gehaltabzuges, die zeitweise Enthebung von den Dienstverrichtungen, und die unfreiwillige Versetzung in den Ruhestand oder auf einen anderen Dienstposten wider die obgenannten richterlichen Beamten vom Justizminister im administrativen Wege zu verfügen, die Strafe der Dienstentlassung (§. 71) aber nach Vorschrift der bisher bestandenen Ministerialverordnung vom 21. August 1848, §. 7, durch ein Erkenntniss des obersten Gerichtshofes zu verhängen, und dieses Erkenntniss vor der Ausfertigung dem Justizminister vorzulegen.

Bezüglich des hierbei zu beobachtenden Verfahrens gelten die Bestimmungen des §. 73 dieses Gesetzes, nach welchen dasjenige Gericht, welches zum Besetzungsvorschlage berufen wäre (§§. 22, 23 und 26 dieses Gesetzes) die erforderlichen Erhebungen zu pflegen und seinen gutächtlichen Antrag entweder unmittelbar oder durch das Oberlandesgericht dem Justizminister, oder im Falle der Dienstentlassung die gepflogenen Erhebungen dem obersten Gerichtshofe vorzulegen hat.

III.

Auch der oberste Gerichtshof hat sich von dem im Artikel I und II bestimmten Zeitpunkte an, bezüglich der von Gerichten der vorerwähnten Kronländer an ihn gelangenden Angelegenheiten nach Vorschrift des gegenwärtigen Gesetzes in soweit zu benehmen, als das für denselben zu erlassende besondere Statut nicht abweichende Bestimmungen festsetzt.

IV.

Mit dem Tage der Kundmachung werden nachstehende in den obgenannten Kronländern bisher bestandene Vorschriften, als:

powszechna instrukcyja dla władz sądowych z dnia 9. Września 1785. Podział I. §. 1—117.

porządek spraw wewnętrzny, w przedmiotach prawno-cywilnych, dla sądów krajowych w Tyrolu i Vorarlbergu, Najwyższem postanowieniem z d. 29. Maja 1838 zatwierdzony, §§. 5—132 i 166—178;

rozporządzenie ministeryalne z d. 21. Sierpnia 1848, o zakresie działania ministerstwa sprawiedliwości;

wreszcie wszystkie w tych przedmiotach wyszłe rozporządzenia, o ile obejmują uwzględnione już w niniejszej ustawie przepisy, lub też są przeciwne.

Wykonanie tej ustawy, Naszemu ministrowi sprawiedliwości polecamy.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulaj. Schmerling. Thun. Kulmer.

die allgemeine Instruction für die Justizstellen vom 9. September 1785, I. Abtheilung
 §§. 1—117,
 die mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. Mai 1838 genehmigte innere Geschäftsordnung
 in Civilrechtsgegenständen für die Landgerichte in Tirol und Vorarlberg §§. 5- 132
 und 166—178,
 die Ministerial-Verordnung vom 21. August 1848 über den Wirkungskreis des Justizmini-
 steriums,
 dann alle übrigen über diese Gegenstände erlassenen Verordnungen, in soferne sie Bestim-
 mungen enthalten, die im gegenwärtigen Gesetze berücksichtigt sind oder demselben
 widersprechen, ausser Kraft gesetzt.

V.

Unser Minister der Justiz ist mit dem Vollzuge dieses Gesetzes beauftragt.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am 28. Juni 1850,
 im Eintausend achthundert und fünfzigsten, Unserer Reiche im zweiten Jahre.

Franz Joseph.

**Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai.
 Schmerling. Thun. Kulmer.**

Ustawa organiczna dla władz sądowych.

Oddział pierwszy.

O SĄDACH, ICH OBSADZANIU, KIERUNKU I KARNOŚCI.

Rozdział pierwszy.

O sądach w ogólności.

§. 1. W krajach koronnych, w których organizację sądową, potwierdzoną postanowieniem Najwyższem, już przeprowadzono, siedziby władz sądowych po nastąpionej publikacji ustalono i służbę przy tychże obsadzono, istnieją oprócz sądu państwa, stosownie do konstytucyi państwa z d. 4. Marca 1849, przez szczególną ustawę zaprowadzić się mającego, sądu nadworno-marszałkowskiego dla członków Domu cesarskiego, osób przywileju niepodległości wewnątrz kraju używających, i sądów wojskowych, od dnia 1. Lipca 1850, jedynie następujące władze sądowe:

- a) Najwyższy trybunał i sąd kasacyjny;
- b) sądy krajowe wyższe;
- c) sądy krajowe z wydziałami (senatami) handlowemi i górnictwem, i sądy handlowe;
- d) sądy powiatowe kolegialne;
- e) sądy powiatowe.

Organizacja najwyższego trybunału i sądu kasacyjnego, nastąpi przez oddzielną ustawę.

§. 2. Sądy krajowe wyższe składają się z prezydentów, prezesów wydziałowych i radców wyższego sądu krajowego, tudzież z sekretarzów i kancelistów.

Stosunek szczególny, w jakim zostaje wydział sądu krajowego wyższego w Trydencie do sądu krajowego tyrolsko-vorarlbergskiego w Inspruku, oznaczony jest rozporządzeniem cesarskiem z d. 19. Kwietnia 1850 w N. 182 dz. pr. pań. i rz.

§. 3. Sądy krajowe i handlowe, składają się z prezydentów, prezesów wydziałowych, radców i asesorów, tudzież z przybranych do zasiadania znawców ze stanu handlowego i znawców górnictwa, wreszcie z sekretarzów, archiwistów, dyrektorów i innych urzędników, do ksiąg gruntowych i do depozytów, kancelistów i wykonawców sądowych.

§. Sądy powiatowe kolegialne, utworzone są z sędziów powiatowych pierwszej klasy i asesorów, tudzież z urzędników prowadzących księgi gruntowe, kancelistów, dozorców więźni i wykonawców sądowych.

§. 5. Sądy powiatowe drugiej i trzeciej klasy, składają się z sędziów powiatowych i adjunktów, z personale prowadzącego księgi gruntowe, z kancelistów i woźnych, o ile ciż ostatni sprawują obowiązki wykonawców sądowych.

Organisches Gesetz für die Gerichtsstellen.

Erster Abschnitt.

Die Gerichte, deren Besetzung, Leitung und Disciplin.

Erstes Hauptstück.

Von den Gerichten überhaupt.

§. 1. Für die Kronländer, in welchen die Allerhöchst genehmigte Gerichtsorganisation durchgeführt ist, und nach der geschehenen Veröffentlichung die Standorte der Gerichtsbehörden festgestellt und die Dienstbesetzungen erfolgt sind, bestehen ausserdem durch ein besonderes Gesetz in Gemässheit der Reichsverfassung vom 4. März 1849 einzuführenden Reichsgerichte, dem Hofmarschallämterlichen Gerichte für die Glieder des Kaiserhauses und die exterritorialen Personen, und den Militärgerichten, vom 1. Juli 1850 an, nur folgende Gerichtsbehörden:

- a) der oberste Gerichts- und Cassationshof,
- b) die Oberlandesgerichte,
- c) die Landesgerichte mit Handels- und Bergsenaten, und die Handelsgerichte,
- d) die Bezirks-Collegialgerichte,
- e) die Bezirksgerichte.

Die Organisation des obersten Gerichts- und Cassationshofes wird durch ein besonderes Gesetz geregelt.

§. 2. Die Oberlandesgerichte sind zusammengesetzt aus Präsidenten, Senatspräsidenten und Oberlandesgerichtsräthen, dann aus Secretären und Kanzlisten.

Das besondere Verhältniss, in welchem der Oberlandesgerichtssenat zu Trient zu dem tirolisch-vorarlbergischen Oberlandesgerichte zu Innsbruck steht, ist durch die kaiserliche Verordnung vom 19. April 1850, Nr. 182 des Reichsgesetz- und Regierungsblattes, festgesetzt.

§. 3. Die Landes- und Handelsgerichte bestehen aus Präsidenten, Senatspräsidenten, Räthen und Assessoren, ferner aus sachverständigen Beisitzern aus dem Handelsstande und aus Bergbaukundigen, dann aus Secretären, Archivaren, den Directoren und sonstigen Beamten der Grundbuchs- und Depositenämter, aus Kanzlisten und Gerichtsvollziehern.

§. 4. Die Bezirkscollegialgerichte sind gebildet aus den Bezirksrichtern erster Classe und Assessoren, dann aus Grundbuchsführern, Kanzlisten, Gefangenaufsehern und Gerichtsvollziehern.

§. 5. Die Bezirksgerichte zweiter und dritter Classe bestehen aus den Bezirksrichtern und Adjuncten, ferner aus Grundbuchsführern, Kanzlisten und Gerichtsdienern, in soferne letztere die Geschäfte der Gerichtsvollzieher besorgen.

§. 6. Tak sądom powiatowym, jako też sądom powiatowym kolegiałnym, sądom krajowym niższym, przydzieleni będą tak zwani auskultatorowie, w miarę zachodzącej potrzeby.

§. 7. Wszystkim w §. 2—5 wymienionym władzom sądowym dodanem będzie potrzebne personale służbowe t. j. mistrz więzienny, dozorca więźni, pomocnicy, słudzy przy Izbie radnej, słudzy urzędowi i posługacze.

§. 8. Właściwość sądów w rzeczach karnych, oznacza ustawa o postępowaniu karnem, właściwość zaś w sprawach prawno-cywilnych, norma jurysdykcyjna.

Rozdział drugi.

O mianowaniu sędziów, urzędników i sług, przy władzach sądowych

I. Kwalifikacya.

§. 9. Na przyszłość nikt ani urzędnikiem, do stanu sędziowskiego należącym ani auskultantem mianowanym być nie może, kto nie złoży ze skutkiem egzaminurządowego, do sędziowskiego urzędu uzdatniającego.

§. 10. Do otrzymania posady przy władzy sądowej i do samodzielnego wykonywania urzędu sędziowskiego, równie jak do sprawowania posady sekretarza lub dyrektora, potrzeba nieskazitelnego imienia i dwudziestu czterech lat skończonych.

§. 11. Co się tycze kwalifikacyj wymaganych dla innych urzędników i sług sądowych, należy zachować dotychczasowe przepisy, aż do wydania szczególnych w tym względzie rozporządzeń.

§. 12. Znawcy, zasiadający w sądach handlowych, wydziałach handlowych sądów krajowych, winni posiadać przymioty, wskazane w §. 13. ustawy prowizorycznej z d. 26. Marca 1850 o urządzeniu Izb handlowych i przemysłowych; zasiadający zaś w wydziałach (senatach) górniczych, taką kwalifikacyę, jaka dodatkowo szczególnem urządzeniem będzie wskazaną.

§. 13. Spokrewnieni lub spowinowaceni w linii wstępnej lub zstępnej w ogólności, równie jak spokrewnieni w linii pobocznej aż do czwartego stopnia, lub spowinowaceni w drugim stopniu, nie mogą być umieszczeni przy jednej i tejże samej władzy sądowej.

Co się tycze sług radnych i urzędowych, o ile ci nie służą przy kasie, równie jak co do posługaczów, ogranicza się zakaz pokrewieństwa i powinowactwa w tem, iż tacy słudzy nie mogą pełnić służby z żadnym, przy tejże władzy umieszczonym, jeżeli są spokrewnieni lub spowinowaceni w stopniu wyżej wymienionym i zostają z tymże urzędnikiem w stosunku podrzędnym. Dla tego obowiązany jest każdy starający się o służbę, wyrazić w swem podaniu, czy i w jakim stopniu pokrewieństwa lub powinowactwa zostaje z urzędnikiem, umieszczonym przy tejże władzy sądowej, przy której stara się być umieszczonym.

§. 14. W przypadku, jeżeliby wbrew zakazowi, w powyższym §^{cie} powołanemu, umieszczenie nastąpiło, lub między osobami przy jakiej władzy sądowej umieszczone, wywiązały się powyższe stosunki powinowactwa, wówczas przez przeniesienie umieszczonego zaradzić temu należy w sposób odpowiedni (§. 112).

§. 15. Urząd adwokata, notaryusza lub ajenta publicznego z urzędem przy władzy sądowej, łączony być nie może.

§. 6. Sowohl den Bezirksgerichten, als den Bezirkscollegialgerichten, den Landes- und Oberlandesgerichten werden Auscultanten nach Bedürfniss zugewiesen.

§. 7. Den sämmtlichen in den §§. 2—5 aufgeführten Gerichtsbehörden ist auch das erforderliche Dienerpersonale, Kerkermeister, Gefangenaufseher, Gehilfen, Rathsdieners, Amtsdieners, Hausknechte beigegeben.

§. 8. Die Competenz der Gerichte in Strafsachen wird durch das Gesetz über das Strafverfahren, jene in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten durch die Jurisdictionsnorm bestimmt.

Zweites Hauptstück.

Von der Ernennung der Richter, Beamten und Diener bei den Gerichtsstellen.

I. Erfordernisse.

§. 9. In Zukunft soll kein dem Richterstande angehöriger Beamte und kein Auscultant ernannt werden, welcher nicht die zum Richteramte befähigende Staatsprüfung mit Erfolg abgelegt hat.

§. 10. Unbescholtenheit wird für jede Anstellung bei einer Gerichtsbehörde, und zur Ausübung des selbständigen Richteramtes, sowie zur Bekleidung des Postens eines Secretärs oder Directors auch die Nachweisung des Alters von 24 Jahren gefordert.

§. 11. Rücksichtlich der für die übrigen Beamten und Diener der Gerichte erforderlichen Eigenschaften ist sich bis zur Erliessung besonderer Bestimmungen an die bisherigen Vorschriften zu halten.

§. 12. Die sachverständigen Beisitzer bei den Handelsgerichten oder Handelssenaten der Landesgerichte müssen die in dem provisorischen Gesetze über die Errichtung von Handels- und Gewerbekammern vom 26. März 1850, §. 13, bezeichneten Eigenschaften, die Beisitzer bei den Bergsenaten die in einer besonderen Vorschrift nachträglich festzusetzenden Eigenschaften besitzen.

§. 13. Jene, welche in auf- und absteigender Linie überhaupt verwandt oder verschwägert, oder in der Seitenlinie bis zum vierten Grade verwandt, oder bis zum zweiten Grade verschwägert sind, dürfen bei einer und derselben Justizbehörde nicht angestellt werden.

In Ansehung der Raths- und Amtsdieners, insofern sie nicht Cassendieners sind, dann der Hausknechte wird das Verbot der Verwandtschaft und Schwägerschaft darauf beschränkt, dass diese Diener mit keinem Angestellten, zu welchem sie im Verhältnisse der Unterordnung stehen, in einem der bezeichneten Grade verwandt oder verschwägert seyn dürfen. Es ist daher jeder Dienstwerber verpflichtet, in seinem Gesuche anzugeben, ob und in welchem Grade er mit einem der bei derjenigen Gerichtsbehörde, bei welcher er eine Anstellung nachsucht, bereits angestellt oder verschwägert sei.

§. 14. Im Falle, dass wider das in dem vorstehenden Paragraphe angeführte Verbot eine Anstellung erfolgt ist, oder bei einer Gerichtsbehörde unter den bereits dabei Angestellten die dort angegebenen Schwägerschaftsverhältnisse entstehen sollten, ist durch Versetzung des Angestellten die geeignete Abhilfe zu treffen (§. 112).

§. 15. Unvereinbar mit der Anstellung bei einer Gerichtsbehörde ist das Amt eines Advocaten, Notares und öffentlichen Agenten.

II. Obsadzenie posad słuZbowych.

§. 16. Cesarz mianuje prezydentów, prezesów wydziałowych i wszystkich radców aż do sędziów powiatowych pierwszej klasy włącznie.

§. 17. Sędziów powiatowych drugiej i trzeciej klasy, asesorów, adjunktów i auskultantów, sekretarzy i archiwistów, dyrektorów urzędu ksiąg gruntowych i urzędu depozytowego, mianować będzie minister sprawiedliwości.

§. 18. Wszyscy inni urzędnicy i słuZy przy administracyi sprawiedliwości, których posada przy sądzie krajowym lub handlowym, albo przy sądzie krajowym wyższym zawakuje, mianowani będą przez te sądy; jeżeli zaś idzie o obsadzenie miejsca przy sądzie powiatowym opróznionego, mianować ich będzie sąd krajowy, w którego obrębie znajduje się sąd powiatowy.

§. 19. Służąca najwyższemu trybunałowi władza udzielania wszystkich przy tymże sądzie zawakowanych posad, z wyłączeniem prezydentów i radców (§. 16), określoną będzie bliżej w ustawie organicznej tegoż trybunału.

§. 20. Posady słuZbowe zawakowane, wyjąwszy prezydentów i prezesów wydziałowych, tudzież radców najwyższego trybunału sądowego, udzielone być winny zwyczajnie za poprzedniem rozpisaniem konkursu. Rozpisanie konkursu może także być pominięciem dla ważnych powodów, jednakże potrzeba do tego zezwolenia sądu krajowego wyższego, jeżeli idzie o miejsce, które przez sąd krajowy lub handlowy obsadzonym być winno, oprócz tego zaś przypadku, zezwolenia ministra sprawiedliwości. Mogą nawet powołane do tego władze sądowe, obsadzać zawakowane miejsca słuZby lub przedstawiać na takowe, nie rozpisując dalszego konkursu, jeżeli w ciągu poprzedniego zawakują posady równe tym, na które rozpisano konkurs, lub jeżeli przez obsadzenie następuje stopniowe posunięcie, a zarazem znajdują się zupełnie ukwalifikowani kandydaci.

Rozpisanie konkursu należy do tej władzy sądowej, która ma czynić pierwsze przedstawienie na posadę, lub której prawo obsadzenia wyłącznie słuZy. Obwieszczenie w tym przypadku, w dzienniku urzędowym kraju koronnego, a jeżeli idzie o umieszczenie jakiej z osób, w §. 16—17 wymienionych, takowe w gazecie wiedeńskiej potrzykroć zamieścić należy.

§. 21. Obsadzenie miejsc, w §. 18. wymienionych, odbyć się winno przez sąd, do tego powołany, na pełnem zgromadzeniu Rady lub w plenarnym senacie (pełnym wydziale) (§. 158), większością głosów, po wysłuchaniu prokuratora rządowego, a względnie prokuratora jeneralnego.

§. 22. Na posady, które udziela Cesarz lub minister sprawiedliwości, przedstawiać należy po trzech kandydatów. Jeżeli zaś zawakowało jakie miejsce przy sądzie powiatowym lub krajowym, wówczas czyni przedstawienie tenże sąd krajowy sądowi krajowemu wyższemu, uchwalone większością głosów na pełnem zgromadzeniu Rady, lub w pełnym wydziale (§. 158). Prezydent i prokurator rządowy, winni zawsze dołączyć do tego przedstawienia swoją opinię. Sąd krajowy wyższy, winien w podobny sposób ze swej strony przestawić ministrowi sprawiedliwości po trzech kandydatów.

II. Besetzung der Dienstplätze.

§. 16. Die Ernennung der Präsidenten, Senatspräsidenten und sämtlicher Räte mit Einschluss der Bezirksrichter erster Classe ist dem Kaiser vorbehalten.

§. 17. Die Bezirksrichter zweiter und dritter Classe, die Assessoren, Adjuncten und Auscultanten, die Secretäre und Archivare, die Grundbuchs- und Depositenamts-Directoren werden von dem Justizminister ernannt.

§. 18. Alle übrigen Beamten und Diener der Justizverwaltung werden, wenn ihre Stelle bei einem Landes- oder Handelsgerichte, oder bei einem Oberlandesgerichte in Erledigung gekommen ist, von diesen Gerichten, wenn es sich aber um die Besetzung eines bei einem Bezirksgerichte erledigten Dienstpostens handelt, von demjenigen Landesgerichte ernannt, in dessen Sprengel sich jenes Bezirksgericht befindet.

§. 19. Die dem obersten Gerichtshofe zustehende Verleihung sämtlicher bei demselben erledigten Dienstplätze, mit Ausnahme der Präsidenten und Räte (§. 16), wird in dem Gesetze über die Organisation des obersten Gerichtshofes näher bestimmt.

§. 20. Für die erledigten Dienstplätze, mit Ausnahme jener der Präsidenten und Senatspräsidenten, dann der Räte des obersten Gerichtshofes, muss in der Regel eine Concurrs-Ausschreibung erfolgen. Aus erheblichen Gründen kann die Concurrs-Ausschreibung auch unterbleiben, jedoch ist hierzu, wenn es sich um die Besetzung einer von einem Landes- oder Handelsgerichte zu besetzenden Stelle handelt, von dem Oberlandesgerichte, ausserdem von dem Justizminister die Bewilligung zu ertheilen. Aber auch ohne diese Bewilligung können die hierzu berufenen Gerichtsstellen, wenn sie im Laufe des Concurses gleiche Dienstplätze, als für welche derselbe ausgeschrieben ist, erledigen, oder wenn sich durch die Besetzung eine stufenweise Vorrückung ergibt, und zugleich vollkommen befähigte Bewerber vorhanden sind, mit Umgehung einer weiteren Concurrs-Ausschreibung die erledigten Dienstplätze besetzen oder zu ihrer Besetzung den Vorschlag erstatten.

Die Concurrs-Ausschreibung ist von derjenigen Gerichtsstelle zu veranlassen, welche den ersten Besetzungsvorschlag zu erstatten hat, oder welcher das Besetzungsrecht selbst und allein zusteht. Das diessfällige Edict ist in dem Amtsblatte des Kronlandes, und wenn es sich um die Anstellung einer der in den §§. 16 und 17 erwähnten Personen handelt, auch in der Wiener Zeitung dreimal einschalten zu lassen.

§. 21. Die Besetzung der im §. 18 erwähnten Dienstposten ist von dem hierzu berufenen Gerichte in voller Rathversammlung oder im Plenarsenate (§. 158) nach Anhörung des Staatsanwaltes, beziehungsweise des Generalprocurators, durch Stimmenmehrheit vorzunehmen.

§. 22. Zur Besetzung derjenigen Stellen, welche von dem Kaiser oder dem Justizminister verliehen werden, sind Ternavorschläge zu erstatten. Ist die Stelle bei einem Bezirks- oder Landesgerichte in Erledigung gekommen, so hat das bezügliche Landesgericht in voller Rathversammlung oder im Plenarsenate (§. 158) seinen Vorschlag durch Stimmenmehrheit zu fassen und dem Oberlandesgerichte vorzulegen. Diesem Vorschlage haben der Präsident und Staatsanwalt stets ihre Meinung beizufügen. Das Oberlandesgericht hat hierüber auf gleiche Weise seinen Ternavorschlag an den Justizminister zu erstatten.

§. 23. Jeżeli zawakuje posada przy sądzie krajowym wyższym lub przy najwyższym trybunale, na którą mianuje Cesarz lub minister sprawiedliwości, wówczas przedstawiać winny też władze po trzech kandydatów, wprost ministrowi sprawiedliwości, a to w sposobie w §. 22 oznaczonym.

§. 24. Ubiegający się o zawakowane posady, umieszczeni przy sądach krajowych lub powiatowych, winni zawsze czynić podania, a mianowicie ostatni za pośrednictwem przełożonego sędziego powiatowego, a to do tego sądu krajowego, przy którym, albo w którego obrębie służbę pełnią. Jeżeli tenże sąd krajowy nie jest powołanym do obsadzenia lub przedstawienia trójki (§. 22, 23), wówczas winien prezydent i prokurator rządowy, opinię swą kwalifikacyjną, to jest zdanie, upowodowane co do uzdatnienia, pilności i moralności ubiegających się, przesłać prezydentowi tego sądu, do którego należy przedstawienie lub obsadzenie, z dołączeniem wszelkich podań.

§. 25. W tymże samym sposobie, w przypadkach wyżej oznaczonych, prezydenci sądu krajowego wyższego i prezydent najwyższego trybunału sądowego, otwierać mają swą opinię za zniesieniem się z prokuratorem jeneralnym, co do kwalifikacyi ubiegających się, pełniących już służbę przy sądzie krajowym wyższym lub przy najwyższym trybunale sądowym, która to opinia przesłaną być winna przełożonemu władzy sądowej, do pierwszego przedstawienia lub obsadzenia powołanej.

§. 26. Co się tycze obsadzenia, przedstawienia na posadę i opinii kwalifikacyjnej, stosującej się do urzędników i sług, przy sądach handlowych umieścić się mających lub już umieszczonych, sądy handlowe równie w tymże samym sposobie postępować winny jak sądy krajowe. Do posiedzeń pełnych, w tym względzie odbywać się mających, zawsze przyzwany być musi ustanowiony przy sądzie krajowym w siedlisku sądu handlowego, prokurator rządowy, który wspólnie z prezydentem sądu handlowego otworzyć winien swą opinię kwalifikacyjną.

§. 27. Mianowanie zasiadających ze stanu handlowego przy sądach handlowych i wydziałach handlowych, przy sądach krajowych, równie jak zasiadających, z górnictwem obeznanych, przy wydziałach górniczych, następuje przez ministra sprawiedliwości za zniesieniem się z ministrem handlu, a względnie z ministrem górnictwa, na przedstawienie korporacyj, do tego powołanych.

§. 28. Ustanowienie dostatecznej liczby znawców, do odbywania detaksacyj, obejrzeń naocznych i tym podobnych działań urzędowych, mianować się mających, należy do sądu krajowego, handlowego i powiatowego we właściwym ich obrębie, a to wedle istniejących dotąd przepisów.

§. 29. Przyjmowanie i przeznaczanie praktykantów sądowych, zostawia się prezydentowi sądu krajowego wyższego; toż zaś co do dyurnistów, w przewidzianej przez prezydenta sądu krajowego wyższego dla obrębu swego liczbie, prezydentowi sądu krajowego.

III. Zaprzysiężenie.

§. 30. Urzędnicy, do stanu sędziowskiego należący, łącząc w to i auskultantów, wykonywają przysięgę służbową i sędziowską tylko przy pierwszym umieszczeniu. Przy posuwaniu się na wyższą posadę sędziowską, zwróconą być tylko winna ich uwaga

§. 23. Wenn hingegen ein von dem Kaiser oder von dem Justizminister zu besetzender Dienstposten bei einem Oberlandesgerichte oder bei dem obersten Gerichtshofe in Erledigung gekommen ist, so sind bei diesen Behörden auf die im §. 22 angegebene Weise Terna-Vorschläge zu erstatten, und unmittelbar an den Justizminister abzugeben.

§. 24. Diejenigen Bewerber, welche bei einem Landes- oder Bezirksgerichte angestellt sind, haben, und zwar letztere unter Einbegleitung des vorgesetzten Bezirksrichters, ihre Gesuche jederzeit bei jenem Landesgerichte zu überreichen, bei welchem oder in dessen Sprengel sie dienen. Ist das Landesgericht nicht selbst zur Vornahme der Besetzung oder doch zur Erstattung eines Terna-Vorschlages (§§. 22, 23) berufen, so liegt es dem Präsidenten und dem Staatsanwalte ob, ihr Qualificationsgutachten, das ist, ihre motivirte Aeusserung über die Befähigung, den Fleiss und die Moralität der Bewerber unter Anschluss ihrer Gesuche an den Präsidenten desjenigen Gerichtes zu übermitteln, welches den Vorschlag zu erstatten oder die Besetzung vorzunehmen hat.

§. 25. In gleicher Weise haben sich in den vorbezeichneten Fällen auch die Oberlandesgerichtspräsidenten und der Präsident des obersten Gerichtshofes im Einvernehmen mit dem Generalprocurator über die Qualification der bei dem Oberlandesgerichte oder dem obersten Gerichtshofe angestellten Bewerber auszusprechen, und ihr Qualificationsgutachten dem Vorsteher derjenigen Gerichtsbehörde zuzumitteln, welche den ersten Vorschlag zu erstatten oder die Besetzung vorzunehmen berufen ist.

§. 26. In Ansehung der Besetzungen, Besetzungsvorschläge und Qualificationsgutachten, welche sich auf die bei den Handelsgerichten anzustellenden oder bei demselben angestellten Beamten und Diener beziehen, ist bei den Handelsgerichten ebenso, wie bei den Landesgerichten, vorzugehen. Den diessfalls abzuhaltenden Plenarsitzungen muss jederzeit der bei dem Landesgerichte am Sitze des Handelsgerichtes bestellte Staatsanwalt beigezogen werden, welcher auch gemeinschaftlich mit dem Präsidenten des Handelsgerichtes das Qualificationsgutachten zu erstatten hat.

§. 27. Die Ernennung der Beisitzer aus dem Handelsstande bei den Handelsgerichten und Handelssenaten der Landesgerichte, dann der bergkundigen Beisitzer bei den Bergsenaten erfolgt über Vorschlag der hierzu berufenen Körperschaften durch den Justizminister im Einvernehmen mit den Ministern des Handels, rücksichtlich des Bergwesens.

§. 28. Die Bestellung der erforderlichen Zahl von den zu Schätzungen, Augenscheiden und ähnlichen Amtshandlungen abzuordnenden Sachverständigen steht nach Mass der bestehenden Vorschriften jedem Landes-, Handels- und Bezirksgerichte für seinen Sprengel zu.

§. 29. Die Aufnahme und Zuweisung der Rechtspraktikanten ist dem Oberlandesgerichtspräsidenten, jene der Tagschreiber, in der vom Oberlandesgerichtspräsidenten für seinen Sprengel festgesetzten Zahl, dem Landesgerichtspräsidenten überlassen.

III. Beeidigung.

§. 30. Die dem Richterstande angehörigen Beamten mit Einschluss der Auscultanten haben nur bei ihrer ersten Anstellung den Dienst- und Richteramtseid zu schwören. Bei dem Antritte eines höheren Dienstpostens in Richteramte sind dieselben an diesen abgelegten ersten

na onę pierwszą uroczyste przez nich wykonaną przysięgę; prezesowie jednak przy wydziałach i prezydenci, winni składać nową przysięgę.

§. 31. Przełożeni sądów, odbierają przysięgę od urzędników, do stanu sędziowskiego należących i od auskultatorów, równie przysięgę służbową od innych urzędników lub sług przy administracyi sprawiedliwości, lub też zwracają uwagę na takową już wykonaną, jeżeli ci zostają pierwszy raz umieszczeni, albo otrzymują inną posadę służbową z obowiązkiem wykonania osobnej przysięgi, do niej przywiązanej, a to wedle wskazanych formuł pod N. 1, którą to przysięgę od sędziów powiatowych prezydenci sądów krajowych, a od prezydentów sądów krajowych i handlowych, prezydenci sądu krajowego wyższego odbierać mają.

§. 32. Prezydenci sądu krajowego wyższego, składają przysięgę służbową do rąk ministra sprawiedliwości, prezydent zaś najwyższego trybunału do rąk Najjaśniejszego Pana, Jego Ces. Mości.

§. 33. Praktykanci sądowi, winni złożyć przysięgę na zachowanie tajemnicy wedle formuły pod N. 1. wskazanej, a to w tym sądzie, przy którym praktykować zaczynają.

IV. Asygnowanie płacy.

§. 34. Sąd krajowy wyższy, uwiadomionym być winien niezwłocznie o każdym zamianowaniu urzędnika lub sługi przy administracyi sprawiedliwości w obrębie tegoż sądu, a to dlatego, aby wkolejenie umieszczonego do stanu osobowego wszystkich urzędników i sług w obrębie sądu krajowego wyższego w dokładnej ewidencji (widoczności) utrzymywać się mającego, w tymże sądzie nastąpić mogło. Prezydent sądu krajowego wyższego, winien zarządzić przez władzę krajową finansową zaasygnowanie płacy dla nowo-mianowanego i oraz dla tych, którzy się tym sposobem na wyższą stopę płacy posuwają.

§. 35. Pobieranie zaasygnowanej tym sposobem płacy, uskutecznia właściwy przełożony sądu, przez proste zawiadomienie kasy właściwej o dniu wykonanej przysięgi służbowej, a w razie, jeżeliby ponowienie przysięgi nie znajdowało miejsca, przez wyrażenie dnia, w którym objęcie służby nastąpiło. Co się tycze zaasygnowania płacy dla urzędników i sług przy najwyższym trybunale, winien prezydent tegoż sądu udać się wprost do ministra finansów.

§. 36. Sędziowie obwodowi, winni oprócz tego zawiadomić prezydenta sądu krajowego o każdej przez nich od urzędnika lub sługi odebranej przysiędze, a względnie o objęciu służby, a to końcem wpisania go do wykazów osobowego stanu, niżej w mowie będących.

Rozdział trzeci.

O kierunku sądowym.

I. Przepisy ogólne.

§. 37. Sędziom powiatowym, jako przełożonym dotyczących sądów powiatowych, powierzony jest bezpośredni dozór i kierunek, co do przydanych im urzędników i sług.

§. 38. Do prezydentów sądów krajowych i handlowych, sądów krajowych wyższych i najwyższego trybunału, należy dozorowanie i kierunek tychże władz.

§. 39. Prezydentem sądów krajowych służy nadto czuwanie i kierunek wyższy co do wszystkich sądów powiatowych, leżących w ich obrębie, prezydentom zaś sądów krajowych wyższych co do wszystkich sądów, znajdujących się w okręgu sądów krajowych wyższych.

Eid feierlich zu erinnern, und nur die Senatspräsidenten und Präsidenten haben einen neuerlichen Eid abzulegen.

§. 31. *Diese Beeidigung oder Eideserinnerung der dem Richterstande angehörigen Beamten und der Auscultanten, sowie die Annahme des Dienstoides von den übrigen Beamten und Dienern der Justizverwaltung, wenn diese die erste Anstellung oder einen anderen an eine besondere Eidesleistung gebundenen Dienstposten erhalten, wird von dem Vorsteher des Gerichtes, bei welchem sie angestellt wurden, nach den in Nr. I beigelegten Formeln, und zwar bei Bezirksrichtern vom Landesgerichtspräsidenten, bei Präsidenten der Landes- und Handelsgerichte vom Oberlandesgerichtspräsidenten vorgenommen.*

§. 32. *Die Präsidenten der Oberlandesgerichte legen den Dienstoid in die Hände des Justizministers, der Präsident des obersten Gerichtshofes in die Hände des Kaisers ab.*

§. 33. *Die Rechtspraktikanten haben den Verschwiegenheitseid nach der in Nr. I enthaltenen Formel bei jenem Gerichte abzulegen, bei welchem sie ihre Praxis beginnen.*

IV. Anweisung der Bezüge.

§. 34. *Von jeder in dem Gerichtssprengel eines Oberlandesgerichtes erfolgten Ernennung eines Beamten oder Dieners der Justizverwaltung ist das Oberlandesgericht sogleich in Kenntniss zu setzen, damit die Einreihung des Angestellten in den bei diesem Gerichte stets in genauer Evidenz zu erhaltenden Personalstatus sämtlicher Beamten und Diener des Oberlandesgerichtssprengels vorgenommen werden könne. Dem Oberlandesgerichtspräsidenten liegt ob, die Anweisung der Bezüge für den Neuernannten und für diejenigen, welche allenfalls hierdurch in eine höhere Gehaltsstufe vorrücken, durch die Finanz-Landesbehörde zu veranlassen.*

§. 35. *Die Flüssigmachung der auf solche Art angewiesenen Bezüge wird durch einfache Mittheilung des Tages der Ablegung des Dienstoides, und im Falle einer nicht stattgefundenen neuerlichen Beeidigung, des Tages des Dienstantrittes an die bezügliche Casse von dem zuständigen Gerichtsvorsteher erwirkt. Wegen Anweisung der Bezüge für die Beamten und Diener des obersten Gerichtshofes hat sich der Präsident dieses letzteren unmittelbar an den Finanzminister zu wenden.*

§. 36. *Die Bezirksrichter haben überdiess jede von ihnen vorgenommene Beeidigung eines Beamten oder Dieners, rücksichtlich dessen Dienstantritt zur Eintragung in die nach-erwähnten Personalstandesaussweise dem Präsidenten des Landesgerichtes anzuzeigen.*

Drittes Hauptstück.

Von der Leitung der Gerichte.

I. Allgemeine Bestimmungen.

§. 37. *Die Bezirksrichter sind als die Vorsteher der bezüglichen Bezirksgerichte mit der unmittelbaren Beaufsichtigung und Leitung der ihnen beigegebenen Beamten und Diener betraut.*

§. 38. *Den Präsidenten der Landes- und Handelsgerichte, der Oberlandesgerichte und des obersten Gerichtshofes steht die Beaufsichtigung und Leitung dieser Behörden zu.*

§. 39. *Ueberdiess wird den Landesgerichtspräsidenten über alle Bezirksgerichte ihres Sprengels, den Präsidenten der Oberlandesgerichte aber rücksichtlich sämtlicher in dem Umkreise ihrer Oberlandesgerichte befindlichen Gerichte die Ueberwachung und Oberleitung übertragen.*

§. 40. Prezydent sądu krajowego wyższego, winien w powszechności poruczać wykonanie zarządzeń, dotyczących personale, przy sądach powiatowych zamieszczonego, prezydentom onego sądu krajowego, w którego obrębie też sądy powiatowe znajdują się. Wolno jednak prezydentowi sądu krajowego wyższego, potrzebne urządzenia i postanowienia wyjątkowo wykonywać, przez bezpośrednie przesłanie tychże sądowi powiatowemu, o czem jednak zawsze prezydent właściwego sądu krajowego zawiadomionym być ma, który równie o każdym ze swej strony zarządzeniem, ważnym zarządzeniu służbowym, prezydentowi sądu krajowego wyższego, donosić winien.

§. 41. Dozór najwyższy nad wszystkimi sądami w państwie i najwyższy ich kierunek administracyjny, zostaje przy ministrze sprawiedliwości.

§. 42. Wszelkie przedmioty ważne, tyjące się odmian co do organizacyi i przepisów urzędowych dla sądu, lub sądów jeszcze podporządkowanych, przedstawiane być winny w sądach krajowych, handlowych i w sądach krajowych wyższych, równie jak w trybunale najwyższym na pełnem zebraniu Rady, lub w pełnym wydziale (§. 158), o ile tego ustawa dozwala, lub prezydenci za potrzebne uznają.

§. 43. Prokuratorowie rządowi, a odnośnie i prokuratorowie jeneralni, winni zawsze znajdować się przy tychże obradach. Służy im także prawo, końcem obradowania nad takimi przedmiotami, żądać zebrania z porządku pełnego zgromadzenia Rady, a w zachodzącym względzie, pełnego wydziału.

II. Wykazy stanu osobowego urzędników i służ.

§. 44. Zaraz po rozpoczęciu działań w nowych sądach, winni wszyscy urzędnicy i służby sądu krajowego, oraz sądów powiatowych, w obrębie jego znajdujących się, swemu prezydentowi sądu krajowego, urzędnicy zaś i służby sądu handlowego prezydentowi tegoż sądu, przesłać wykazy stanu osobowego, wedle formularza Nr. II. załączonego sporządzone, a potrzebnymi dokumentami w oryginałach lub w odpisach wiarygodnych, zaopatrzone. To samo zachować należy później co do nowo wstępujących urzędników lub służ. Urzędnicy, których mianuje Cesarz lub minister, winni podawać takie wykazy w trzech, wszyscy inni urzędnicy i służby przy administracyi sprawiedliwości w dwóch egzemplarzach. Prezydent sądu krajowego, a względnie prezydent sądu handlowego, winien wykazy porównywać z allegatami, a zatrzymując jeden egzemplarz przy zwrocie allegatów, drugi sądowi krajowemu wyższemu, a trzeci ministrowi sprawiedliwości przedłożyć, końcem wystosowania potrzebnych uwag. Zatrzymane wykazy co do stanu osobowego, zachowane być winny w aktach prezydalnych w porządku alfabetycznym.

§. 45. Do wykazów stanu osobowego, dołączane być winny wszelkie akta, stosunku służbowego urzędnika lub służby dotyczące, w biegu czasu przybywające, w którym to celu sądy powiatowe akta takowe przy końcu każdego roku prezydentom sądów krajowych przesłać, a zarazem uwagami co do swoich urzędników i służ, jakich potrzeba wymaga, zajmować się mają (§. 36).

§. 46. Prezydent sądu krajowego wyższego, winien w tymże samym sposobie utrzymywać w ewidencyi (widoczności) wykazy stanu osobowego prezydentów sądów krajowych i handlowych, równie jak wszystkich urzędników i służ przy sądzie krajo-

§. 40. Der Präsident des Oberlandesgerichtes soll in der Regel mit der Vollziehung von Verfügungen, welche das bei den Bezirksgerichten angestellte Personale betreffen, den Präsidenten desjenigen Landesgerichtes beauftragen, in dessen Sprengel sich jene Bezirksgerichte befinden. Es bleibt ihm jedoch unbenommen, ausnahmsweise die erforderlichen Anordnungen und Erlässe durch unmittelbare Zutrittung an das Bezirksgericht zum Vollzuge zu bringen, wovon jedoch jederzeit der Präsident des bezüglichen Landesgerichtes in Kenntniss zu setzen ist; sowie auch dieser von jeder durch ihn selbst veranlassten wichtigen Dienstsvorkehrung dem Oberlandesgerichtspräsidenten Anzeige zu machen hat.

§. 41. Die oberste Aufsicht über sämtliche Gerichte des Reiches, und die höchste administrative Leitung derselben, bleibt dem Justizminister vorbehalten.

§. 42. Alle wichtigen Gegenstände, welche Aenderungen in der Organisation und in den Amtsvorschriften des Gerichtes selbst, oder der demselben untergeordneten Gerichte betreffen, sind in soweit es im Gesetze vorgeschrieben ist, oder von dem Präsidenten für nothwendig erkannt wird, bei den Landes-, Handels- und Oberlandesgerichten, sowie bei dem obersten Gerichtshofe in voller Rathversammlung oder im Plenarsenate (§. 158) vorzutragen.

§. 43. Die Staatsanwälte und beziehungsweise die Generalprocuratoren haben diesen Berathungen jederzeit beizuwohnen. Sie sind auch berechtigt, zum Behufe der Berathung solcher Gegenstände die Anordnung einer vollen Rathversammlung rücksichtlich des Plenarsenates zu begehren.

II. Personalstandesaussweise der Beamten und Diener.

§. 44. Sogleich nach dem Beginne der Wirksamkeit der neuen Gerichte haben sämtliche Beamten und Diener eines Landesgerichtes und der in dem Sprengel desselben befindlichen Bezirksgerichte ihrem Landesgerichtspräsidenten, die Beamten und Diener eines Handelsgerichtes aber dem Präsidenten dieses Gerichtes, die nach dem hier beigefügten Formulare Nr. II. verfassten Personalstandesaussweise, mit den erforderlichen Urkunden im Originale oder in beglaubigter Abschrift versehen, einzusenden. Dasselbe gilt auch für die Folge von neu eintretenden Beamten oder Dienern. Diese Ausweise sind von jenen Beamten, die der Kaiser oder der Minister ernennt, in drei, von allen übrigen Beamten und den Dienern der Justizverwaltung in zwei Exemplaren zu überreichen. Der Landes-, rücksichtlich Handelsgerichtspräsident hat die Ausweise mit den Belegen zu vergleichen, letztere zurückstellen zu lassen, von ersteren aber Ein Exemplar aufzubehalten, das zweite dem Oberlandesgerichte und das vorhandene dritte dem Justizminister zur Verfassung der nöthigen Vormerkungen vorzulegen. Die zurückbehaltenen Personalstandesaussweise sind in alphabetischer Ordnung bei den Präsidialacten aufzubewahren.

§. 45. Diesen Personalstandesaussweisen sind sofort alle das Dienstverhältniss des Beamten oder Dieners betreffende, im Laufe der Zeit erwachsende Actenstücke beizulegen, zu welchem Ende die Bezirksgerichte derlei Actenstücke am Schlusse jeden Jahres dem Landesgerichtspräsidenten einzusenden, über ihre eigenen Beamten und Diener aber ebenfalls die erforderlichen Vormerkungen zu führen haben. (§. 36.)

§. 46. Der Präsident des Oberlandesgerichtes hat auf gleiche Art die Personalstandesaussweise der Landes- und Handelsgerichtspräsidenten, sowie sämtlicher Beamten und Diener des Oberlandesgerichtes, in Evidenz zu halten; dieselbe Verpflichtung liegt dem Präsidenten

wym wyższym, którego to obowiązku, także prezydenci trybunału najwyższego, co do urzędników i sług, przy tymże sądzie zamieszczonych, dopełniać winni. Wykazy stanu osobowego prezydentów sądów krajowych wyższych i trybunału najwyższego dotyczące, sporządzają się w ministerstwie sprawiedliwości.

§. 47. Ile razy jaki urzędnik lub sługa otrzymuje nową posadę służbową, starać się o to należy, aby wykaz ich stanu osobowego z wszelkimi aktami, doń załączonemi, wedle różności przypadku przesłanym był ministrowi sprawiedliwości, lub oddanym został do zachowania temu prezydentowi, do którego aktów tenże wykaz wedle poprzednich paragrafów odtąd należy.

§. 48. Wykazy stanu osobowego, w sądach zachować się mające, służyć mają prezydentom i prokuratorom rządowym, a odnośnie i prokuratorom jeneralnym do wspólnego użycia urzędowego, którzy także, z obowiązku swego nad dokładnością tychże wykazów w równej mierze czuwać mają.

III. Udzielanie urlopu.

§. 49. Urzędnicy i słudzy przy sądach powiatowych i sądach powiatowych kolegialnych umieszczeni, bezpośrednio pod swemi sędziami powiatowemi zostający, mogą od swego przełożonego otrzymać urlop najdłuższy na dni czternaście. Jeżeli jednak urlop przenosi dni trzy, należy o tem zawsze donieść prezydentowi sądu krajowego, któremu służy prawo w przypadkach, na wzgląd zasługujących, przedłużyć urlop służbowy, dla powyżej namienionych osób, najdalej na przeciąg jednego miesiąca.

§. 50. Sędziom powiatowym i wszelkim osobom, umieszczonym przy sądzie krajowym, łącząc w to prezesów wydziałowych, może być udzielonym urlop przez prezydenta sądu krajowego; urzędnikom zaś i sługom przy sądzie handlowym, od prezydenta tegoż sądu, a to na przeciąg jednego miesiąca.

§. 51. Prezydent sądu krajowego wyższego, mocen jest urzędnikom i sługom, przy sądach obrębu jego ustanowionym, łącznie prezydentów sądów krajowych i handlowych, udzielić urlop najdłużej na czas sześciu tygodni. To samo prawo służy prezydentowi trybunału najwyższego, co do umieszczonych przy tejże władzy urzędników i sług.

§. 52. Jeżeli w ciągu roku zachodzi potrzeba udzielenia urlopu jakiemu urzędnikowi, lub słudze na czas dłuższy nad sześć tygodni na raz jeden lub w pewnych przedziałach czasu, wówczas zezwolenie w takim przypadku, równie jak każde udzielenie urlopu dla prezydentów sądu krajowego wyższego, należy do ministra sprawiedliwości. O udzielenie urlopu dla prezydenta trybunału najwyższego, starać się należy u Cesarza.

§. 53. O udzieleniu wszelkich urlopów, zawiadomieni być winni prokuratorowie rządowi, a odnośnie prokurator jeneralny, który obowiązany jest utrzymywać w tym względzie dokładny rejestr nieobecności, czuwać nad zachowaniem czasu urlopowego, a w razie przestąpienia takowego, nastawać na przywołanie nieobecnego.

§. 54. Każde nieusprawiedliwione przestąpienie urlopu, naganionem być winno, jako przestępstwo służbowe (§. 60).

§. 55. Jeżeliby urzędnik lub sługa za urlopem nieobecny, po upływie czasu urlopowego nie wrócił na swoje miejsce w ciągu dni czternastu i przedłużonego pobytu nie

ten des obersten Gerichtshofes in Ansehung der bei demselben angestellten Beamten und Diener ob. Die, die Präsidenten der Oberlandesgerichte und des obersten Gerichtshofes betreffenden Personalstandesaussweise werden bei dem Justizminister geführt.

§. 47. So oft ein Beamter oder Diener eine neue Dienstleistung erhält, ist dafür zu sorgen, dass dessen Personalstandesaussweis sammt allen demselben beigelegten Acten, nach Unterschied des Falles, dem Justizminister übermittlelt oder demjenigen Präsidenten zur Aufbewahrung übergeben werde, in dessen Acten derselbe nach den vorstehenden Paragraphen nunmehr gehört.

§. 48. Die bei den Gerichten zu verwahrenden Personalstandesaussweise haben den Präsidenten und Staatsanwälten, rücksichtlich Generalprocuratoren, zum gemeinschaftlichen Amtsgebrauche zu dienen, welchen auch die pflichtmässige Obsorge für die Vollständigkeit derselben gleichmässig zusteht.

III. Ertheilung des Urlaubes.

§. 49. Die bei den Bezirks- und Bezirks-Collegialgerichten angestellten, unmittelbar unter den bezüglichen Bezirksrichtern stehenden Beamten und Diener können von ihrem Gerichtsvorsteher einen Urlaub von längstens vierzehn Tagen erhalten. Es ist jedoch, wenn der Urlaub drei Tage überschreitet, hiervon jederzeit an den Landesgerichtspräsidenten Anzeige zu erstatten, welchem das Recht zusteht, in rücksichtswürdigen Fällen den Diensturlaub für die vorgenannten Personen, jedoch höchstens bis zur Dauer eines Monates, zu erweitern.

§. 50. Den Bezirksrichtern und allen bei einem Landesgerichte angestellten Personen, mit Einschluss der Senatspräsidenten, kann von dem Landesgerichtspräsidenten, den Beamten und Dienern eines Handelsgerichtes aber von dem Präsidenten dieses Gerichtes Urlaub bis zu der Dauer eines Monates bewilliget werden.

§. 51. Der Präsident des Oberlandesgerichtes ist ermächtigt, den bei den Gerichten seines Sprengels angestellten Beamten und Dienern, mit Einschluss der Landes- und Handelsgerichtspräsidenten, einen Urlaub, jedoch höchstens bis zur Dauer von sechs Wochen, zu ertheilen. Dieselbe Befugniss steht dem Präsidenten des obersten Gerichtshofes, rücksichtlich aller bei dieser Behörde angestellten Beamten und Diener zu.

§. 52. Wenn sich die Nothwendigkeit ergibt, einen Beamten oder Diener innerhalb eines Jahres auf Einmal oder in Zeitabschnitten Urlaub in der Gesamtdauer von mehr als sechs Wochen zu ertheilen, so bleibt die diessfällige Bewilligung, ebenso wie jede Urlaubsertheilung für die Oberlandesgerichtspräsidenten dem Justizminister vorbehalten. Die Urlaubsertheilung für den Präsidenten des obersten Gerichtshofes ist bei dem Kaiser zu erwirken.

§. 53. Von allen Urlaubsbewilligungen ist dem bezüglichen Generalprocurator, rücksichtlich Staatsanwälte, Mittheilung zu machen, welcher die Absenzregister genau zu führen, über die Einhaltung der Urlaubszeit zu wachen, und im Falle, da sie überschritten wurde, den Antrag auf die Einberufung des Abwesenden zu stellen hat.

§. 54. Jede ungerechtfertigte Ueberschreitung des Urlaubes ist als Dienstvergehen (§. 60) zu ahnden.

§. 55. Sollte ein mit Urlaub abwesender Beamter oder Diener binnen vierzehn Tagen nach Ablauf seiner Urlaubszeit auf seinen Platz nicht zurückkehren, ohne dass sein Aus-

usprawiedliwił dostatecznie, wówczas przełożony sądu może natychmiast wstrzymać jego płacę.

§. 56. Równie postąpić należy jeżeli urzędnik lub sługa przy sądach nie przestępuje wprawdzie urlopu, lecz bez wiadomej i dostatecznie wymawiającej przyczyny usuwa się od swego obowiązku służbowego przez czas dłuższy nad dni trzy.

IV. Zastępstwa (suplowania).

§. 57. Sędziowie powiatowi winni we wszelkich wypadkach nieobecności lub przeszkody, jakiej doznaje urzędnik lub sługa tymże sędziom podległy, przedsięwziąć niezwłocznie potrzebne środki, aby służba nie była przerwana i w tym celu urządzić potrzebne zastępstwo, najprzód z sił pomocnych przy swym sądzie. Jeżeliby się to w ogólności lub na czas nieobecności albo przeszkody skutecznie nie dało, wówczas winni sędziowie powiatowi, oprócz oznajmienia nagłości potrzebnego zarządzenia i co do wiadomych sobie sił pracy, którychto do pomocy użyć można, donieść o tem prezydentowi sądu krajowego, który po wysłuchaniu prokuratora rządowego, zastępstwo wymagane urządzić, lub w razie potrzeby, prezydenta sądu krajowego wyższego o takim wypadku zawiadomić winien.

§. 58. W tymże samym sposobie postąpić mają prezydenci sądów krajowych i handlowych, sądów krajowych wyższych i prezydent trybunału najwyższego, w przypadkach nieobecności lub przeszkody co do swych urzędników i sług, po wysłuchaniu prokuratora rządowego, a względnie prokuratora jeneralnego, o czem wedle potrzeby przełożonemu prezydentowi sądu krajowego wyższego lub ministrowi sprawiedliwości donieść należy.

§. 59. W razie nieobecności lub przeszkody, odnoszącej się do osoby przełożonego sądu, należy niezwłocznie urządzić zastępstwo, a w każdym razie i obowiązek doniesienia o tem, stosownie do powyższego paragrafu, do urzędnika sądowego, który przełożonemu co do rangi jest najbliższym, jeżeli na ten przypadek ewentualnie co innego nie postanowiono.

Rozdział czwarty.

O wykonywaniu władzy dyscyplinarnej.

§. 60. Za przekroczenie dyscyplinarne, uważa się każde naruszenie obowiązków na urzędnika lub sługę przez urząd i przysięgę wykonaną, nań włożonych. Do owych obowiązków należy także i to, aby umieszczeni, przez swoje zachowanie się tak w urzędzie lub służbie, jako też i zewnątrz, okazywali się godnymi tego powołania i zaufania, którego wymaga ich powołanie.

§. 61. Przestępstwa służbowe urzędników, lub sług, przy władzach sądowych ustanowionych, ulegają w części karom porządkowym, w części karom dyscyplinarnym.

I. Kary porządkowe.

§. 62. Karami porządkowymi są:

1. Napomnienie, to jest proste zwrócenie uwagi urzędnika lub sługi na obowiązki jego.

2. Wyrzut, to jest przenikliwa nagana za dopuszczenie się przestępstwa w służbie, przy zwróceniu uwagi na skutki za powtórne, choć obowiązków naruszenie (§. 68).

bleiben hinlänglich gerechtfertiget erschiene, so hat der Gerichtsvorsteher sogleich die Einstellung der Bezüge desselben zu bewirken.

§. 56. Dasselbe hat zu geschehen, wenn ausser dem Falle der Urlaubsüberschreitung ein Beamter oder Diener der Gerichte ohne bekannten hinreichenden Entschuldigungsgrund durch länger als drei Tage seiner Dienstpflicht sich entzieht.

IV. Supplirungen.

§. 57. Die Bezirksrichter haben in allen Fällen der Abwesenheit oder Verhinderung eines ihnen unterstehenden Beamten oder Dieners sogleich die für die unaufgehaltene Besorgung des Dienstes erforderlichen Massregeln zu treffen, und die nöthige Supplirung zuvörderst aus den Arbeitskräften des eigenen Gerichtes zu verfügen. Sollte diess überhaupt oder doch auf die Dauer der Abwesenheit oder Verhinderung nicht thunlich seyn, so haben die Bezirksrichter nebst ihrer Aeusserung über die Dringlichkeit der benöthigten Abhilfe und über die ihnen etwa bekannten verfügbaren Arbeitskräfte, die Anzeige an den Präsidenten des Landesgerichtes zu erstatten, welcher nach Anhörung des Staatsanwaltes die erforderliche Supplirung zu verfügen oder nöthigenfalls an den Präsidenten des Oberlandesgerichtes zu berichten hat.

§. 58. Auf gleiche Weise haben sich in Fällen der Abwesenheit oder Verhinderung der Beamten oder Diener, die Präsidenten der Landes- und Handelsgereichte sowie der Oberlandesgerichte, und der Präsident des obersten Gerichtshofes nach Anhörung des Staatsanwaltes, rücksichtlich Generalprocurators zu benehmen, und nach Erforderniss dem vorgesetzten Oberlandesgerichtspräsidenten oder dem Justizminister die Anzeige zu erstatten.

§. 59. Trüt die Abwesenheit oder Verhinderung in der Person des Gerichtsvorsetzers ein, so liegt dessen unerszügliche Supplirung und jedenfalls die in den vorstehenden Paragraphen erwähnte Anzeige demjenigen Gerichtsbeamten ob, welcher dem Vorsteher im Range zunächst steht, es wäre denn, dass für diesen Fall bereits eine eventuelle Verfügung getroffen wäre.

Viertes Hauptstück.

Von der Ausübung der Disciplinargewalt.

§. 60. Als Dienstvergehen ist jede Verletzung derjenigen Pflichten anzusehen, welche dem Beamten oder Diener durch sein Amt und seinen Diensteid auferlegt werden. Zu diesen Pflichten gehört es auch, dass diese Angestellten sich durch ihr Verhalten sowohl in, als ausser dem Amte oder Dienste der Achtung und des Vertrauens würdig beweisen, welche ihr Beruf erfordert.

§. 61. Die Dienstvergehen der bei den Justizbehörden angestellten Beamten und Diener werden theils durch Ordnungsstrafen, theils durch Disciplinarstrafen geahndet.

I. Ordnungsstrafen.

§. 62. Die Ordnungsstrafen sind:

1. die Mahnung, das ist die einfache Erinnerung an die dem Beamten oder Diener obliegenden Dienstpflichten;
2. die Rüge, das ist der eindringliche Tadel wegen eines vorgekommenen Dienstvergehens, mit Hinweisung auf die gesetzlichen Felgen wiederholter Pflichtverletzungen (§. 68).

§. 63. Napomnienia równie jak wyrzuty, czynić może przełożony sądu wszystkim urzędnikom, równie jak sługom, przy administracji sprawiedliwości pod dozorem jego zostającym, może je czynić nietylko na przedstawienie prokuratora rządowego lub prokuratora jeneralnego, ale nawet i z urzędu.

II. Kary dyscyplinarne.

§. 64. Karami dyscyplinarnemi są:

1. Nagana.
2. Potrącenie z płacy.
3. Dymisya (oddalenie ze służby).

§. 65. Nagany, które zawsze zagrożenie surowszych kar dyscyplinarnych na przypadek powtórnego przestępstwa obejmować winny, mogą być czynione prezydentom i prezesom w wydziałach (senatach), radzcom i sędziom powiatowym, jedynie przez uchwałę sądu dyscyplinarnego; innym zaś urzędnikom i sługom przy administracji sprawiedliwości, przez prezydentów owych sądów, pod których zostają dozorem, wreszcie przez samego ministra sprawiedliwości.

§. 66. Potrącenie z płacy, w sposobie kary dyscyplinarnej, zarządzane być może przeciw prezydentom, prezesom w wydziałach, radzcom i sędziom powiatowym jedynie na drodze zwyczajnego postępowania dyscyplinarnego, przeciw innym zaś urzędnikom i sługom przy administracji sprawiedliwości na drodze administracyjnej. W przypadku, jeżeli się urzędnik lub sługa od obowiązku służby nieprawnie usuwa, może być orzeczonem potrącenie z płacy przez cały czas usunięcia się i wykonanem bez żadnego ograniczenia (§§. 55 — 56).

§. 67. We wszelkich innych przypadkach, mogą przełożeni sądów zarządzić takowe potrącenia jedynie do wysokości miesięcznej płacy; sądy zaś dyscyplinarne i minister sprawiedliwości, aż do wysokości płacy trzech miesięcznej, które to potrącenia tak podzielone być winny, aby uległemu tejże karze za miesiąc więcej nie potrącano nad trzecią część miesięcznej płacy jego.

§. 68. Ukarany przez przełożonego sądu, jedną z kar dyscyplinarnych, wyżej wymienionych, może odwołać się w ciągu dni ośmiu do prezydenta sądu, któremu najbliższy jest podporządkowanym, bez dopuszczenia jednak dalszego popierania zażalenia jeżeli zaś kara orzeczoną jest przez prezydenta sądu krajowego wyższego, lub przez prezydenta trybunału najwyższego, wówczas może nastąpić odwołanie się wprost do ministra sprawiedliwości w ciągu dni ośmiu.

§. 69. Jeżeli prezydent sądu krajowego lub handlowego, nie przychyła się do przedstawienia prokuratora rządowego, co do orzeczenia kary porządkowej lub dyscyplinarnej, wówczas winien donieść o tem prokuratorowi rządowemu przełożonemu prokuratorowi jeneralnemu, który mocen jest żądać od prezydenta sądu krajowego wyższego, zarządzenia, a jeżeli takowe nie nastąpi, donieść o tem ministrowi sprawiedliwości. W tymże samym sposobie postępować mają prokuratorowie jeneralni przy sądzie krajowym wyższym i przy trybunale najwyższym, a to przez udanie się wprost do ministra sprawiedliwości, jeżeliby ich przedstawienia co do orzeczenia kar porządkowych lub dyscyplinarnych, odsuniętymi być miały.

§. 70. Oddalenie ze służby jakiegokolwiek urzędnika lub sługi przy administracji sprawiedliwości orzeczonem być winno, jeżeli ten uznany jest przez sądy karne zwyczajne za winnego zbrodni, wynikającej z chęci zysku, lub obrażającego pu-

§. 63. Sowohl Mahnungen als Rügen können von dem Vorsteher der Gerichte an sämtliche ihrer Beaufsichtigung anvertraute Beamte und Diener der Justizverwaltung, sowohl auf Antrag des Staatsanwaltes oder Generalprocurators, als auch von Amtswegen ertheilt werden.

II. Disciplinarstrafen.

§. 64. Die Disciplinarstrafen sind:

1. der Verweis,
2. der Gehaltabzug,
3. die Dienstentlassung.

§. 65. Verweise, welche stets die Androhung strengerer Disciplinarstrafen für den Fall der Wiederholung zu enthalten haben, können Präsidenten, Senatspräsidenten, Räten und Bezirksrichtern nur durch Beschluss eines Disciplinargerichtes, den übrigen Beamten und Dienern der Justizverwaltung aber auch von den Präsidenten der Gerichte, unter deren Beaufsichtigung sie stehen, und endlich von dem Justizminister selbst ertheilt werden.

§. 66. Der Gehaltabzug wird als Disciplinarstrafe gegen Präsidenten, Senatspräsidenten, Räte und Bezirksrichter in Folge eines ordentlichen Disciplinarverfahrens, gegen die übrigen Beamten und Diener der Justizverwaltung aber im administrativen Wege verfügt. Für den Fall, dass sich ein Beamter oder Diener widerrechtlich seiner Dienstpflicht entzieht, kann der Gehaltabzug auf die ganze Dauer der Entziehung verhängt, und ohne alle Beschränkung vollzogen werden. (§§. 55, 56.)

§. 67. In allen anderen Fällen dürfen derlei Abzüge von den Vorstehern der Gerichte nur bis zum Betrage eines Monatsgehaltes, von dem Disciplinargerichte aber und von dem Justizminister bis zu dem Betrage eines dreimonatlichen Gehaltes verfügt werden, und sind dieselben derart einzutheilen, dass dem Straffälligen für die Dauer eines Monats nicht mehr als ein Drittheil seines Monatsgehaltes abgezogen wird.

§. 68. Derjenige, welcher von einem Gerichtsvorsteher mit einer der erwähnten Disciplinarstrafen belegt worden ist, kann dagegen ohne Stattgebung einer weiteren Beschwerdeführung an den Präsidenten des zunächst übergeordneten Gerichtes, und wenn die Strafverfügung von dem Präsidenten eines Oberlandesgerichtes oder des obersten Gerichtshofes ausgegangen wäre, unmittelbar an den Justizminister binnen acht Tagen Berufung einlegen.

§. 69. Ist von dem Präsidenten eines Landes- oder Handelsgerichtes dem Antrage des Staatsanwaltes auf Verhängung einer Ordnungs- oder Disciplinarstrafe keine Folge gegeben worden, so hat der Staatsanwalt an den ihm vorgesetzten Generalprocurator Anzeige zu erstatten, welcher von dem Präsidenten des Oberlandesgerichtes Abhilfe zu verlangen berechtigt ist, und wenn solche nicht geleistet wird, an den Justizminister zu berichten hat. In gleicher Weise können die Generalprocuratoren der Oberlandesgerichte und des obersten Gerichtshofes unmittelbar bei dem Justizminister einschreiten, wenn die von ihnen auf Verhängung von Ordnungs- und Disciplinarstrafen gestellten Anträge abgelehnt worden wären.

§. 70. Die Dienstentlassung ist gegen jeden Beamten oder Diener der Justizverwaltung zu verhängen, welcher von den ordentlichen Strafgerichten eines Verbrechens, eines aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Ver-

bliczną obyczajność wykroczenia lub przestępstwa takowego, albo otwartego na jego majątku konkursu, lub jeżeli osądzonym jest na karę przynajmniej sześciomiesięcznego aresztu za jakie inne przekroczenie ustawy. W tych przypadkach winna władza, do której należy mianowanie urzędnika lub sługi, orzec oddalenie od tejsze bez poprzedniego postępowania dyscyplinarnego.

Dymisy takich urzędników, których mianuje Cezarz lub minister sprawiedliwości, zarządzoną zostaje w pomienionych przypadkach przez tegoż ministra sprawiedliwości.

§. 71. Dymisy może także nastąpić z powodu innych wykroczeń i przestępstw a nawet i z powodu ciężkich nadwreżeń obowiązków służby, mianowicie zaś w razie wydalenia się z miejsca służby w §§. 55 i 56 zabronionego.

§. 72. Jednakże przeciw prezydentom, prezesom w wydziałach, przeciw radcom i sędziom powiatowym, może też dymisy orzeczoną być jedynie przez sąd dyscyplinarny, za poprzednim zwyczajnem postępowaniem dyscyplinarnem (§. 101. konstytucyi).

§. 73. Dymisy innych urzędników sprawiedliwości, zarządzoną być może przez ministra tejsze, co do sług przy trybunale najwyższym zostających, przez tenże sąd, co do wszystkich innych sług przy administracyi sprawiedliwości będących, przez sąd krajowy wyższy, a to na drodze administracyjnej. W tym przypadku winien sąd, do którego należy mianowanie lub pierwsza propozycja na posadę, wybaść wszelkie potrzebne okoliczności, a następnie na pełnem zebraniu Rady lub w pełnym wydziale (§. 158), po wysłuchaniu prokuratora rządowego lub względnie prokuratora jeneralnego, co do dymisy urzędnika lub sługi, zrobić zaopinowane przedstawienie większością głosów i takowe przedłożyć wprost lub za pośrednictwem sądu krajowego wyższego ministrowi sprawiedliwości, albo też wydać uchwałę stanowczą, jeżeli sądowi obradującemu prawo dymisyonowania służy.

§. 74. Od decyzji trybunału najwyższego lub sądu krajowego wyższego, przeciw sądze zapadłej, może się odwołać wprost do ministra sprawiedliwości, tak mieniący się być uciążonym, jako też i prokurator jeneralny, a to w ciągu dni ośmiu.

III. Sądy dyscyplinarne i postępowanie w tychże.

§. 75. Sądy dyscyplinarne, które stosownie do §§. 65. 66. 71 i 72 orzekać mają kary dyscyplinarne na urzędników sądowych, są:

1. Trybunał najwyższy, co się tycze radców przy tymże sądzie umieszczonych, tudzież co do prezydentów, prezesów w wydziałach i radców przy sądzie krajowym wyższym, wreszcie co do prezydentów i prezesów w wydziałach sądów krajowych i handlowych.

2. Sąd krajowy wyższy co do radców przy sądach krajowych i handlowych, oraz co do sędziów powiatowych w swym obrębie.

§. 76. Postępowanie w sprawach dyscyplinarnych, wiuno się odbywać w sądach krajowych wyższych, zawsze na pełnem zgromadzeniu Rady, jeżeli ta nie składa się z więcej jak dziewięciu członków. W innych sądach krajowych wyższych, złożony być winien w tym celu senat (wydział) z prezydenta, sześciu sędziów i dwóch sędziów komplet uzupełniających; w trybunale zaś najwyższym, senat z prezydenta, dziesięciu sędziów i czterech sędziów, uzupełniających komplet, a to przez prezydenta po wysłuchaniu prokuratora jeneralnego z początkiem każdego roku na tenże przeciąg czasu, o czem sąd krajowy wyższy zawiadomienie uczynić ma najwyższemu trybunałowi i ministrowi sprawiedliwości, a trybunał najwyższy temuż ostatniemu.

gehens, einer solchen Uebertretung, oder des über sein Vermögen eröffneten Concurses schuldig erkannt, oder wegen einer anderen Gesetzübertretung zu einer mindestens sechsmonatlichen Freiheitsstrafe verurtheilt worden ist. In solchen Fällen hat die Behörde, welcher die Ernennung des Beamten oder Dieners zustände, ohne vorläufiges Disciplinarverfahren die Dienstentlassung auszusprechen.

Die Entlassung solcher Justizbeamten, deren Ernennung dem Kaiser oder dem Justizminister vorbehalten ist, wird in den angedeuteten Fällen von dem Justizminister verfügt.

§. 71. Die Dienstentlassung kann auch wegen anderer Vergehen und Uebertretungen, sowie auch wegen schwerer Verletzungen der Dienstpflichten, insbesondere wegen der im §. 55 und §. 56 erwähnten unerlaubten Entfernung vom Dienstplatze Statt haben.

§. 72 Gegen Präsidenten, Senatspräsidenten, Räte und Bezirksrichter kann jedoch eine solche Dienstentlassung nur von einem Disciplinargerichte nach vorausgegangenem ordentlichen Disciplinarverfahren ausgesprochen werden. (§. 101 der Reichsverfassung.)

§. 73. Gegen andere Justizbeamte wird die Dienstentlassung vom Justizminister, gegen Diener des obersten Gerichtshofes von diesem, gegen alle übrigen Diener der Justizverwaltung vom Oberlandesgerichte im administrativen Wege verfügt. In einem solchen Falle hat das Gericht, welchem die Ernennung oder der erste Besetzungsvorschlag zustände, die erforderlichen Erhebungen zu pflegen und in voller Rathsversammlung oder im Plenarsenate (§. 158) nach Anhörung des Staatsanwaltes, beziehungsweise Generalprocurators über die Dienstentlassung des Beamten oder Dieners durch Stimmenmehrheit entweder einen gutächtlichen Antrag zu stellen, und diesen Antrag unmittelbar oder durch das Oberlandesgericht dem Justizminister vorzulegen, oder wenn dem beratenden Gerichte das Entlassungsrecht zusteht, den entscheidenden Beschluss zu fassen.

§. 74. Gegen die bezüglich eines Dieners erfolgte Entscheidung des obersten Gerichtshofes oder des Oberlandesgerichtes, kann sowohl der Betheiligte, als der Generalprocurator binnen 8 Tagen unmittelbar bei dem Justizminister Berufung einlegen.

III. Disciplinargerichte und Verfahren bei denselben.

§. 75. Die Disciplinargerichte, welche in Gemässheit der §§. 65, 66, 71 und 72 über richterliche Beamte Disciplinarstrafen auszusprechen haben, sind:

1. der oberste Gerichtshof bezüglich der bei demselben angestellten Räte, dann in Ansehung der Präsidenten, Senatspräsidenten und Räte der Oberlandesgerichte; endlich der Präsidenten und Senatspräsidenten der Landes- und Handelsgerichte;

2. das Oberlandesgericht über die Landes- und Handelsgerichtsräte und die Bezirksrichter seines Sprengels.

§. 76. Die Verhandlung in Disciplinargelegenheiten muss bei Oberlandesgerichten, welche nicht mehr als neun Mitglieder zählen, stets in voller Rathsversammlung vorgenommen werden. Bei den übrigen Oberlandesgerichten ist zu diesem Ende ein Senat von einem Präsidenten, sechs Richtern und zwei Ergänzungsrichtern; bei dem obersten Gerichtshofe aber ein Senat, bestehend aus einem Präsidenten, zehn Richtern und vier Ergänzungsrichtern, von dem Präsidenten nach Anhörung des Generalprocurators, mit Anfang jedes Jahres für die Dauer desselben zu bilden und vom Oberlandesgerichte dem obersten Gerichtshofe und dem Justizminister, vom obersten Gerichtshof dem letztern anzuzeigen.

§. 77. Jeżeli zachodzą powody, dla których o bezstronności sądu krajowego wyższego, jako sądu dyscyplinarnego, wedle §. 75 powołanego, powątpiewać można, wówczas może wydział dyscyplinarny przy sądzie najwyższym, bądź z urzędu, bądź na przedstawienie pociągnąć się mającego do postępowania dyscyplinarnego, bądź też na przedstawienie prokuratora jeneralnego, postępowanie innemu sądowi dyscyplinarnemu poruczyć.

§. 78. Badania dyscyplinarne mogą być przedsięwzięte z urzędu lub na przedstawienie prokuratora jeneralnego, zawsze jednak tylko po wysłuchaniu wniosków jego i nie inaczej, jak za poprzednią uchwałą sądu dyscyplinarnego.

§. 79. Przeciw uchwale sądu krajowego wyższego, zarządzającej lub usuwającej przedsięwzięcie badań dyscyplinarnych, służy obwinionemu równie jak prokuratorowi jeneralnemu odwołanie się do wydziału dyscyplinarnego w trybunale najwyższym.

§. 80. Jeżeli ciężkie przestępstwo służbowe wykazuje się być także działaniem, zasługującym wedle zwyczajnych ustaw na ukaranie, wówczas zawsze wprzód skutku postępowania prawnego na drodze karnej oczekiwać należy, a nawet już rozpoczęte postępowanie dyscyplinarne wstrzymanem być winno, jeżeli następnie dopiero dochodzenie przez sądy karne zwyczajne przedsięwziętem zostało. Wyrok uwalniający, wydany na drodze karnej zwyczajnej, nie stoi wcale na przeszkodzie do przedsięwzięcia lub dalszego postępowania na drodze dyscyplinarnej.

§. 81. Prezydent sądu dyscyplinarnego, przeznacza jednego sędziego w swym obrebie do dochodzeń, jakichby jeszcze potrzeba było końcem przygotowania postępowania głównego.

§. 82. Obwiniony wezwany zostaje przed tegoż sędziego, a jeżeli staje, badany być winien okolicznie. Zeznania świadków, stosownie do okoliczności przysięgą stwierdzić się mające, protokolarnie przejętemi, oraz inne dowody do wyjaśnienia rzeczy służące zebranemu zostają.

§. 83. Prokurator jeneralny sądu dyscyplinarnego, winien pobierać wiadomość o wszelkich dochodzonych okolicznościach wprost albo przez swego zastępcę i końcem uzupełnienia tychże czynić stosowne wnioski, jakie uzna za potrzebne. Przed zamknięciem przygotowawczego dochodzenia, powinny mu być oddane wszelkie akta do wypracowania wniosku odpowiedniego.

§. 84. Przy rozprawie następnej, przez prezydenta sądu dyscyplinarnego zarządzić się mającej, która przy zamkniętych drzwiach odbywać się ma, zdaje referent relację o położeniu sprawy. Poczem słuchany zostaje obwiniony, następnie prokurator jeneralny z wywodem swoim prawnym i wnioskiem, obwiniony zaś ze swoją obroną. Obwinionemu służy zawsze głos ostatni.

§. 85. Wolno jest obwinionemu użyć obrońcy prawnego. Jeżeli obwiniony, pomimo nastąpionego zawezwania go do rozprawy głównej, nie staje, wówczas mocen jest sąd dyscyplinarny w nieobecności obwinionego, któremu wedle okoliczności zastępcą z urzędu dodanym być winien, albo przystąpić do wydania wyroku lub też rozprawę odroczyć i obwinionego do stawienia się osobiście spowodować.

§. 86. Wrazie, gdyby się okazała potrzeba dalszego przesłuchania świadków, może to wedle zdania sądu dyscyplinarnego nastąpić albo przez delegowanego, albo też w obliczu sądu zebranego. Z tego powodu, równie jak dla dostarczenia nowych dowodów, można dalszą rozprawę odroczyć.

§. 77. Wenn Gründe vorliegen, welche die Unbefangenheit eines nach §. 75 als Disciplinargerichtes berufenen Oberlandesgerichtes zweifelhaft erscheinen lassen, so hat der Disciplinarsenat des obersten Gerichtshofes entweder von Amtswegen oder über Antrag desjenigen, welcher der Disciplinarverhandlung zu unterziehen ist, oder auf Antrag des Generalprocurators, ein anderes Disciplinargericht mit dieser Angelegenheit zu beauftragen.

§. 78. Die Einleitung der Disciplinaruntersuchung kann von Amtswegen oder über Antrag des Generalprocurators, jedenfalls aber nur nach Anhörung desselben und nicht anders als durch einen Beschluss des Disciplinargerichtes erfolgen.

§. 79. Gegen den Beschluss des Oberlandesgerichtes, wodurch die Einleitung der Disciplinaruntersuchung angeordnet oder abgelehnt worden ist, steht dem Angeschuldigten, sowie dem Generalprocurator die Berufung an den Disciplinarsenat des obersten Gerichtshofes offen.

§. 80. Wenn ein schweres Dienstvergehen zugleich als eine nach den ordentlichen Strafgesetzen zu ahndende Handlung sich darstellt, so ist in der Regel der Erfolg des strafrechtlichen Verfahrens abzuwarten, und es kann selbst das bereits eingeleitete Disciplinarverfahren jederzeit eingestellt werden, wenn erst nachträglich eine Untersuchung von den gewöhnlichen Strafgerichten eröffnet wurde. Ein von diesen geschöpftes freisprechendes Urtheil hindert die Einleitung oder Fortsetzung des Disciplinarverfahrens nicht.

§. 81. Der Präsident des Disciplinargerichtes beauftragt einen Richter seines Sprengels mit den zur Vorbereitung der Hauptverhandlung allenfalls noch nöthigen Erhebungen.

§. 82. Von diesem Richter wird der Angeschuldigte vorgeladen, und wenn er erscheint, umständlich vernommen. Es werden ferner die nach Umständen eidlich aufzunehmenden Aussagen der Zeugen zu Protokoll gebracht, und die sonstigen zur Aufklärung der Sache dienenden Beweise herbeigeschafft.

§. 83. Der Generalprocurator des Disciplinargerichtes hat entweder selbst oder durch einen Stellvertreter von allen diesen Erhebungen Kenntniss zu nehmen, und die zur Vervollständigung derselben nothig scheinenden Anträge zu stellen. Am Schlusse der Vorerhebung werden ihm sämtliche Acten zur Ausarbeitung seines Schlussantrages übergeben.

§. 84. Bei der von dem Präsidenten des Disciplinargerichtes dahin anzuordnenden Verhandlung, welche in nichtöffentlicher Sitzung stattfindet, erstattet ein Referent Bericht über die Lage der Sache. Es wird hierauf der Angeschuldigte vernommen, und weiters der Generalprocurator mit seiner Rechtsausführung und seinem Antrage, der Angeschuldigte aber mit seiner Vertheidigung gehört. Diesem gebührt stets das letzte Wort.

§. 85. Dem Angeschuldigten ist gestattet, sich eines Rechtsbeistandes zu bedienen. Erscheint derselbe ungeachtet der an ihn erfolgten Vorladung nicht bei der Hauptverhandlung, so steht es dem Disciplinargerichte frei, entweder in seiner Abwesenheit, allenfalls unter Aufstellung eines amtlichen Vertreters, mit dem Erkenntnisse vorzugehen, oder die Verhandlung zu vertagen, und sein persönliches Erscheinen zu veranlassen.

§. 86. Die etwa noch erforderliche weitere Vernehmung von Zeugen geschieht nach dem Ermessen des Disciplinargerichtes durch einen Abgeordneten oder vor dem versammelten Gerichte. Es kann desshalb, sowie wegen Herbeischaffung anderer Beweismittel die Verhandlung vertagt werden.

§. 87. Wyrok powodami decydujących opatrzoney, który obejmować winien albo uwolnienie obwinionego od dochodzonej winy, albo orzeczenie kary dyscyplinarnej, należy ustnie ogłosić, a to zaraz po zamknięciu ustnej rozprawy, lub na późniejszym posiedzeniu, w tym celu odbyć się mającem.

§. 88. Istotne momenta ustnej rozprawy będą protokolarnie zebrane i przez prezydującego i pisarza podpisane.

§. 89. Przeciw wyrokowi trybunału najwyższego, na drodze dyscyplinarnej zapadłym, dalszy środek prawny nie znajduje miejsca. Już zaś od orzeczeń sądu krajowego wyższego, wydanych w rzeczach dyscyplinarnych, może się odwołać do wydziału dyscyplinarnego przy najwyższym trybunale w ciągu dni ośmiu, tak obwiniony jakoteż i prokurator jeneralny, rachując od daty otrzymanej przez jednego lub drugiego o temże orzeczeniu wiadomości.

IV. Przyłączenie się poszkodowanego do postępowania dyscyplinarnego.

§. 90. Jeżeli przestępstwo służbowe samodzielnego sędziego (§. 72), daje powód do żądania wynagrodzenia szkody, wówczas nietylko zastępcy skarbu publicznego ale i stronie, która swego wynagrodzenia wprost na winnym poszukiwać zamierza, służy prawo domagać się nietylko zarządzenia postępowania dyscyplinarnego, ale oraz i przyłączenia się do postępowania na drodze dyscyplinarnej z powodu pretensyi do tegoż wynagrodzenia, tudzież uskutecznić równoczesne załatwienie obudwóch żądań, przeciw obwinionemu wyniesionych.

§. 91. W razie przyłączenia się poszukującego wynagrodzenia szkody, ma tenże w ciągu przygotowawczego śledztwa, wedle §§. 81—83 odbyć się mającego, żądania swoje przedłożyć i dostatecznie wykazać. Sędzia śledczy (dochodzący), winien przedsiębrać badania, jakich wykrycie tej szkody wymaga. Działający o wynagrodzenie winien być także przywołanym do głównej rozprawy (§. 84), winien być słuchanym co do wyводу swych żądań, jednakże jego nieobecność, nie może za powód do odroczenia rozprawy. W tym przypadku, co do zanesionych żądań, sędzić należy wedle wybadanych okoliczności.

§. 92. Jeżeli obwiniony o przestępstwo dyscyplinarne, uznanym zostaje za winnego i z rozprawy wykazuje się dostatecznie, nietylko osoba, której należy wynagrodzenie, ale i ta okoliczność, że taż osoba przez działanie lub opuszczenie, zasadę przestępstwa dyscyplinarnego stanowiącę, poniosła szkodę rzeczywiście, oraz jeżeli ilość żądanego wynagrodzenia lub zadosyć uczynienia z pewnością przyjętą być może, wówczas winien sąd dyscyplinarny wyrokiem swym skazać urzędnika, którego uznaje być winnym na wynagrodzenie orzeczonej ilości, przy określeniu terminu dni czterdziestu do zapłacenia tejże, odsełając zarazem poszkodowanego z jego żądaniami do zwyczajnej drogi prawa.

§. 93. Poszkodowany może odwołać się do wydziału dyscyplinarnego przy najwyższym trybunale, nietylko od uchwały sądu krajowego wyższego, uchylającej zarządzenie śledztwa na drodze dyscyplinarnej (§. 79), ale nawet i od wyroku tegoż sądu co się tycze jego żądań względem wynagrodzenia, a to w ciągu dni ośmiu, rachując od daty oznajmionej mu w tym względzie decyzji.

§. 87. Das mit Entscheidungsgründen versehene Urtheil, welches die Freisprechung des Angeschuldigten von der erhobenen Beschuldigung oder die Verhängung einer Disciplinarstrafe zu enthalten hat, ist unmittelbar am Schlusse der mündlichen Verhandlung oder in einer späteren zu diesem Ende anberaumten Sitzung mündlich zu verkündigen.

§. 88. Ueber die wesentlichen Momente der mündlichen Verhandlung ist ein Protokoll aufzunehmen, und von dem Vorsitzenden, sowie von dem Schriftführer, zu unterfertigen.

§. 89. Wider die von dem obersten Gerichtshofe gefällten Disciplinärerkenntnisse findet kein Rechtsmittel Statt. Gegen die von den Oberlandesgerichten in Disciplinarsachen erlassenen Sprüche kann sowohl der Angeschuldigte, als der Generalprocurator binnen acht Tagen, vom Tage des dem einen oder dem anderen bekannt gewordenen Spruches, die Berufung an den Disciplinarsenat des obersten Gerichtshofes einlegen.

IV. Anschluss des Beschädigten an das Disciplinarverfahren.

§. 90. Wenn aus dem Diensvergehen eines selbständigen Richters (§. 72) Entschädigungsansprüche abgeleitet werden, so ist sowohl der Vertreter des Staatsschatzes, als auch die Partei, welche sich unmittelbar an den Schuldtragenden halten will, berechtigt, wider ihn nicht nur die Einleitung des Disciplinarverfahrens zu verlangen, sondern sich auch der Ersatzansprüche wegen dem Disciplinarverfahren anzuschliessen, und die gleichzeitige Erledigung derselben gegen den Angeschuldigten zu bewirken.

§. 91. Im Falle des Anschlusses hat der Entschädigungswerber im Laufe der nach §§. 81—83 zu pflegenden Vorerhebungen seine Ansprüche anzubringen und genügend darzuthun. Dem Untersuchungsrichter liegt ob, die zur Erhebung des Schadens nöthigen Erforschungen zu pflegen. Zur Hauptverhandlung (§. 84) ist der Entschädigungswerber ebenfalls beizuziehen und mit der Ausführung seiner Ansprüche zu hören, allein sein Ausbleiben ist kein Grund, die Verhandlung zu vertagen. In einem solchen Falle sind seine Ansprüche nach den bisher gepflogenen Erhebungen zu beurtheilen.

§. 92. Wenn der Angeschuldigte eines Disciplinarvergehens für schuldig erkannt wird, und wenn aus der Verhandlung nicht nur die Person, welcher die Entschädigung gebührt, sondern auch der Umstand mit Zuverlässigkeit erhellet, dass dieselbe durch die dem Disciplinarvergehen zu Grunde liegende Handlung oder Unterlassung wirklich beschädigt worden sei, und wenn auch der Betrag der angesprochenen Entschädigung oder Genugthuung mit Sicherheit entnommen werden kann, so hat das Disciplinargericht in seinem Urtheile den schuldigen Beamten in den Ersatz des ausgesprochenen Betrages mit Anberaumung einer Frist von 14 Tagen zur Bezahlung desselben zu verfallen, ausserdem aber den Beschädigten mit seinen Ansprüchen auf den ordentlichen Rechtsweg zu weisen.

§. 93. Der Beschädigte kann sowohl gegen den Beschluss des Oberlandesgerichtes wodurch die Einleitung der Disciplinaruntersuchung abgelehnt worden ist (§. 79), als gegen das Urtheil desselben, bezüglich seiner Entschädigungsansprüche, binnen acht Tagen vom Tage der ihm bekannt gewordenen diessfälligen Entscheidung die Berufung an den Disciplinarsenat des obersten Gerichtshofes, einlegen.

§. 94. Poszkodowany może działać na zwyczajnej drodze prawa, nietylko wtedy gdy go sąd dyscyplinarny do tejże drogi odseła, lecz też i w tym przypadku, jeżeli na ilości przyznanego mu wynagrodzenia nie poprzestaje, lub jeżeli zarządzenie śledztwa dyscyplinarnego przez sąd uchylonem zostało.

§. 95. Orzeczenie sądu dyscyplinarnego co do wynagrodzenia, ma takiż sam skutek, jak wyrok cywilny, poszkodowany bowiem po prawomocności decyzji dyscyplinarnej, może domagać się wprost egzekucyi w sądzie właściwym.

V. Czasowe zawieszenie, to jest czasowe usunięcie od służby (suspendowanie).

§. 96. Czasowe usunięcie jakiegokolwiek bądź urzędnika lub sługi przy administracji sprawiedliwości od pełnienia służby, musi być zarządzonym w sposobie chwilowego zaradzenia, tak przez prezydenta sądu krajowego i sądu krajowego wyższego, jakoteż i najwyższego trybunału, a to z urzędu, albo na przedstawienie prokuratora rządowego:

1. jeżeli taka osoba w ciągu postępowania karnego zwyczajnego jest aresztowaną, lub postawioną w stanie oskarżenia o zbrodnię, albo

2. jeżeli przeciw tejże osobie wyrokiem sądu dyscyplinarnego, aczkolwiek jeszcze nieprawomocnym, lub przez zarządzenie administracyjne, jeszcze dalszemu odwołaniu ulegające, postanowiono oddalenie od służby.

§. 97. Oprócz przypadków wymienionych, może być zarządzanem suspendowanie urzędnika lub sługi, przy administracji sprawiedliwości będącego, wtedy jeżeli przeciw temuż przystąpiono do śledztwa dyscyplinarnego, z powodu ciężkiego przestępstwa służbowego, lub do postępowania karnego zwyczajnego dla wykroczenia lub zbrodni, a użycie go do służby aż do chwili usunięcia wszelkich przeciw niemu wytoczonych obwinień, przy dojrzałym rozważeniu wszystkich okoliczności, zachodzi wątpliwość co do dobra służby. Takowe zarządzenie może tylko nastąpić na przedstawienie albo po wysłuchaniu prokuratora rządowego, a względnie prokuratora jeneralnego, od właściwego sądu dyscyplinarnego (§. 101 konstyt. pańs.), co do osób sądowych, w §. 72 wymienionych, a zaś co do innych urzędników i sług, nawet przez prezydentów sądów krajowych i handlowych, równie jak sądów krajowych wyższych i trybunału najwyższego.

§. 98. Przeciw każdej uchwale sądu krajowego wyższego, wydanej na drodze dyscyplinarnej a zawieszenia dotyczącej, służy tak prokuratorowi jeneralnemu jakoteż i obwinionemu, odwołanie się do wydziału dyscyplinarnego przy najwyższym trybunale w ciągu dni ośmiu, które to jednak odwołanie się, nie pociąga za sobą skutku zawieszającego.

§. 99. Jeżeli suspendowanie orzeczonem jest przez prezydenta, może suspendowany w ciągu dni ośmiu, jeżeli uciążające go zarządzenie pochodzi od przełożonego sądu krajowego lub handlowego, odwołać się do prezydenta sądu krajowego wyższego; jeżeli zaś pochodzi od tegoż prezydenta lub od prezydenta trybunału najwyższego do ministra sprawiedliwości. Użycie tego środka prawnego nie ma wcale skutku odwołującego.

§. 100. Jeżeli nakoniec prezydent odrzuca przedstawienie prokuratora rządowego i prokuratora jeneralnego, zmierzające do zawieszenia, wówczas winien donieść

§. 94. Derselbe kann aber nicht nur den ordentlichen Rechtsweg ergreifen, wenn ihn das Disciplinargericht dahin verweist, sondern auch, wenn er sich mit den ihm zuerkann- ten Betrage nicht zufrieden stellt, oder wenn die Einleitung der Disciplinaruntersuchung von dem Gerichte abgelehnt worden ist.

§. 95. Das Erkenntniss des Disciplinargerichtes über die Entschädigung hat gleich jedem Civilurtheile die Wirkung, dass der Beschädigte nach eingetretener Rechtskraft un- mittelbar bei dem zuständigen Richter die Execution ansuchen kann.

V. Zeitweise Enthebung von den Dienstverrichtungen (Suspension.)

§. 96. Die zeitweise Enthebung was immer für eines Beamten oder Dieners der Ju- stizverwaltung von der Dienstleistung muss als mittlerweilige Vorkehrung durch die Prä- sidenten der Landes- und Oberlandesgerichte, sowie des obersten Gerichtshofes von Amts- wegen oder über Antrag des Staatsanwaltes verfügt werden:

1. wenn ein solches Individuum im Zuge des ordentlichen Strafverfahrens verhaftet oder wegen eines Verbrechens in Anklagestand versetzt worden ist, oder

2. wenn wider dasselbe mittelst eines noch nicht rechtskräftigen Urtheiles eines Dis- ciplinargerichtes oder im Wege einer noch einer weiteren Berufung unterliegenden admini- strativen Verfügung die Dienstentlassung verhängt wurde.

§. 97. Ausser den erwähnten Fällen kann die Suspension eines Beamten oder Die- ners der Justizverwaltung auch dann verfügt werden, wenn wider denselben aus Anlass von schweren Dienstvergehen eine Disciplinaruntersuchung oder das ordentliche Strafverfahren wegen Vergehen oder Verbrechen eingeleitet worden ist, und seine dienstliche Verwendung bis zur allfälligen Behebung der wider ihn erhobenen Anschuldigungen nach reiflicher Er- wägung aller Umstände im Interesse des Dienstes bedenklich erscheint. Eine solche Ver- fügung darf nur auf Antrag oder doch nach Anhörung des Staatsanwaltes, rücksichtlich Ge- neralprocurators, und zwar gegen die im §. 72 bezeichneten richterlichen Personen von dem zuständigen Disciplinargerichte (§. 101 der Reichsverfassung), gegen andere Beamte und Diener aber auch von den Präsidenten der Landes- und Handelsgerichte sowie der Ober- landesgerichte und des obersten Gerichtshofes getroffen werden.

§. 98. Gegen jeden die Suspension betreffenden Beschluss des Oberlandesgerichtes im Disciplinarwege steht sowohl dem Generalprocurator, als dem Angeschuldigten, jedoch ohne aufschiebende Wirkung, bevor, die Berufung an den Disciplinarsenat des obersten Gerichts- hofes binnen acht Tagen einzulegen.

§. 99. Ist die Suspension durch einen Präsidenten verhängt worden, so kann der Suspendirte, wenn die ihn beschwerende Verfügung von dem Vorsteher eines Landes- oder Handelsgerichtes ausgegangen ist, an den Oberlandesgerichts-Präsidenten, wenn sie aber von diesem, oder von dem Präsidenten des obersten Gerichtshofes erlassen wurde, an den Justizminister binnen acht Tagen Berufung einlegen. Die Ergreifung dieses Rechtsmittels hat keine aufschiebende Wirkung.

§. 100. Wenn endlich der Präsident einen auf Suspension abzielenden Antrag des Staatsanwaltes oder Generalprocurators abgelehnt hat, so ist der Erstere dem vorgesetzten

o tem pierwszy przełożonemu sobie prokuratorowi jeneralnemu, ostatni zaś ministrowi sprawiedliwości.

§. 101. W ciągu czasowego usunięcia od sprawowania służby, pobiera suspendowany tylko trzecią część swej płacy. Reszta jednak zatrzymanej jego płacy, winna mu być później zwróconą, jeżeli został za niewinnego uznany.

§. 102. Przełożony sądu, pod którego bezpośrednim kierunkiem i dozorem zostaje suspendowany, winien wprowadzić w wykonanie zarządzone zawieszenie, a mianowicie winien zarządzić to, czego wymaga wstrzymanie w części wypłaty płacy pobieranej.

VI. Przeniesienie mimowolne na stan spoczynku.

§. 103. Przeniesienie mimowolne na stan spoczynku urzędników lub sług przy administracyi sprawiedliwości, znajduje miejsce:

1. jeżeli takie osoby stają się niezdadnymi do wykonywania włożonych nań obowiązków, a to dla ułomności fizycznych (cielesnych) lub umysłowych;

2. jeżeli zachodząca potrzeba zmiany w personale, z powodu nowych urzędzeń w sądownictwie, wymaga przeniesienia urzędnika lub sługi na stan spoczynku.

§. 104. Przeniesienie mimowolne na stan spoczynku dla niezdadności (§. 103. N. 1), może być zarządzone co do urzędników sądowych, w §. 72 wymienionych, jedynie tylko w skutku uchwały sądu dyscyplinarnego.

§. 105. W tym przypadku winien przełożony urzędnika sądowego, na stan spoczynku przeniesionym być mającego, przedstawić tę okoliczność prezydentowi sądu dyscyplinarnego, wedle §. 75 właściwego. Prezydent wyznacza następnie sędziego, końcem wybadania wszelkich stanowych okoliczności, który w razie potrzeby winien przesłuchać pod przysięgą świadków i znawców, poczem należy od mającego być przeniesionym na stan spoczynku, zażądać deklaracyi co do rezultatu wybadanych okoliczności, akta zaś zamknięte przedłożyć sądowi dyscyplinarnemu.

§. 106. Sąd dyscyplinarny, wysłuchawszy prokuratora jeneralnego, wydaje najprzód uchwałę, czy zachodzi przypadek przeniesienia na stan spoczynku. Jeżeli takowa uchwała pochodzi od sądu krajowego wyższego, wówczas wolno jest interesowanemu jakoteż i prokuratorowi jeneralnemu odwołać się do wydziału dyscyplinarnego przy najwyższym trybunale w ciągu dni ośmiu, licząc od oznajmienia tejże uchwały.

§. 107. Uchwała, która przeszła w rzecz osądzoną lub żadnemu dalszemu nie ulega odwołaniu, winna być w każdym przypadku przedłożoną ministrowi sprawiedliwości, który czyni dalsze zarządzenie w tym względzie wedle okoliczności.

§. 108. Oprócz przypadku w §. 104 wspomnianego, może być w każdym czasie zarządzone na drodze administracyjnej przeniesienie mimowolne na stan spoczynku, co do urzędników sądowych przez ministra sprawiedliwości, co do sług przy najwyższym trybunale, przez tenże sąd, a co do innych sług przy administracyi sprawiedliwości będących, przez sąd krajowy wyższy.

Przy postępowaniu w tym względzie, zachowane być winny wskazane §§^{mi} 73 i 74 przepisy. Jeżeli jednak przeniesionym być ma na spoczynek taki urzędnik lub słu-

Generalprocurator, der letztere aber dem Justizminister hievon Anzeige zu erstatten verpflichtet.

§. 101. *Während der zeitweisen Entfernung von den Dienstverrichtungen bezieht der Suspendirte nur ein Drittheil seines Gehaltes. Der zurückbehaltene Rest seiner Bezüge muss ihm jedoch nachträglich vergütet werden, wenn er als schuldlos erkannt worden ist.*

§. 102. *Der Gerichtsvorsteher, unter dessen unmittelbarer Leitung und Beaufsichtigung der Suspendirte steht, hat die angeordnete Suspension in Vollzug zu setzen, und insbesondere wegen theilweiser Einstellung des Gehaltsbezuges das Erforderliche zu veranlassen.*

VI. Unfreiwillige Versetzung in den Ruhestand.

§. 103. *Die unfreiwillige Versetzung von Beamten oder Dienern der Justizverwaltung in den Ruhestand findet Statt:*

1. *Wenn solche Personen wegen körperlicher oder geistiger Gebrechen zur Erfüllung der ihnen obliegenden Pflichten untüchtig werden, oder*

2. *wenn eine durch neue Einrichtungen der Gerichte nothwendige Veränderung im Personale die Versetzung eines Beamten oder Dieners in den Ruhestand erfordert.*

§. 104. *Die unfreiwillige Versetzung in den Ruhestand wegen Dienstuntauglichkeit (§. 103, Nr. 1) kann gegen die im §. 72 angeführten richterlichen Beamten nur in Folge Beschlusses des Disciplinargerichtes verfügt werden.*

§. 105. *Tritt dieser Fall ein, so hat der Vorsteher des in den Ruhestand zu versetzenden richterlichen Beamten die Angelegenheit dem Präsidenten des nach §. 75 zuständigen Disciplinargerichtes zu übergeben. Von diesem wird sogleich zum Behufe der vollständigen Erhebung der entscheidenden Umstände ein Richter bestellt, welcher die Zeugen und Sachverständigen erforderlichen Falles eidlich zu vernehmen, und hierauf die Erklärung des in den Ruhestand zu Versetzenden über das Ergebniss der Erhebungen zu verlangen, die geschlossenen Acten aber dem Disciplinargerichte vorzulegen hat.*

§. 106. *Dasselbe fasst nach Anhörung des Generalprocurators darüber Beschluss, ob der Fall der Versetzung in den Ruhestand vorhanden sei. Ist ein solcher Beschluss von einem Oberlandesgerichte erlassen, so steht es sowohl dem Betheiligten, als dem Generalprocurator frei, binnen acht Tagen von der Eröffnung des Beschlusses Berufung an den Disciplinarsenat des obersten Gerichtshofes zu ergreifen.*

§. 107. *Der in Rechtskraft erwachsene oder keiner Berufung unterliegende Beschluss ist jedenfalls dem Justizminister vorzulegen, welcher hierüber nach Umständen das weitere verfügt.*

§. 108. *Ausser dem im §. 104 erwähnten Falle wird die unfreiwillige Versetzung in den Ruhestand jederzeit im administrativen Wege, und zwar gegen Justizbeamte von dem Justizminister, gegen Diener des obersten Gerichtshofes von diesem, gegen alle übrigen Diener der Justizverwaltung vom Oberlandesgerichte verfügt.*

Bezüglich des hierbei zu beobachtenden Verfahrens haben die in den §§. 73 und 74 gegebenen Vorschriften zu gelten. Wenn aber die Versetzung in den Ruhestand bei einem

ga, który wedle istniejących ustaw nie ma prawa do używania spoczynku, wówczas zamiast przeniesienia na spoczynek, orzec należy uwolnienie.

§. 109. Jeżeli się okazuje, iż ten, który dla niezdatności do wykonywania przywiązanych do jego urzędu obowiązków, od tej posady oddalonym być musi, posiada zdatność potrzebną do innej jakiej kategorii służbowej, wówczas może być uczynione w tym względzie stosowne przedstawienie z szczególnem uwzględnieniem innej jakiej zalety tejże osoby, oraz stosunków majątkowych i familijnych.

VI. Przeniesienie mimowolne na inną posadę.

§. 110. Przeniesienie mimowolne prezydenta którego, lub prezesa wydziału, radcy lub sędziego powiatowego na inną posadę, może być zarządzone jedynie w skutek uchwały właściwego sądu dyscyplinarnego, jeżeli tak wskazuje koniecznie dobro sądownictwa, wyjąwszy przypadek, w którym zachodzi potrzeba tego, z powodu zmian w organizacyi sądów.

§. 111. Ten przypadek zachodzi osobliwie wtedy, jeżeli z winy takiego urzędnika sądowego, między nim a oraz spółczłonkami sądu, wynikają takie zajścia, po których pożądanego spółdziałania więcej spodziewać się nie można, lub jeżeli zachodzą bądź w osobie, bądź w stosunkach umieszczonego, takie okoliczności, które ich działalności urzędowej w dotychczasowym stanowisku istotnie przeszkadzają, lub takową na niebezpieczeństwo narażają.

§. 112. Jeżeli między dwoma urzędnikami sądowymi, w §. 111 wspomnianymi, przy jednym i tymże samym sędzie umieszczonymi, powstaje stosunek powinowactwa, który umieszczeniu jednego z nich przy tymże sędzie w chwili istnienia tegoż stosunku, stawałby był na przeszkodzie, wówczas ten, przez którego ożenienie się, stosunek powinowactwa wyniknął, przeniesienia go na inne miejsce poddać się musi (§§. 13 i 14).

§. 113. Orzeczenie sądu dyscyplinarnego, że zachodzi przypadek mimowolnego przeniesienia, może nastąpić jedynie na przedstawienie prokuratora jeneralnego. Takowe przedstawienie może uczynić prokurator jeneralny na rozkaz ministra sprawiedliwości, wydany na piśmie.

§. 114. Jeżeli takie orzeczenie wychodzi od sądu krajowego wyższego, wówczas wolno jest tak temu, przeciw któremu orzeczono, jakoteż i prokuratorowi jeneralnemu odwołać się do wydziału dyscyplinarnego przy najwyższym trybunale w ciągu dni ośm, licząc od oznajmienia uchwały.

§. 115. Przeniesienie mimowolne na inną posadę służbową, może nastąpić tylko z tą samą rangą i płacą.

§. 116. Jeżeli przeniesionym być mający, nie daje do tego powodu ani przez własną winę, ani przypadek w §. 111 wzmiankowany nie zachodzi, wówczas przyznane mu być winny koszta przesiedlenia, stosownie do istniejących w tym względzie przepisów.

§. 117. Inni urzędnicy i studzy przy administracyi sprawiedliwości, mogą być każdego czasu przeniesieni na inne miejsce, jeżeli tego wymaga dobro służby, jednakże z równą rangą i płacą (§. 116). Decyzya w tym względzie służy (§. 16—18) ministrowi sprawiedliwości, albo temu sądowi, do którego należy obsadzenie takiego miejsca.

solchen Beamten oder Diener eintritt, welcher nach den bestehenden Gesetzen auf einen Ruhegenuss keinen Anspruch hat, so ist statt der Versetzung in den Ruhestand die Enllasung ausszusprechen.

§. 109. Wenn es sich ergibt, dass derjenige, welcher wegen Unfähigkeit zur Erfüllung der ihm bisher obgelegenen Amtspflichten von jener Stelle entfernt werden muss, dennoch die für eine andere Diensteskategorie erforderliche Tauglichkeit besitze, so sind hierüber mit besonderer Rücksicht auf die sonstige Würdigkeit, dann auf die Vermögens- und Familienverhältnisse des Individuums die geeigneten Anträge zu stellen.

VII. Unfreiwillige Versetzung auf einen anderen Dienstposten.

§. 110. Die unfreiwillige Versetzung eines Präsidenten oder Senatspräsidenten, eines Rathes oder Bezirksrichters auf einen anderen Dienstposten, darf ausser dem Falle, wo dieselbe durch Veränderungen in der Organisation der Gerichte nothwendig gemacht wurde, nur in Folge Beschlusses des nach §. 75 zuständigen Disciplinargerichtes verfügt werden, wenn sie durch das Interesse der Rechtspflege dringend geboten erscheint.

§. 111. Dieser Fall tritt insbesondere dann ein, wenn durch die Schuld eines solchen richterlichen Beamten zwischen ihm und anderen Mitgliedern des Gerichtes Beziehungen entstanden sind, welche ein erwünschtes Zusammenwirken nicht mehr erwarten lassen; oder wenn andere Umstände in der Person oder in den Verhältnissen des Angestellten eintreten, welche die ümtliche Wirksamkeit desselben in seiner bisherigen Stellung wesentlich stören oder gefährden.

§. 112. Wenn zwischen zweien der im §. 111 erwähnten und bei demselben Gerichte angestellten richterlichen Beamten ein Schwügerschaftsverhältniss entsteht, welches, wenn es früher bestanden hätte, die Anstellung des Einen von ihnen bei diesem Gerichte würde verhindert haben, so muss sich derjenige, durch dessen Verhelichung das Schwügerschaftsverhältniss begründet wurde, die Versetzung an eine andere Stelle gefallen lassen (§§. 13, 14).

§. 113. Der Ausspruch des Disciplinargerichtes, dass der Fall der unfreiwilligen Versetzung vorhanden sei, darf nur über Antrag des Generalprocurators gefällt werden. Der Generalprocurator aber ist diesen Antrag nur über schriftlichen Befehl des Justizministers zu stellen berechtigt.

§. 114. Ist der Ausspruch von einem Oberlandesgerichte erflossen, so steht es sowohl dem Betheiligten, als dem Generalprocurator frei, binnen acht Tagen von der Eröffnung des Beschlusses, Berufung an den Disciplinarsenat des obersten Gerichtshofes einzulegen.

§. 115. Die unfreiwillige Versetzung kann nur auf einen Dienstposten mit gleichem Range und Gehalte erfolgen.

§. 116. Hat der zu Versetzende weder durch ein Verschulden, noch auf die im §. 111 angedeutete Weise die Versetzung veranlasst, so sind ihm die vorschriftmässigen Uebersiedlungskosten zu bewilligen.

§. 117. Die übrigen Beamten und die Diener der Justizverwaltung können jederseit auch ohne ihre Zustimmung auf eine andere Stelle mit gleichem Range und gleichem Gehalte im Interesse des Dienstes versetzt werden (§. 116). Die Entscheidung hierüber steht nach Mass der §§. 16—18 dem Justizminister oder demjenigen Gerichte zu, welches die Besetzung einer solchen Stelle vorzunehmen hätte.

§. 118. Użycie czasowe osób sądowych do zastępstwa (suplowania), pomocy i t. p. zewnątrz miejsca ich urzędu, za należnem wynagrodzeniem wedle przepisówprawa, za przeniesienie mimowolne, nigdy uważanym być nie może (§§. 57, 116).

Oddział drugi.

PORZĄDEK WEWNĘTRZNY INTERESÓW SĄDOWYCH.

Rozdział piąty.

O stanowisku władzy i wzajemnym stosunku urzędników i sług.

§. 119. Przełożony sądu (prezydent, sędzia powiatowy), winien w granicach, prawem wskazanych, używać podporządkowanych sobie urzędników i sług, stosownie do ich zdolności, a następnie może im przydzielać wedle zdania swego, interesa i przydzielone napowrót odbierać. W przydzielaniu takowych, nie jest on związany żadnym przepisem, lecz może tak szczególne podania, jakoteż i całe gatunki interesów, przydzielać osobom sądowym do każdego przypadku, albo też ciągle przydzielanie tychże, na zawsze ustanowić (§§. 37—39).

§. 120. Przełożonym sądów kolegialnych, służy także prawo kierowania rozprawami publicznemi, urządzania posiedzeń obradowych i składać wydziały przy zachowaniu ograniczenia wskazanego (§§. 76 i 165). Prezydenci sądu krajowego wyższego, sądów krajowych i handlowych, wykonywają w szczególności sami, albo za zniesieniem się z prokuratorem jeneralnym, a względnie z prokuratorem rządowym, władzę dyscyplinarną w rozdziale poprzednim bliżej oznaczoną. Mocni są też, stosownie do §§. 57 i 109 urządzić potrzebne zastępstwo w okręgu swojego sądu.

§. 121. Prezydent nie może nigdy występować ani jako referent, ani jako sędzia pojedynczy. Sędzia zaś powiatowy winien jest oprócz obowiązków swoich, jako przełożony sądu, w miarę interesów i swego personale, nietylko działania urzędowe sędziowskie, ale nawet i szczególne gałęzie sądownictwa, albo toż w zupełnej objętości, całkiem i wyłącznie na siebie przejąć.

§. 122. Przełożony sądu winien nadto czuwać nad porządkiem w więzieniach, winien oprócz tego zarządzić środki co do ekonomiki sądowej i dostarczania materiałów kancelaryjnych w miarę potrzeby.

§. 123. Prezes wydziału (senatu), a jeżeli ich jest więcej, najstarszy między nimi zastępuje prezydenta w razie przeszkody. Do nich należy załatwiać interesa, które na nich przenosi prezydent. z zakresu własnej działalności, a to w tej rozciągłości,

§. 118. Die zeitweise Verwendung richterlicher Personen ausserhalb ihres Amtssitzes zur Supplirung, Aushilfsleistung u. dgl. gegen die gesetzlich zustehende Entschädigung kann einer unfreiwilligen Versetzung niemals gleichgehalten werden (§§. 57, 116).

Zweiter Abschnitt.

Innere Geschäftsordnung der Gerichte.

Fünftes Hauptstück.

Von der Stellung, den Befugnissen und dem gegenseitigen Verhältnisse der richterlichen Beamten und Diener.

§. 119. Der Gerichtsvorsteher (Präsident, Bezirksrichter) hat die ihm untergeordneten Beamten und Diener nach ihren Fähigkeiten innerhalb der gesetzlichen Schranken zu verwenden, und kann ihnen nach seinem Ermessen Geschäfte zutheilen und die zugeheilten wieder abnehmen. Er ist bei der Zutheilung an keine bestimmte Vorschrift gebunden, sondern er kann sowohl einzelne Eingaben, als ganze Gattungen von Geschäften bestimmten Personen des Gerichtes von Fall zu Fall zuweisen oder eine bleibende Zutheilung für beständig festsetzen (§§. 37—39.)

§. 120. Den Vorstehern der Collegialgerichte steht ferner das Recht zu, öffentliche Verhandlungen zu leiten, Rathssitzungen anzuordnen und mit Beobachtung der in den §§. 76 und 165 ausgesprochenen Beschränkung Senate zusammensetzen. Die Präsidenten des Oberlandesgerichtes und der Landes- und Handelsgerichte üben insbesondere allein oder im Einvernehmen mit dem Generalprocurator, rücksichtlich Staatsanwälte, die im vorigen Hauptstücke näher bestimmte Disciplinargewalt aus, und sind ermächtigt, für nothwendige Supplirungen innerhalb ihres Gerichtssprengels nach Mass der §§. 57 und 109 die erforderliche Verfügung zu treffen.

§. 121. Der Präsident kann weder als Referent, noch als Einzelrichter einschreiten. Der Bezirksrichter dagegen ist verbunden, nebst seinen Obliegenheiten als Gerichtsvorsteher nach Mass der Geschäfte und seines Personales nicht nur richterliche Amtshandlungen, sondern auch einzelne Zweige der Gerichtsbarkeit oder diese in ihrem vollen Umfange ganz und allein auf sich zu nehmen.

§. 122. Der Gerichtsvorsteher hat ferner die Ordnung in den Gefängnissen zu überwachen, dann für den Haushalt des Gerichtes und die Beischaffung der Kanzleirequisiten die erforderliche Anstalt zu treffen.

§. 123. Der Senatspräsident, und wenn deren mehrere sind, der älteste, vertritt im Verhinderungsfalle des Präsidenten seine Stelle. Sie haben diejenigen Geschäfte, die ihnen der Präsident aus seinem eigenen Wirkungskreise überträgt, in dem Umfange zu be-

w jakiej do nich przeniesione będą. Prezes wydziału, nie może być nigdy wyznaczonym na referenta, ani na sędziego pojedynczego.

§. 124. Radcy sądu krajowego wyższego, sądu krajowego i handlowego, mogą być użyci za referentów, albo do głosowania, i mają na posiedzeniu rady głos stanowczy. W sprawach, nie ulegających dalszej obradzie (§. 181), sprawują urząd sędziowski w okresie prawnym pod własną odpowiedzialnością.

Radcy sądu krajowego wyższego i sądu krajowego, mogą być osobliwie powołani przy postępowaniu karnem do kierowania rozprawami publicznymi, a ostatni nawet jako sędziowie śledczy.

§. 125. Asesorowie, adjunkei i auskultanci, mogą być użytymi wedle potrzeby sądu, przy którym służą, albo jako referenci, głosujący, lub sędziowie pojedynczy z wszelkimi prawami radcy, może im także być poruczone wykonywanie samodzielne i pod własną odpowiedzialnością wszelkich działań sędziowskich, mogą także być użytymi do interesów podrzędnych, np. jako pisarze albo pomocnicy sędziów samodzielnych, a pomocniczo w razie potrzeby, jako zastępcy prokuratorów rządowych.

§. 126. Praktykaneci sądowi winni być użytymi pod kierunkiem i odpowiedzialnością sędziego tak, aby im podawano sposobność wykształcenia się we wszelkich gałęziach sądownictwa. Winni przeto wyrabiać referaty, wydawać rezolucye i inne układać koncepta, znajdować się przy obradach, i przy tychże równie jak na terminach w sprawach cywilnych, tudzież przy śledztwie przygotowawczem w postępowaniu karnem prowadzić protokół, wreszcie przyjmować protokolarnie rozprawy pod dozorem sędziego. Na posiedzeniach Rady może ich używać prezydujący, aby oświadczyli, jak uważają zachodzące przypadki, a to końcem sąđenja o ich zdolnościach.

§. 127. Sekretarze winni kierować temi interesami kancelaryjnemi, które im prezydent poleca i w tym celu mogą zatrudniać podporządkowane sobie personale kancelaryjne wedle swego zdania. Winni jednak załatwiać samodzielne czynności urzędowe pojedyncze lub wykonywać osobiście szczególne polecenia, jeżeli tak prezydent rozporządzi.

§. 128. Do nadsekretarza, jeżeli się taki przy sądach znajduje, należy nadzór nad całym składem kancelaryjnym. On jest organem, przez który prezydent wszelkie urządzenia, kancelaryi dotyczące, wykonywać poleca; do niego należy bliższe zaprowadzenie takowych urzędzeń.

W sądach, przy których żaden nadsekretarz nie jest usystemizowanym, wolno jest prezydentowi jednemu z sekretarzów nadzór nad kancelaryą poruczyć.

§. 129. Kanceliści trudnią się interesami, należącemi do protokołu podawczego, ekspedycyi i registratury, a to albo samodzielnie, albo pod kierunkiem sekretarza, mogą być użytymi do takich czynności urzędowych, do których ustawa uzdatnienia sądowego nie wymaga np. do sporządzania aktów zejścia z życia i protokołów, spisania inwentarzów, a jeżeli są usposobieni wedle przepisów prawa, mogą być także użytymi pomocniczo do prowadzenia ksiąg gruntowych.

§. 130. Archiwista winien przy pomocy dodanego sobie personale, zatrudniać się takimi interesami, które do niego należą wedle rozdziału XI^{go} niniejszej ustawy.

sorgen, indem sie ihnen übertragen werden. Als Referent oder Einzelrichter kann ein Senatspräsident niemals bestellt werden.

§. 124. Rätthe des Oberlandes-, Landes- und Handelsgerichtes sind als Referenten oder Stimmführer zu verwenden, und haben in der Rathssitzung eine entscheidende Stimme. In Angelegenheiten, welche keiner Berathung unterliegen (§. 181), verwalten sie unter ihrer alleinigen Verantwortung das richterliche Amt in dem gesetzlichen Umfange.

Oberlandes- und Landesgerichtsrätthe sind insbesondere im Strafverfahren zur Leitung öffentlicher Verhandlungen und letztere auch als Untersuchungsrichter berufen.

§. 125. Assessoren, Adjuncten und Auscultanten können nach der Beschaffenheit des Gerichtes, bei dem sie bedienstet sind, als Referenten, Stimmführer oder Einzelrichter mit allen Befugnissen eines Rathes bestellt, oder sonst mit der Ausübung einzelner richterlicher Handlungen selbständig und unter eigener Verantwortung beauftragt werden; sie haben sich aber nach dem Ermessen des Gerichtsvorstehers auch zu untergeordneten Geschäften, z. B. als Schriftführer oder als Hilfsarbeiter selbständiger Richter, und im Falle des Bedarfes aushilfsweise als Stellvertreter der Staatsanwälte verwenden zu lassen.

§. 126. Die Rechtspraktikanten sind unter der Leitung und Verantwortung des Richters so zu verwenden, dass ihnen Gelegenheit geboten wird, sich in allen Zweigen der Rechtspflege ausbilden zu können. Sie haben daher Referate, Erledigungen und sonstige Concepte zu entwerfen, den Berathungen beizuwohnen, sowohl bei diesen, als bei Tagsatzungen in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten und bei Voruntersuchungen im Strafverfahren das Protokoll zu führen, endlich protokollarische Verhandlungen unter der Aufsicht des Richters selbst aufzunehmen. Bei Rathssitzungen kann sie der Vorsitzende, um ihre Fähigkeiten zu beurtheilen, zur Aeusserung ihrer Ansicht über vorkommende Fälle auffordern.

§. 127. Die Secretäre haben die Leitung derjenigen Kanzleigeschäfte zu übernehmen, die ihnen der Präsident überträgt, und zu diesem Zwecke das ihnen untergeordnete Kanzleipersonale nach ihrem Ermessen zu beschäftigen. Sie haben aber auch auf Anordnung des Präsidenten einzelne Amtshandlungen selbständig zu verrichten oder besonders ertheilte Aufträge allein auszuführen.

§. 128. Bei jenen Gerichten, wo ein Obersecretär besteht, hat dieser die oberste Aufsicht über das ganze Kanzleiwesen zu führen. Er ist das Organ, durch welches der Präsident alle, die Kanzlei betreffenden Einrichtungen vollziehen lässt, und dem die nähere Ausführung dieser Einrichtungen obliegt.

Bei jenen Gerichten, wo kein Obersecretär systemisirt ist, bleibt es dem Präsidenten unbenommen, einen der Secretäre mit der obersten Leitung der Kanzlei zu beauftragen.

§. 129. Die Kanzlisten besorgen die Geschäfte des Einreichungsprotokolles, der Expedition und der Registratur entweder selbständig oder unter der Leitung des Secretäres. Sie können aber auch zu solchen Amtshandlungen, wozu das Gesetz die richterliche Befähigung nicht erfordert, z. B. zur Aufnahme von Todesfällen oder Protokollen, Inventur-Errichtungen, und wenn sie dazu gesetzlich geeignet sind, aushilfsweise auch zur Führung des Grundbuchs verwendet werden.

§. 130. Der Archivar hat mit Hilfe des ihm beigegebenen Personales diejenigen Geschäfte zu besorgen, die ihm nach Vorschrift des XI. Hauptstückes dieses Gesetzes obliegen.

§. 131. Urzędnicy ksiąg gruntowych używanymi być winni przedewszystkiem do prowadzenia tychże ksiąg, urzędnicy zaś przy depozytach w miastach większych, od urzędów pobocznych oddzielonych, pod dozorem sądowym zastających, obowiązani są sprawować urząd depozytowy, a to wedle przepisów szczególnych instrukcyj.

§. 132. Wykonawcy sądowi i woźni. pełnić winni obowiązki wedle istniejących i wydać się jeszcze mających ustaw w sprawach prawnych cywilnych i rzeczach karnych; mistrz więzienny i dozorca więzień, winni dozorować więźni; słudzy urzędowi i posługacze, pełnić mają służbę zwyczajną biórową i starać się o ochędóstwo w lokalach urzędowych i więziennych, pomocnicy zaś winni zarazem odbywać służbę dozorców więźni i sług urzędowych.

§. 133. Dyurniści winni się zatrudniać pisanem w tych przypadkach, w których kanceliści nie wydołają. Mogą także być użytymi do interesów manipulacyjnych, w sprawach zaś prawnych cywilnych do aktuowania, jeżeli do tego są prawnie uzdatnionymi, a pomocniczo i do prowadzenia ksiąg gruntowych, jeżeli to uzna za stosowne przełożony sądu lub kancelaryi.

§. 134. Każdy urzędnik i sługa winien wykonywać bezpośrednio wszystkie interesa wedle prawa lub na mocy zlecenia przełożonego, w granicach prawnych onemu wskazane wedle swej najlepszej wiadomości i sumienia i nie wolno mu wcale wyręczać się w pracy, przydzielonej przez innego urzędnika lub sługi.

§. 135. Personale kancelaryjne i manipulacyjne, winno każdego dnia, wyjąwszy niedziele, dni świąteczne popołudniowe znajdować się w urzędzie, przed południem przez godzin cztery, a po południu przez godzin trzy, wyjątkowo zaś w miarę wzmagającego się natłoku pracy, nawet dłużej i z wszelką pilnością interesa sprawować.

§. 136. Prezydenci, pod których kierunkiem zostają sądy, onym podporządkowane, a mianowicie prezydenci sądów krajowych, w których obrębie sądy powiatowe są położone, winni oznaczać z uwzględnieniem stosunków miejscowych godziny urzędowe, w których takowe przed i po południu zaczynać i kończyć się mają. Mogą nawet przy zachodzących okolicznościach, owe siedm godzin urzędowych na cały dzień przypadające w innym sposobie podzielić, albo na nieprzerwany przedział czasu ustanowić.

Godziny urzędowe przy protokole podawczym zachować się mające, oznaczone są bliżej §^{tem} 195.

Rozdział szósty.

O wyłączeniu i nieprzypuszczalności osób sądowych.

§. 137. Każdy urzędnik lub sługa, obowiązany do samodzielnego wykonania jakiej czynności, winien zwracać uwagę na to, czyli go od niej nie wyłącza prawna jaka przyczyna.

W sprawach prawnych cywilnych wyłączonym zostaje urzędnik lub sługa od wykonania czynności urzędowo-sądowych:

§. 131. Die Grundbuchsbeamten sind zunächst zur Grundbuchsführung, und die Beamten jener Depositenämter, die in grösseren Städten abgesondert von den Steuerämtern unter gerichtlicher Aufsicht bestehen, zur Depositenamtsführung, und zwar beide nach Vorschrift der besonderen Instructionen zu verwenden.

§. 132. Die Gerichtsvollzieher und Gerichtsdiener haben die ihnen nach den in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten und Strafsachen bereits bestehenden und noch zu erlassenden Gesetzen obliegenden Geschäfte, die Kerkermeister und Gefangenaufseher die Aufsicht über die Gefangenen, die Amtsdienner und Hausknechte den gewöhnlichen Bureaudienst und die Reinhaltung der Amtslocalitäten und Gefängnisse, die Gehilfen den Dienst der Gefangenaufseher und Amtsdienner zugleich zu besorgen.

§. 133. Die Tagschreiber (Diurnisten) haben das Schreibgeschäft in den Fällen zu besorgen, in welchen die Kanzlisten hierzu nicht ausreichen. Sie können aber nach Ermessen des Gerichts- oder Kanzleivorstehers auch zu Manipulationsgeschäften, und in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten zum Actuiren und, wenn sie hierzu gesetzlich befähiget sind, aushilfsweise selbst zur Führung des Grundbuchs verwendet werden.

§. 134. Jeder Beamte und Diener hat die ihm kraft des Gesetzes oder vermöge der Anordnung seines Vorgesetzten innerhalb der gesetzlichen Schranken übertragenen Geschäfte unweigerlich nach seinem besten Wissen und Gewissen zu vollziehen, und es ist ihm nicht gestattet, die ihm zugetheilte Arbeit eigenmächtig an einen anderen Beamten oder Diener zu übertragen.

§. 135. Das Kanzlei- und Manipulationspersonale hat sich jeden Tag, mit Ausnahme des Nachmittags an Sonn- und Feiertagen, in dem Amte einzufinden und durch vier Stunden Vormittags und drei Stunden Nachmittags, bei gesteigertem Drange der Arbeiten aber ausnahmsweise auch länger, dem Geschäfte fleissig obzuliegen.

§. 136. Die Präsidenten haben bei den ihrer Leitung unterstehenden Gerichten, und die Landesgerichts-Präsidenten noch insbesondere bei den in ihrem Sprengel liegenden Bezirksgerichten mit Rücksicht auf die Ortsverhältnisse zu bestimmen, wann diese Amtsstunden jeden Vor- und Nachmittag zu beginnen und aufzuhören haben. Auch sind sie unter besonders obwaltenden Umständen ermächtigt, die auf den ganzen Tag entfallenden sieben Amtsstunden auf eine andere Weise einzutheilen oder selbst auf einen ununterbrochenen Zeitabschnitt festzusetzen.

Ueber die bei dem Einreichungsprotokolle zu beobachtenden Amtsstunden enthält der §. 195 die nähere Bestimmung.

Sechstes Hauptstück.

Von der Ausschliessung und Ablehnung der Gerichtspersonen:

§. 137. Jeder Beamte oder Diener, dem die selbständige Ausübung einer richterlichen Amtshandlung obliegt, hat Bedacht zu nehmen, ob ihn nicht ein gesetzlicher Grund hievon ausschliesse.

In bürgerlichen Rechtsangelegenheiten ist aber ein Beamter oder Diener von der Ausübung richterlicher Amtshandlungen ausgeschlossen.

- a) jeżeli sprawa tycze się jego krewnych i powinowatych, w §. 14. wymienionych, jego małżonki, rodziców przybranych, jego dzieci przybranych lub wychowaućców, jego pupilów lub kurandów;
- b) jeżeli z działającym jakiej strony zastępcą (opiekunem, kuratorem, obrońcą prawnym) w równym stopniu pokrewieństwa lub powinowactwa albo w stosunku adopcijnym, stoi;
- c) jeżeli występował w sprawie tejże strony jako świadek, lub pełnomocnik albo też w tymże interesie prawnym miał jaki sądowy udział;
- d) jeżeli z wypadku owej sprawy spodziewa się korzyści lub szkody;
- e) jeżeli ze stroną, której ta sprawa dotyczy, lub jej zastępcą, żyje w nieprzyjaźni;
- f) jeżeli jest wierzycielem lub dłużnikiem tej strony lub jej zastępcy;
- g) jeżeli zostaje ze stroną lub jej zastępcą w stosunku umowy o najem lub dzierżawę. Jednakże ten przepis nie stosuje się do najmów, dzierżaw z rządem lub gminami, albo z zakładami, pod administracją rządu lub gmin zostającymi, zawartych.

§. 138. Każda osoba sądowa, której wiadoma jest przyczyna wyłączenia, winna jest od tej chwili wstrzymać się od wszelkich działań sądowych pod nieważnością tychże. Tylko wtedy, jeżeliby zwłoka groziła niebezpieczeństwem, a zastępstwo przez innego urzędnika lub służbę, nie mogłoby zaraz być uskuteczniomem, winna taka osoba sądowa przedsięwziąć sama działanie sądowe, nagle potrzebne.

§. 139. Jeżeli zachodzi przyczyna wyłączenia co do osoby sądowej podrzędnej, wówczas winna o tem zawiadomić niezwłocznie przełożonego sądu, który albo innego urzędnika lub służbę do tego przeznacza, albo też sam wedle okoliczności działanie urzędowe na siebie przejmuje. Jeżeli zaś wyłączonym zostaje sędzia pojedynczy, powinien donieść o tem sądowi krajowemu, aby tenże dalsze działanie zarządził, lub też wedle okoliczności inny sąd powiatowy delegował.

Wyłączenie prezydenta nie jest przyczyną, ażeby cały sąd uważać za wyłączny.

§. 140. Może także strona domagać się wyłączenia całego sądu lub pojedynczych osób sądowych, nawet w razie nie zachodzenia przyczyn wyłączenia w §. 137 przywiedzionych, jeżeli udowodnić zdoła okoliczności, któreby zupełną bezstronność wyłączonym być mającego w wątpliwość podawały.

W takim przypadku, winna strona wnieść do sądu żądanie o wyłączenie przez wystosowanie podania do sądu, mającego być wyłączonym, lub do którego należy wyłączyć się mający, albo podać takowe do protokołu. Sąd winien w tym przypadku przedłożyć takie podanie ze swoją opinią sędziemu wyższemu, do którego należy w tym względzie decyzya.

§. 141. O przypuszczeniu wyłączenia osoby sądowej podrzędnej, decyduje przełożony sąd, do którego ta osoba należy. Jeżeli jednak idzie o wyłączenie

1. sądu powiatowego kolegialnego, przełożonego tegoż lub sędziego powiatowego pojedynczego;
2. sądu krajowego lub handlowego lub ich prezydenta;

- a) wenn die Rechtssache seine im §. 14 bezeichneten Verwandten oder Verschwägerten, seine Gattin, seine Wahlletern, seine Wahl- oder Pflegekinder, seine Mündel oder Curanden betrifft;
- b) wenn er mit dem für eine Partei einschreitenden Vertreter (Vormund, Curator, Rechtsfreund) in gleichen Grade verwandt oder verschwägert ist, oder mit ihm in Verhältnisse der Adoption steht;
- c) wenn er in der Rechtssache als Zeuge oder als Bevollmächtigter der dabei beteiligten Partei eingeschritten ist, oder sonst auf ein Rechtsgeschäft einen aussergerichtlichen Einfluss genommen hat;
- d) wenn er von dem Ausgange der Rechtssache Vortheil oder Nachtheil zu erwarten hat;
- e) wenn er mit der Partei, die die Rechtssache betrifft, oder ihrem Vertreter in Feindschaft lebt;
- f) wenn er Gläubiger oder Schuldner einer Partei oder ihres Vertreters ist;
- g) wenn er mit der Partei oder ihrem Vertreter in Vertragsverhältnisse der Miethe oder der Pachtung steht. Doch sind hierunter Mieth- oder Pachtverträge mit dem Staate oder Gemeinden, oder unter der Verwaltung des Staates oder einer Gemeinde stehenden Anstalten nicht begriffen.

§. 138. Jede Gerichtsperson hat sich von dem Zeitpunkte an, in welchem ihr ein Ausschliessungsgrund bekannt geworden ist, aller gerichtlichen Handlungen bei sonstiger Wichtigkeit derselben zu enthalten. Nur wenn Gefahr am Verzuge haftet und die Vertretung durch einen anderen Beamten oder Diener nicht sogleich bewirkt werden kann, hat eine solche Gerichtsperson die dringend nöthigen gerichtlichen Handlungen selbst vorzunehmen.

§. 139. Tritt der Ausschliessungsgrund bei einer untergeordneten Gerichtsperson ein, so hat sie diesen Grund unverweilt dem Gerichtsvorsteher anzuzeigen, welcher dann einen anderen Beamten oder Diener hiezu bestellt oder nach Umständen die Amtshandlung selbst übernimmt. Wird aber ein Einzelbezirksrichter ausgeschlossen, so hat er die Anzeige an das Landesgericht zu erstatten, damit dieses das weitere verfüge und nach Umständen ein anderes Bezirksgericht delegire.

Die Ausschliessung eines Präsidenten ist kein Grund, das ganze Gericht als ausgeschlossen -u betrachten.

§. 140. Auch ausser dem Falle der im §. 137 angeführten Ausschliessungsgründe ist eine Partei, ein ganzes Gericht oder einzelne Gerichtspersonen dann abzulehnen berechtigt, wenn sie Umstände zu erweisen vermag, welche die volle Unbefangenheit des Abzulehnenden in Zweifel setzen.

In einem solchen Falle hat die Partei das Ablehnungsgesuch bei dem Gerichte, welches abgelehnt werden soll, oder welchem der Abgelehnte angehört, zu überreichen oder zu Protokoll zu geben. Das Gericht hat für den Fall, als die Entscheidung hierüber einem höheren Richter zusteht, demselben das Ablehnungsgesuch gutächlich vorzulegen.

§. 141. Ueber die Zulässigkeit der Ablehnung einer untergeordneten Gerichtsperson entscheidet der Vorsteher des Gerichtes, zu welchem sie gehört. Wird aber

1. ein Bezirks-Collegialgericht, der Vorsteher desselben, oder ein Einzelbezirksrichter,
2. ein Landes- oder Handelsgericht oder deren Präsident,

3. sądu krajowego wyższego lub jego prezydenta,

wówczas w pierwszym przypadku sąd krajowy, w drugim sąd krajowy wyższy, w trzecim zaś najwyższy trybunał decyduje. Jeżeli sąd wyłączenia dopuszcza, należy zarazem wyznaczyć innego sędziego pojedynczego lub inny sąd, na którego rzecz przeniesioną zostaje. Przeciw takim decyzjom żaden środek prawa nie znajduje miejsca.

§. 142. W jakich przypadkach sędzia lub protokolista w postępowaniu karnem wyłączonym lub nieprzypuszczonym być może, to się oznacza w rozdziale V. porządku postępowania karnego.

Rozdział siódmy.

O traktowaniu i załatwianiu interesów.

I. Obrobienie interesu.

§. 143. Sędzia winien w obrobieniu interesu zająć się z taką bacnością i z tak dojrzałą rozważką, za jaką stosownie do wykonanej przysięgi w swoim sumieniu odpowiedzieć zdoła. Przytem używać winien mowy krótkiej i zwięzłej, a unikać wszelkiej niepotrzebnej rozwlekłości i mnożenia bez potrzeby piśmiennego zatrudnienia.

§. 144. Załatwienia krótkie, tyczące się jedynie kierunku postępowania lub nieulegające żadnej wątpliwości i dla tego niestanowiące przedmiotu obradowania w sądach kolegialnych, jakimi są: wyznaczanie terminów sądowych, wezwania, decyzje co do podań o przedłużenie lub oznaczenie terminu, polecenia złożenia raportów i t. p. może sędzia tak w pierwszej jak w drugiej instancyi zapisać na odwrotnej stronie podania bez projektowania conceptu.

§. 145. Mogą być równie pisane wprost na tymże samym akcie odpowiedzi lub raportu, wyjąwszy, jeżeli akt ma być zachowanym w registraturze, lub też że odpowiedź albo raport bliższych wymaga objaśnień i uzasadnień.

§. 146. We wszystkich innych przypadkach, należy załatwić czynność na oddzielnym arkuszu z wszelkimi doń należącemi wygotowaniami pobocznymi (raportami, rezolucjami, dekretami). W sporach prawnych, popieranym na piśmie lub przy większych ustnych rozprawach, albo innych obszernych przedmiotach, do ustnego przedstawienia nie kwalifikujących się, należy także sporządzić wykaz aktów na piśmie.

§. 147. Jeżeli wyrok jaki ma być przedłożonym drugiej lub trzeciej instancyi do decyzji na drodze rekursu, należy także przy przesłaniu raportu dołączyć wykaz aktów, służący za podstawę obradowania w niższej instancyi. Sędzia wyższy winien starannie porównywać tenże wykaz z aktami, to coby brakowało poprawić i wykazu takowego użyć przy swym przedstawieniu.

Po zrobionem urzędowem użyciu, należy zwrócić wyciąg aktów niższej instancyi.

§. 148. W raporcie konkomitacyjnym, przy którym akta procesowe wyższemu sędziemu zostają przedłożone, ustaje przepis §. 254 porządku sądowego, dotyczący podawania i uzasadnienia udzielanych terminów do składania zażaleń na drodze apelacji.

§. 149. Jeżeli jaki sąd wzywa inny sąd o przedsięwzięcie egzekucyi lub jakiej innej czynności urzędowo-sądowej, która już jest dekretem objętą, wówczas dosyć jest

3. ein Oberlandesgericht oder dessen Präsident abgelehnt, so hat im ersten Falle das Landesgericht, im zweiten das Oberlandesgericht und im dritten der oberste Gerichtshof die Entscheidung hierüber zu fällen. Wird der Ablehnung stattgegeben, so ist zugleich ein anderer Einzelrichter oder ein anderes Gericht zu bezeichnen, welchem die Sache zu übertragen ist.

Gegen diese Entscheidung findet kein Rechtsmittel Statt.

§. 142. In welchen Fällen Richter und Protokollführer im Strafverfahren ausgeschlossen oder abgelehnt werden können, wird im V. Hauptstück der Strafprocessordnung bestimmt.

Siebentes Hauptstück.

Von der Behandlung und Erledigung der Geschäftsstücke.

I. Bearbeitung der Geschäftsstücke.

§. 143. Der Richter hat der Bearbeitung der Geschäftsstücke jene Aufmerksamkeit und jene reifliche Ueberlegung zu widmen, die er in Gemässheit des abgelegten Eides vor seinem Gewissen zu verantworten vermag. Dabei hat er sich einer kurzen, bündigen Sprache zu bedienen, und unnöthige Weilläufigkeit oder sonstige Vermehrung des Schreibgeschäftes sorgfältigst zu vermeiden.

§. 144. Kurze Erledigungen, welche bloss die Leitung des Verfahrens betreffen oder sonst keinem Zweifel unterliegen und die bei Collegialgerichten auch kein Gegenstand der Berathung sind, wie Tagsatzungsanordnungen, Vorladungen, Bescheide über Erstreckungen oder Fristgesuche, Aufträge zur Berichterstattung u. dgl., kann der Richter sowohl in erster, als zweiter Instanz auf dem Rücken der Eingabe selbst schreiben oder ohne Entwerfung eines Conceptes schreiben lassen.

§. 145. Ebenso können auch Schreiben und Berichte unmittelbar auf das Stück selbst geschrieben werden, es wäre denn, dass letzteres in der Registratur aufzubehalten ist, oder dass in dem Schreiben oder Berichte nähere Aufklärungen oder Begründungen erforderlich sind.

§. 146. In allen übrigen Fällen ist die Erledigung sammt allen dazu gehörigen Nebenausfertigungen (Berichten, Schreiben, Decreten) auf einem besonderen Bogen zu entwerfen. Bei schriftlich geführten oder grösseren mündlich verhandelten Rechtsstreiten, dann bei anderen weilläufigen Gegenständen, welche sich zu einer mündlichen Darstellung nicht eignen, ist auch der Actenauszug schriftlich abzufassen.

§. 147. Wenn ein Erkenntniss im Berufungswege der zweiten oder dritten Instanz zur Entscheidung vorgelegt wird, so ist der Actenauszug, welcher der Berathung der unteren Instanz zu Grunde lag, dem Einbegleitungsberichte anzuschliessen. Der höhere Richter hat diesen Auszug sorgfältig mit den Acten zu vergleichen, das etwa fehlende zu verbessern, und sich sodann desselben bei seinem Vortrage zu bedienen.

Nach gemachtem Amtsgebrauche ist der Actenauszug der unteren Instanz zurückzustellen.

§. 148. In dem Einbegleitungsberichte, womit die Processacten dem höheren Richter vorgelegt werden, hat die durch den §. 254 der Gerichtsordnung vorgeschriebene Angabe und Begründung der zur Ueberreichung der Appellationsbeschwerde ertheilten Fristen wegzubleiben.

§. 149. Wenn ein Gericht ein anderes Gericht um die Vornahme einer Execution oder sonst einer richterlichen Amtshandlung, welche in dem Bescheide ohnehin schon ent-

zrobić w dekrecie wzmiankę o tem wezwaniu, i przesłać sądowi zawezwanemu duplikat załatwić się mającej czynności w okładce zaopatrzonej adresą.

Sposób, wedle którego przy doręczeniu jakiego aktu stronie, w powiecie innego sądu znajdującej się, postąpić należy, obejmuje §. 233.

§. 150. Korespondencya sądów z władzami krajowymi lub z zagranicznymi, równej lub wyższej rangi. odbywa się zwyczajnie wprost przez noty; tylko do sądu krajowego, jeżeli ten działa jako druga instancya, do sądu krajowego wyższego, do trybunału najwyższego i do ministra sprawiedliwości winny składać sądy podporządkowane, stosowne raporta.

Co się tycze owych władz zagranicznych, z któremi dozwolona jest korespondencya z szczególnymi tylko ograniczeniami i formami, należy zachować dotychczasowe przepisy.

§. 151. Sądy winny używać w swych odezwach i raportach tak w napisie jako i wewnątrz pojedynczej nazwy tej władzy, do której odezwa lub raport jest wystosowany np. „C. k. sąd obwodowy w Krems do Pana namiestnika w Styryi“ albo „Raport c. k. sądu krajowego w Wiedniu do c. k. sądu krajowego wyższego w Austrii poniżej Ensy“.

Wyroki obejmować winny intytlucyę: „W imieniu Najjaśniejszego Cesarza Austrii etc. etc.“

II. Załatwianie interesów w sądach pojedynczych.

§. 152. W sądach powiatowych, aczkolwiek co do postępowania karnego sądami powiatowymi kolegialnymi będących, winien sędzia powiatowy w sprawach prawnych cywilnych, zwykle jako sędzia pojedynczy samodzielny, tak na siebie przejęte (§. 121), jako też urzędnikom pomocnym sądowym od niego przydzielone interesa i czynności urzędowe załatwiać pod własną odpowiedzialnością lub czuwać nad porządkiem tychże załatwieniem.

§. 153. Tylko w przypadku zastępstwa sędziego powiatowego, w razie przeszkody jego, lub jeżeliby sąd krajowy wyższy dla znacznej liczby i obszerności interesów w sądzie powiatowym wyraźnie zezwolił, aby sędzia powiatowy przydzielał takowe do zupełnego samodzielnego załatwienia asesorom, adjunktom lub auskultantom dokładnie oznaczonym, a sądom krajowym zawiadomionymi być mającym, owi ostatni urzędnicy sądowi załatwiać będą interesa takowe pod własną swą odpowiedzialnością, a następnie, nie będąc związanymi w tym względzie poprzedniem ze strony sędziego powiatowego przyzwoleniem, mogą sami wychodzące od siebie decyzje podpisywać w wyrazach np. „od c. k. sądu powiatowego w Mödlingu. N. N. Adjunkt jako przeznaczony sędzia pojedynczy“.

§. 154. Na terminach sądowych, oznaczenie których powierzonom zostaje urzędnikom sądowym pomocnym, występują oni zawsze jako zastępcy sędzi powiatowego.

§. 155. Stanowisko sędziego powiatowego i jego zastępców w postępowaniu karnem, oznacza ordynacya postępowania karnego.

III. Załatwianie interesów przez sądy kolegialne.

A. Przedmioty obradowania i składania wydziałów (senatów).

§. 156. Interesa do sądów kolegialnych należące, załatwiają się zwyczajnie w tym sposobie (§. 158). że sąd w obecności wszystkich lub oznaczonej liczby sędziów, po odbytej obradzie układa uchwałę przez głosowanie.

halten ist, zu ersuchen hat, so genügt es, dieses Ersuchen im Bescheide auszudrücken, und ein Duplicat der Erledigung dem in Anspruch genommenen Gerichte unter einem mit der Adresse versehenen Umschlage zuzusenden.

Wie sich bei einer Zustellung an eine in einem anderen Gerichtsbezirke befindliche Partei zu benehmen sei, ist im §. 233 enthalten.

§. 150. Der Schriftwechsel der Gerichte mit in- oder ausländischen Behörden gleichen oder höheren Ranges findet in der Regel unmittelbar durch Schreiben Statt, nur an das Landesgericht, wenn es als zweite Instanz einschreitet, an das Oberlandesgericht, an den obersten Gerichtshof und an den Justizminister sind von den untergeordneten Gerichten Berichte zu erstatten.

In Ansehung jener ausländischen Behörden, mit denen der Schriftwechsel nur unter besonderen Beschränkungen und Formen gestattet ist, hat es bei den bisherigen Vorschriften zu verbleiben.

§. 151. Die Gerichte haben sich in ihren Schreiben und Berichten sowohl in der Aufschrift als von Innen der einfachen Benennung der Behörde, an welche das Schreiben oder der Bericht gerichtet ist, zu bedienen, z. B. „das k. k. Bezirksgericht Krems an den Herrn Statthalter von Steiermark“ oder: „Bericht des k. k. Landesgerichtes zu Wien an das k. k. Oberlandesgericht für Oesterreich unter der Enns.“

Urtheile haben die Aufschrift: „Im Namen Seiner Majestät des Kaisers von Oesterreich“ zu führen.

II. Erledigung der Geschäftsstücke bei Einzelgerichten.

§. 152. Bei den Bezirksgerichten, auch wenn sie im Strafverfahren Bezirks-Collegialgerichte sind, hat der Bezirksrichter in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten in der Regel als selbständiger Einzelrichter sowohl die selbstübernommenen (§. 121), als die den richterlichen Hilfsbeamten von ihm zugetheilten Geschäfte und Amtshandlungen unter seiner Verantwortlichkeit zu erledigen oder deren ordnungsmässige Erledigung zu überwachen.

§. 153. Nur im Falle der Stellvertretung des verhinderten Bezirksrichters, oder wenn wegen der Zahl und des Umfanges der Geschäfte eines Bezirksgerichtes dem Bezirksrichter von dem Oberlandesgerichte ausdrücklich gestattet wird, an bestimmt bezeichnete, auch den Landesgerichten bekannt zu gebende Assessoren, Adjuncten oder Auscultanten gewisse richterliche Geschäfte zur vollkommen selbständigen Erledigung zu übertragen, haben diese letzteren richterlichen Beamten solche Geschäfte unter ihrer eigenen alleinigen Haftung, und ohne an die Genehmigung des Bezirksrichters dabei weiter gebunden zu seyn, zu erledigen, dann aber auch selbst die hinausgehenden Entscheidungen zu unterzeichnen; z. B. „Vom k. k. Bezirksgerichte Mödling. N. N. Adjunct als bestellter Einzelrichter.“

§. 154. Bei Tagsatzungen, deren Vornahme den richterlichen Hilfsbeamten anvertraut wird, erscheinen dieselben jederzeit als Stellvertreter des Bezirksrichters.

§. 155. Die Stellung des Bezirksrichters und seiner Stellvertreter im Strafverfahren ist in der Strafprocessordnung bestimmt.

III. Erledigung der Geschäftsstücke bei Collegialgerichten.

A. Gegenstände der Berathung und Bildung der Senate.

§. 156. Bei Collegialgerichten werden die Geschäftsstücke in der Regel (§. 158) auf die Art erlediget, dass das Gericht in Gegenwart sämmtlicher oder einer bestimmten Anzahl von Richtern nach gepflogener Berathung durch Abstimmung den Beschluss faßt.

§. 157. Postanowienia, rozporządzenia i tak zwane deklaratorya (objaśnienia) wyższych władz, zmiany osobowe, nowe urzędnienia lub zarządzenia, nie będące wcale przedmiotem obradowania, o których jednak wszyscy członkowie sądu zawiadomionymi być powinni, winien przełożony sądu, lub od niego ku temu przeznaczony, oznajmić na posiedzeniu radnem, całemu personale sądowemu lub też udzielić do wiadomości cirkulando (przez arkusz obiegowy).

§. 158. Zgromadzenie Rady pełne, składa się z prezydenta, prezesa wydziału i wszystkich członków sądu, będących referentami z głosem stanowczym. Jeżeli jednak liczba członków sądu przechodzi ilość piętnastu, wówczas dosyć jest zamiast pełnego zgromadzenia Rady, złożyć tylko wydział z piętnastu sędziów, łącząc w to prezydenta (wydział pełny). Skład senatów przy trybunale najwyższym, oznacza ustawa o organizacyi tegoż sądu.

§. 159. W sądach krajowych wyższych, w sądach krajowych i handlowych, obradować należy na pełnem zgromadzeniu Rady, a względnie w wydziale pełnym :

- a) nad wszelkimi niezostawionemi prezydentowi interesami, dotyczącemi urzędników i sług przy sądzie, jakimi są obsadzenia (§§. 18. 21—3, 26) pensyonowania dobrowolne, dymisyje (§§. 70, 71, 73) i przeniesienia mimowolne na stan spoczynku (§§. 103, 108), lub na inną posadę służbową (§. 117), o ile takowe zarządzenia mogą być przedsiębrane na drodze administracyjnej lub też, jeżeli sądowi obradującemu nie służy prawo obsadzenia, obradować należy nad czynieniem w tym względzie propozycyji lub zaopinowanych przedstawień.
- b) Wszystkie ważne przedmioty, dotyczące zmian organizacyi i przepisów urzędowych samego sądu lub sądów jemu podporządkowanych, o ile takowe wedle §. 42 w ogólności obradzie poddane być mają.
- c) Opinie nad projektami do ustaw.

§. 160. W sądach krajowych wyższych i sądach krajowych, w przynioście drugiej lub względnie trzeciej instancyi działających, obradować należy w sprawach prawnych cywilnych na zgromadzeniu, złożonem z czterech sędziów i jednego prezydującego :

- a) Jeżeli idzie o decyzye co do zażaleń, przychodzących na drodze odwołania, wyłączać te, które się odnoszą jedynie do kierunku postępowaniem sądowem, a których załatwienie wedle wyraźnego brzmienia ordynacyi sądowej, tudzież innych przepisów pewnych, nie mogą stanowić przedmiotu do wyższego odwołania. Zażalenia tego rodzaju nigdy przedstawiane być nie mogą (§. 181).
- b) Wszelkie podania, których przedmiotem jest kierunek administracyjny sprawiedliwości w wskazanym sądowi okręgu.

Składanie sądów dyscyplinarnych i przypadki co do właściwości tychże, oznaczone są w §§. 75 i 76.

§. 161. W sądach krajowych działających jako pierwsza instancya, w sprawach prawnych cywilnych, ma być przedmiotem obradowania w zgromadzeniu (komplecie) dwóch sędziów i prezydującego :

- a) Gdy idzie o załatwienie podań w rzeczach spornych, które się odnoszą nietylko do kierunku postępowania, ale zarazem mają wpływ stanowczy, z jednej strony na prawa spór wiodących, a z drugiej strony mogą stanowić przedmiot wyższego odwołania się, mianowicie zaś:

§. 157. Erlässe, Verordnungen und Belehrungen höherer Behörden, Personalveränderungen, neue Einrichtungen oder Verfügungen, welche kein Gegenstand der Berathung sind, aber doch allen Mitgliedern des Gerichtes bekannt gegeben werden sollen, hat der Gerichtsvorsteher oder der von ihm hierzu Bestellte in einer Rathssitzung dem gesammten Richtersonale zu eröffnen, oder demselben mittelst Circulationsbogens mitzutheilen.

§. 158. Die volle Rathsversammlung besteht aus dem Präsidenten, dem Senatspräsidenten und sämmtlichen als Referenten mit entscheidender Stimme bestellten Mitgliedern des Gerichtes. Uebersteigen jedoch die Mitglieder eines Gerichtes die Zahl von fünfzehn, so genügt es, anstatt der vollen Rathsversammlung nur einen Senat von fünfzehn Richtern mit Einschluss des Präsidenten (Plenarsenat) zusammenzusetzen. Die Bildung der Senate des obersten Gerichtshofes wird durch das Gesetz über die Organisation desselben bestimmt.

§. 159. Bei den Oberlandesgerichten, dann den Landes- und Handelsgerichten sind in voller Rathsversammlung, rücksichtlich im Plenarsenate zu berathen:

- a) Alle nicht dem Präsidenten überlassenen Personalangelegenheiten der Beamten und Diener des Gerichtes, insbesondere Besetzungen (§§. 18, 21—23, 26), freiwillige Pensionirungen, Dienstentlassungen (§§. 70, 71, 73) und unfreiwillige Versetzungen in den Ruhestand (§§. 103, 108), oder auf einen anderen Dienstposten (§. 117), in soferne derlei Verfügungen auf administrativem Wege getroffen werden können, oder wenn dem beratenden Gerichte kein Besetzungsrecht zusteht, die Erstattung der diessfälligen Vorschläge oder gutächtlichen Anträge.
- b) Alle wichtigen Gegenstände, welche Aenderungen in der Organisation und in den Amtsvorschriften des Gerichtes selbst oder der demselben untergeordneten Gerichte betreffen, in soferne sie nach §. 42 überhaupt einer Berathung zu unterziehen sind.
- c) Gutachten über Gesetzesvorschläge.

§. 160. Bei den Oberlandesgerichten und den Landesgerichten in der Eigenschaft als zweiten, rücksichtlich dritten Instanz sind in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten in einer Versammlung von 4 Richtern und einem Vorsitzenden zu berathen:

- a) Alle Entscheidungen über Beschwerden, welche im Wege der Berufung einlangen, mit Ausnahmen jener, welche lediglich die Leitung des Gerichtsverfahrens betreffen und deren in den klaren Worten der Gerichtsordnung und anderen bestimmten Vorschriften liegende Erledigungen keinen Gegenstand höherer Berufung bilden können. Beschwerden solcher Art sind gar nicht vorzutragen (§. 181).
- b) Alle Eingaben, welche die administrative Leitung des Justizwesens in dem zugewiesenen Gerichtssprengel zum Gegenstande haben.

Die Bildung der Disciplinargerichte und die Fälle ihrer Zuständigkeit sind in den §§. 75 und 76 festgesetzt.

§. 161. Bei den Landesgerichten in der Eigenschaft als ersten Instanz in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten sind in einer Versammlung von zwei Richtern und einem Vorsitzenden zu berathen:

- a) Die Erledigungen über Eingaben in Streitsachen, welche nicht bloss die Leitung des Verfahrens betreffen, sondern einerseits entscheidenden Einfluss auf die Rechte der Parteien nehmen, andererseits Gegenstand einer höheren Berufung bilden können, ins-

Przyjęcie skargi, z wyłączeniem skarg likwidacyjnych w postępowaniu konkursowem, tudzież każde rozstrzygnięcie po rozprawie stron, spór wiodących, czyli takowe w formie wyroku lub dekretu następuje;

wystosowanie klauzuli wykonawczej, załatwienie podania egzekucyjnego lub o tymczasowe zabezpieczenie, o ile ostatnie do sądu powiatowego nie należy; otworzenie lub zniesienie konkursu.

- b) Ustanowienie kurateli dla choroby umysłowej lub marnotrawstwa, oraz zniesienie tejże.
- c) Przyzwolenie na adopcję lub na legitymację dzieci.
- d) Zarządzenie uznania nastąpionej śmierci i dopuszczenie dowodów przez świadków że znikniony już nie żyje, o ile przez to zawarcie powtórnego małżeństwa zamierzonym zostaje, a następnie samo uznanie, iż śmierć nastąpiła.
- e) Przedsiębranie i zezwolenie na amortyzację dokumentu.
- f) Wszelkie ważne interesa, tyżące się pieczołowitości i pertraktacyi fideikomisu, jego ulepszenia, obciążenia, przemiany i zniesienia, przyjęcie deklaracyi dziedzica, wydanie dokumentu addykeji (przyznania).
- g) Polecenie wypłat.

§. 162. Rzeczy sporne w §. 161 a) wymienione, tudzież przedmioty kupieckie i górnicze, w §§. 102 i 108 normy jurysdykcyjnej wzmiankowane, będą w sądach handlowych tudzież w wydziałach handlowych i górniczych przy sądach krajowych rozpoznawane na zgromadzeniu, złożonym z dwóch sędziów i prezydującego, wyjąwszy nagłe przypadki, w których przynajmniej jeden zawca handlowy, a względnie jeden górniczy z głosem stanowczym przybrany być winien.

§. 163. Na każdym posiedzeniu Rady w sprawach prawnych cywilnych, znajdować się winien pisarz zaprzysiężony, który protokół obradowania nad onemi spisać jest obowiązany.

§. 164. Jakie przedmioty należą do obrady na drodze postępowania karnego w sądach krajowych wyższych, w sądach krajowych i sądach powiatowych kolegialnych, i w jakim sposobie taki sąd obsadzony być winien, o tem stanowi ordynacya postępowania karnego.

§. 165. Wydziały dyscyplinarne przy trybunale najwyższym i sądzie krajowym wyższym (§. 76), oraz Izba oskarżenia przy tymże sądzie (§. 45 porządku postępowania karnego) są zgromadzeniami stałymi i ich członkowie mianowanymi zostają przez prezydenta po wysłuchaniu prokuratora jeneralnego z początkiem każdego roku na przeciąg tego czasu, równie wydział przy sądzie krajowym wyższym, jako trzecia instancya działająca, i wydziały przy sądach krajowych, jako w drugiej instancyi decydujące, a na drodze postępowania karnego wyrok odesłania tworzyć mające (§. 225 porządku postępowania karnego), złożone być winny po wysłuchaniu prokuratora jeneralnego, względnie prokuratora rządowego na rok cały, wyjąwszy, jeżeliby personale sędziowskie było tak niedostatecznem, iżby w tych trzech ostatnich przypadkach owego składu niedozwalało.

Dla każdego stałego wydziału należy równie oznaczyć na rok cały jednego lub dwóch zastępców i o rozkładzie takowym z początkiem każdego roku zawiadomić sąd przelozony najbliższy oraz ministra sprawiedliwości.

§. 166. Prezydentowi służy prawo w ważnych przypadkach, jeżeli uzna tego potrzebę, poddać przedmioty, nieprzydzielone żadnemu stałemu wydziałowi, obradzie sędziów, złożonej w większej liczbie nad tę, która w §§. 160 i 161 jest przepisana.

besonders: Die Annahme einer Klage, mit Ausnahme der Liquidirungsklagen im Concursverfahren, dann jede Entscheidung über eine Verhandlung der Streittheile, die Entscheidung mag in Form eines Urtheiles oder Bescheides erfließen.

Die Ausfertigung der Vollstreckungsclausel, dann die Erledigung eines Executions- oder mittlerweiligen Sicherstellungsgesuches, in soferne letzteres nicht vor das Bezirksgericht gehört, die Eröffnung und Aufhebung des Concurses.

- b) Die Verhängung und Aufhebung der Curatel wegen Geisteskrankheit oder Verschwendung.
- c) Die Bewilligung der Adoption und Legitimation.
- d) Die Einleitung der Todeserklärung und die Zulassung des Zeugenbeweises über den Tod eines Vermissten, in soferne damit die Wiederverehelichung bezweckt wird, dann die Todeserklärung selbst.
- e) Die Einleitung und Bewilligung der Amortisation einer Urkunde.
- f) Alle wichtigen, die Pflugschaft oder Abhandlung eines Fideicommisses betreffenden Angelegenheiten als die Verbesserung, Belastung, Umänderung und Auflösung des Fideicommisses, die Annahme der Erbserklärung, die Ertheilung der Einantwortungs-Urkunde.
- g) Erfolglassungen.

§. 162. Bei den Handelsgerichten, dann bei den Handels- und Bergsenaten der Landesgerichte sind die im §. 161 a erwähnten Streitsachen und die in den §§. 102 und 108 der Jurisdictionsnorm angedeuteten Mercantil- und Berggegenstände in einer Versammlung von zwei Richtern und einem Vorsitzenden zu berathen, und dringende Fälle ausgenommen, wenigstens Ein handels- rücksichtlich bergkundiger Betsitzer mit entscheidender Stimme beizuziehen.

§. 163. Jeder Rathssitzung in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten muss ein beeideter Schriftführer beiwohnen, welcher das Rathsprotokoll hierüber aufzunehmen hat.

§. 164. Welche Gegenstände im Strafverfahren bei den Oberlandesgerichten, Landesgerichten und Bezirks-Collegialgerichten der Berathung zu unterziehen seien, und wie das Gericht hierbei besetzt seyn müsse, ist in der Strafprocessordnung festgesetzt.

§. 165. Die Disciplinarsenate des obersten Gerichtshofes und des Oberlandesgerichtes (§. 76), dann die Anklagekammer dieses letzteren Gerichtes (§. 45 der Strafprocessordnung) sind ständige Versammlungen. Die Mitglieder derselben werden vom Präsidenten nach Anhörung des Generalprocurators am Anfange des Jahres für die Dauer desselben bleibend ernannt. Ebenso sind der als dritte Instanz einschreitende Senat des Oberlandesgerichtes, dann die Senate der Landesgerichte, welche in zweiter Instanz zu entscheiden und im Strafverfahren das Verweisungserkenntniss zu schöpfen haben (§. 225 der Strafprocessordnung) nach Anhörung des Generalprocurators, rücksichtlich Staatsanwaltes für das ganze Jahr bleibend zusammzusetzen, ausgenommen die Unzulänglichkeit des Richtersonales würde in den drei letzteren Fällen eine solche Zusammensetzung nicht gestatten.

Für jeden ständigen Senat sind Ein oder zwei Ersatzmänner ebenfalls für das ganze Jahr zu bestimmen, und die Zusammensetzung desselben dem zunächst vorgesetzten Gerichte, sowie dem Justizminister am Anfange des Jahres anzuzeigen.

§. 166. Der Präsident ist berechtigt, Gegenstände, welche keinem ständigen Senate zugewiesen sind, in wichtigen Fällen nach seinem Ermessen der Berathung einer grösseren Anzahl von Richtern zu unterziehen, als in den §§. 160 und 161 vorgeschrieben ist.

Może nawet prezydujący w zgromadzeniu Rady, jeżeli mniema, że przedmiot w większej liczbie rozważanym być winien, lub jeżeli większość głosów pozyskać się nie da (§. 173), przedłożyć prezydentowi, aby taka sprawa przedstawioną była w wzmocnionym senacie. Jeżeli w stałym senacie większość głosów osiągnąć się nie da, wówczas obadwaj radni zastępcy lub jeden z nich na ten przypadek wezwanymi być mają.

§. 167. W jakich przypadkach prokurator generalny lub prokurator rządowy, na posiedzeniu Rady znajdować się mają i z jakim do tejsze wpływem.—o tem stanowi ustawa organiczna dla prokuratoryi i porządek postępowania karnego.

§. 168. Ustawa szczególna oznacza skład komisji egzaminacyjnej do egzaminów na urząd sędziego, adwokata i notaryusza, niemniej w jakim sposobie taż komisya postępować winna.

B. S p o s ó b o b r a d o w a n i a .

§. 169. Jeżeli przewidzieć można, iż każdy członek zgromadzenia Rady, wszystkie przez siebie wypracowane akta na jednym i temże samem posiedzeniu przedstawić może do obrady, wówczas referent starszy w randze służbowej, przed młodszym referować powinien. W przeciwnym zaś razie, należy obradować nad nagłemi, a potem dopiero nad aktami, z kolei czasu wcześniejszemi od innych. Sprawy sporne mają pierwszeństwo przed innemi czynnościami, nie wymagającemi nagłego załatwienia.

§. 170. Przy obradzie winien przedewszystkiem referent przedstawić ustnie stan sprawy faktyczny, wedle aktów lub też w przedmiotach obszerniejszych odczytać przedstawienie na piśmie ułożone, a następnie przedłożyć stosowne załatwienie (§. 146).

Wolno jest prezydentowi, osobliwie w ważnych i zawikłanych przypadkach przed stanowczem okólnem zapytaniem i zebraniem zdań, dozwolić ogólnej dyskusyi.

Po zamknięciu takowej, winien wezwać obecnych do głosowania.

§. 171. Jeżeli prokurator generalny lub prokurator rządowy, do posiedzenia Rady przybrany jest, należy mu głos zaraz po referencie, akta przeto winny mu być zakomunikowane w przyzwoitym czasie przed obradą, wyjąwszy nagłe przypadki.

§. 172. Uchwała stanowi się większością głosów. Po uczynionem przez prezydującego kolejnem zapytaniem, następuje głosowanie wedle rangi służbowej, poczynając od członków młodszych, którzy głosują przed starszymi; prezydujący zaś wtedy tylko głosuje, jeżeli zachodzi równość głosów. Jeżeli prezydujący do jednych lub drugich zdań przystępuje, wówczas głos jego rzecz rozstrzyga i podług tego uchwała ustanowioną być winna.

§. 173. Jeżeli prezydujący przy równym podziale zdań do żadnych nie przystępuje, a tem samem większość otrzymaną być nie może, wówczas przy obradowaniu w sprawach prawnych cywilnych, owe zdania, które się do drugich zbliżają, liczą się do ostatnich, lub też powtarza się okólne zapytanie, albo jeżeli to uczynić można, przedstawiają się szczególne propozycye, i obraduje się nad każdą z nich z osobna, poczem owi głosujący, których już w jakim punkcie przegłosowano, winni dać zdanie w miarę ułożonej już uchwały; wreszcie, jeżeli głosy różnią się jedynie co do sum, należy przyjąć liczbę średnią. Jeżeli zaś i tym sposobem żadna większość głosów otrzymaną być nie może, wówczas rzecz w wzmocnionym wydziale przedstawioną być winna.

Auch der Vorsitzende einer Rathversammlung kann, wenn er glaubt, dass der Gegenstand mehrseitig erwogen werden solle, oder wenn keine Stimmenmehrheit erlangt werden kann (§. 173), den Präsidenten angehen, eine solche Angelegenheit in einem verstärkten Senate vortragen zu lassen. Sollte in einem ständigen Senate keine Stimmenmehrheit zu erzielen seyn, so haben beide oder einer der Ersatzmänner für diesen Fall einzutreten.

§. 167. In welchen Fällen der Generalprocurator oder Staatsanwalt den Rathssitzungen beizuziehen sei, und welchen Einfluss er hiebei zu nehmen habe, ist aus dem organischen Gesetze für die Staatsanwaltschaft und aus der Strafprocessordnung zu entnehmen.

§. 168. Wie die Prüfungscommission bei Richterants-, Advocatur- und Notariatsprüfungen zu bilden sei, und wie dieselbe dabei vorzugehen habe, wird in einem besonderen Gesetze bestimmt.

B. Art der Berathung.

§. 169. Wenn vorauszusehen ist, dass jedes Mitglied der Rathversammlung alle seine bearbeiteten Stücke in derselben Sitzung zur Berathung bringen könne, so hat der dem Dienstrange nach ältere Referent seine Stücke vor den jüngeren vorzutragen. Ist diess nicht der Fall, so sind zuerst die dringenden und nach diesen die der Zeitfolge nach älteren Stücke vor den übrigen zu berathen. Rechtsstreite haben vor anderen nicht dringenden Erledigungen den Vorzug.

§. 170. Bei der Berathung hat zuerst der Referent die faktische Sachlage aus den Acten mündlich darzustellen, oder bei weilläufigeren Gegenständen aus seinem schriftlichen Vortrage abzulesen und sodann die geeignete Eriedigung zu beantragen (§. 146).

Dem Präsidenten ist es unbenommen in besonders wichtigen oder verwickelten Fällen vor der schliesslichen Umfrage eine allgemeine Discussion vorausgehen zu lassen.

Ist letztere geschlossen, so hat er die Anwesenden zur Abgabe ihrer Stimme aufzufordern.

§. 171. Wenn der Generalprocurator oder Staatsanwalt der Rathssitzung beigezogen ist, so gebührt ihm unmittelbar nach dem Referenten das Wort, daher ihm, dringende Fälle ausgenommen, die Acten binnen einer angemessenen Frist vor der Berathung mitgetheilt werden müssen.

§. 172. Die Beschlussfassung geschieht durch Stimmenmehrheit. Ueber die von dem Vorsitzenden gehaltene Umfrage geben die dem Dienstrange nach jüngeren Mitglieder des Gerichtes ihre Stimme vor den älteren, der Vorsitzende aber nur dann ab, wenn die Stimmen gleich getheilt sind. Tritt der Vorsitzende der einen oder der anderen dieser Meinungen bei, so gibt seine Stimme den Ausschlag und der Beschluss ist hiernach zu fassen.

§. 173. Würde der Vorsitzende bei gleicher Theilung der Meinungen keiner derselben beitreten und somit auch keine Stimmenmehrheit erzielt werden, so sind bei Berathung über bürgerliche Rechtsangelegenheiten diejenigen Meinungen, die einer anderen am nächsten stehen, dieser letzteren beizuzählen, oder es ist die Umfrage zu wiederholen, oder wenn es thunlich ist, der Antrag in einzelne Sätze aufzulösen und über jeden Satz abgesondert zu berathen, wo dann diejenigen Stimmführer, die in einem Punkte schon überstimmt sind, in den folgenden ihre Meinung nach Mass des bereits gefassten Beschlusses abgeben müssen, oder es ist endlich, wenn die Stimmen unter einander nur in Summen abweichen, die Mittelzahl anzunehmen. Kann dessenungeachtet keine Stimmenmehrheit erzielt werden, so ist die Sache in einem verstärkten Senate in Vortrag zu bringen.

W jakim zaś sposobie uchwała w sprawach karnych układaną być winna, to oznacza §. 47 porządku postępowania karnego.

§. 174. Każdy głosujący winien otworzyć zdanie własne wedle swego wewnętrzznego przeświadczenia i swej najlepszej wiadomości, nie powinien się dać uwodzić żadną namiętnością, nienawiścią, lub jakimkolwiek bądź zamiarem pobocznym, winien zawsze unikać ducha sprzeczności, uszczypliwości, bezużyteczności powtarzań i rozwlekłości.

§. 175. Przy ostatecznem głosowaniu, nie powinien żaden z głosujących przerywać głosu drugiemu, jedynie tylko referent może zabierać głos i udzielać potrzebnych objaśnień, jeżeli uważa, że położenie faktyczne (co do czynu), lub jego zdanie nie zostało należycie pojętem.

§. 176. Prezydujący nie powinien nikomu naruszać wolności zdania, nie może przerywać głosu ani referentowi ani żadnemu głosującemu, wyjąwszy w razie nieprzyzwoitości lub rozwlekłości do żadnego celu niezmiierzającej. Nie godzi mu się w ciągu obrady dawać do poznania swoją opinię, nawet w sposocie dorozumiałnym.

Prezydujący nie ma wprowadzić żadnego głosu, jeżeli po dopełnionem głosowaniu w zgromadzeniu Rady już nastąpiła uchwała, może jednak zawsze pomimo tego po ustanowionej uchwale, wyrazić swoje zdanie. Jeżeli zaś mniema, że stanowcza jakaś okoliczność pominięta, rzecz przeistoczona, lub ustawa zupełnie mylnie zrozumianą zostaje, wówczas może na to zwrócić uwagę zgromadzenia Rady i w razie potrzeby kolejne zapytanie powtórzyć.

§. 177. Jeżeli referent lub który z głosujących widzi się być spowodowanym do odstąpienia od swego poprzedniego zdania, a przyłączenia się do innego, lub objawienia nowego wcale poglądu, wolno mu to uczynić przed zamknięciem sesyi, winien jednak oznajmić natychmiast prezydującemu odmianę swego zdania. Jego poprzednie zdanie uważa się tedy tak, iak gdyby danem nie było.

Po skończonem posiedzeniu, głos dany już więcej cofniętym być nie może.

§. 178. Prezydujący czuwać powinien, aby przedmiot stosownie do zapadłej uchwały załatwiono. Jeżeli uchwała zapadła zgodnie ze zdaniem referenta, wówczas do niego należy zrezolwowanie tejże, w przeciwnym zaś razie do owego z głosujących, za którego poglądem oświadczyła się większość.

Jeżeli pogląd referenta utrzymuje się wprowadzić co do rzeczy głównej, lecz przedstawione są dodatki lub zmiany większością głosów, wówczas winien sam referent zająć się sprostowaniem załatwionym być mającego przedmiotu.

§. 179. We wszystkim, co zaszło na posiedzeniu, a mianowicie co do głosowania, należy zachować najściślejszą tajemnicę.

§. 180. Posiedzenie obradowe nie może być przeciągnionem nad zakres czasu 4-ch godzin, wyjąwszy jeżeliby nagłość lub ważność sprawy albo związkowość wielu przedmiotów, lub inna jaka ważna przyczyna, wyjątku od tego przepisu wymagała.

C. Załatwienie czynności, nie ulegających obradowaniu.

§. 181. Wszystkie w myśl §§. 159, 160, 161, do obrady nie przekazane przedmioty, załatwiać winien sędzia samodzielnie pod własną odpowiedzialnością. Winien

Wie der Beschluss in Strafangelegenheiten zu fassen ist, wird im §. 47 der Strafprocessordnung bestimmt.

§. 174. Jeder Stimmführer hat seine Meinung nach seiner inneren Ueberzeugung und seinem besten Wissen abzugeben, sich von keiner Leidenschaft, Gehässigkeit oder was immer für einer Nebenabsicht bestimmen zu lassen, Widerspruchsgeist, Anzüglichkeiten, unnütze Wiederholungen und Weitläufigkeiten stets zu vermeiden.

§. 175. Kein Stimmführer darf bei der schliesslichen Abstimmung den anderen unterbrechen, nur der Referent kann, wenn er zu bemerken glaubt, dass die faktische Sachlage oder seine Meinung unrichtig aufgefasst werde, jederzeit das Wort nehmen und die erforderliche Aufklärung ertheilen.

§. 176. Der Vorsitzende soll Niemanden in der Freiheit der Meinung beirren und ausser dem Falle einer Unanständigkeit oder zwecklosen Weitläufigkeit weder dem Referenten, noch einem Stimmführer in die Rede fallen. Ebenso darf er im Laufe der Berathschlagung seine Meinung auch nicht stillschweigend zu erkennen geben.

Er hat zwar, wenn durch die Abstimmung der Rathversammlung bereits ein Beschluss zu Stande kam, keine Stimme, allein er kann dessenungeachtet nach gefasstem Beschlusse stets seine Ansicht aussprechen. Vermeint er aber, dass ein entscheidender Umstand übersehen oder die Sache vergriffen oder ein Gesetz völlig missverstanden werde, so hat er die Rathversammlung hierauf aufmerksam zu machen und nöthigenfalls die Umfrage zu wiederholen.

§. 177. Findet der Referent oder ein Stimmführer sich bewogen, von seiner früheren Meinung abzugehen und sich einer anderen anzuschliessen oder eine ganz neue Ansicht auszusprechen, so steht ihm diess vor dem Schlusse derselben Sitzung frei, nur hat er seine Meinungsänderung dem Vorsitzenden sogleich anzuzeigen. Seine frühere Meinung ist dann als nicht abgegeben zu betrachten.

Nach aufgehobener Sitzung kann die abgegebene Stimme nicht mehr zurückgenommen werden.

§. 178. Der Vorsitzende hat zu wachen, dass die Erledigung dem gefassten Beschlusse gemäss verfasst werde. Ist der Beschluss nach dem Antrage des Referenten ausgefallen, so liegt diesem die Besorgung der Erledigung ob, sonst aber jedem Stimmführer, für dessen Ansicht sich die Mehrheit erklärt hat.

Wurde aber die Ansicht des Referenten in der Hauptsache beibehalten und sind durch Stimmenmehrheit nur einzelne Zusätze oder Abänderungen beantragt worden, so hat der Referent eine solche Berichtigung seiner Erledigung selbst vorzunehmen.

§. 179. Von allem, was in der Sitzung vorgefallen ist, insbesondere über die Abstimmung, ist das strengste Stillschweigen zu beobachten.

§. 180. Eine berathende Sitzung ist über den Zeitraum von vier Stunden nicht auszudehnen, ausser, wenn die Dringlichkeit oder Wichtigkeit des Falles oder der Zusammenhang mehrerer Gegenstände oder sonst ein erheblicher Grund eine Ausnahme hievon erheischen würde.

C. Erledigung der einer Berathung nicht unterliegenden Stücke.

§. 181. Alle im Sinne der §§. 159, 160 und 161 einer Berathung nicht zugewiesenen Gegenstände sind von dem Richter selbständig und unter seiner alleinigen Verantwort-

więc tak załatwione przedmioty na posiedzeniu najbliższem oddać pisarzowi do dalszego urzędowego z nimi postąpienia (§. 187).

§. 182. Wolno jednak sędziemu owe przedmioty, któreby jako takie żadnej nie ulegały obradzie, poddać teje za zezwoleniem prezydującego, równie też mocen jest przełożony sądu rozporządzić, aby przedmiot w tym porządku przedstawionym został.

D. P r o w a d z e n i e p r o t o k o ł u R a d y.

§. 183. Na każdym posiedzeniu, prowadzonym być winien protokół, w którym obecni zapisanymi i przedmioty przez każdego referenta przedstawiane, bez dalszego wyrażenia, w jakim sposobie zapadła uchwała, w krótkości wyszczególnionemi być mają.

Wykonania przysięgi, sponsyje i tym podobne wydarzenia na posiedzeniu, które się nie odnoszą do żadnego sprawozdania, mają być w protokole uwidocznione.

Protokół winien być podpisany przez prezydującego i pisarza.

§. 184. Jeżeli uchwała nastąpiła jednomyślnie i nie uczyniono żadnego ustnego z aktów poznalnego przedstawienia, wówczas winien pisarz wyszczególnić na arkuszu referatowym imiona obecnych i dołożyć jedynie wyraz „jednomyślnie“ z podpisem własnego nazwiska.

Jeżeli jednak po uchwale, z początku większością głosów zapadłej, jednoczy się później cały sąd w opinii, wówczas taka uchwała, jako jednomyślna zapisaną być winna.

§. 185. Jeżeli wprawdzie uchwała większością głosów lub jednomyślnie ustanowioną została, lecz zarazem czynione były nowe przedstawienia ustne, aktami nie objęte, wówczas winien pisarz zapisać obecnych na arkuszu referatowym, a zarazem krótkie przedstawienie głosowania lub nowo poczynionych wniosków, równie jak treść istotną zapadłej uchwały z podpisem swego nazwiska, a to w tym sposobie, aby wiadomość o całym biegu i zamknięciu obrady w krótkości powziętą być mogła.

§. 186. Pisarz winien protokoły i arkusze referatowe, obejmujące głosowanie lub inne przez niego ułożone uwagi, przedłożyć prezydującemu do przejrzania, który, jeżeli je z aktami przedłożonemi zgodnemi być znajduje, głosowanie lub uwagi pisarza także podpisuje.

§. 187. Pisarz winien dalej wszystkie numera tak przedstawionych jako też i stosownie do §. 181 załatwionych przedmiotów, spisać na oddzielnym arkuszu i wykaz takowych aktów oddać do protokołu podawczego, dla zapelnienia trzeciej rubryki (§. 211).

§. 188. Protokoły Rady winny być w miarę ich objętości w stosownych przeciągach czasu oprawianemi, a po upłynieniu lat trzech zniszczonemi, arkusze zaś referatowe, obejmujące głosowanie, w registraturze przy aktach dotyczących zachowane być mają.

IV. R o z p r a w a z e s t r o n a m i.

§. 189. W jakich przypadkach przy rozprawach w przedmiotach prawnych cywilnych, odbywać się ma postępowanie publiczne, to w przyszłej ordynacyi postępowania cywilnego oznaczonem będzie.

§. 190. Sędzia winien względem każdego zachować spokojność, umiarkowanie i powagę, przez własne obejście, pełne godności, wpajać w strony uszanowanie dla prawa.

tung zu erledigen. Er hat daher solche Erledigungen bei der nächsten Sitzung dem Schriftführer zur weiteren ämtlichen Behandlung zu übergeben (§. 187).

§. 182. Es steht jedoch dem Richter frei, Gegenstände, welche solchermassen keiner Berathung unterliegen würden, mit Bewilligung des Vorsitzenden der Berathung zu untersuchen, sowie auch der Vorsteher des Gerichtes berechtigt ist, den Vortrag was immer für eines Stückes zu verordnen.

D. Führung des Rathsprotokolles.

§. 183. Ueber jede Sitzung ist ein Protokoll aufzunehmen, in welchem die Gegenwärtigen anzuführen und die von jedem Referenten vorgetragene Stücke ohne weitere Angabe, wie der Beschluss ausgefallen sei, kurz zu verzeichnen sind.

Eidesleistungen, Angelobungen und sonstige Vorfälle in der Sitzung, welche sich nicht auf einen erstatteten Vortrag beziehen, sind im Protokolle ersichtlich zu machen.

Dieses Protokoll ist vom Vorsitzenden und vom Schriftführer zu unterschreiben.

§. 184. Ist der Beschluss einhellig gefasst, und auch sonst kein mündlicher aus den Acten nicht ersichtlicher Antrag gestellt worden, so hat der Schriftführer auf dem Referatsbogen die Gegenwärtigen anzumerken, und unter seiner Namensfertigung lediglich das Wort „Einhellig“ beizusetzen.

Hat sich bei einem Anfangs durch Stimmenmehrheit gefassten Beschlusse das Gericht nachher doch zu Einer Meinung vereinigt, so ist ein solcher Beschluss als einhellig aufzunehmen.

§. 185. Wurde der Beschluss durch Stimmenmehrheit oder zwar einhellig gefasst, sind aber zugleich neue in den Acten nicht enthaltene mündliche Anträge gestellt worden, so hat der Schriftführer auf dem Referatsbogen die Gegenwärtigen anzumerken, und eine kurze Darstellung der Abstimmung oder die neu gestellten Anträge, sowie den wesentlichen Inhalt des gefassten Beschlusses, unter seiner Namensfertigung beizufügen; so dass der ganze Gang und Schluss der Berathung in Kürze entnommen werden kann.

§. 186. Der Schriftführer hat das Protokoll und diejenigen Referatsbögen, welche eine Abstimmung oder sonstige von ihm verfasste Bemerkungen enthalten, dem Vorsitzenden zur Durchsicht vorzulegen, welcher, wenn er die Vorlagen für richtig befunden hat, die Abstimmung oder die Bemerkungen des Schriftführers ebenfalls unterfertigt.

§. 187. Der Schriftführer hat ferner sämtliche Zaken sowohl der vorgetragene, als der in Gemässheit des §. 181 erledigten Stücke auf einem Bogen zu verzeichnen, und dieses Verzeichniss sammt den Stücken an das Einreichungsprotokoll zur Ausfüllung der dritten Rubrik abzugeben (§. 211).

§. 188. Die Rathsprotokolle sind nach Mass ihres Umfanges in angemessenen Zeiträumen zu binden, und nach drei Jahren zu vertilgen, die eine Abstimmung enthaltenden Referatsbögen aber in der Registratur bei den betreffenden Acten aufzubehalten.

IV. Verhandlung mit den Parteien.

§. 189. In welchen Fällen bei Verhandlungen über bürgerliche Rechtsangelegenheiten ein öffentliches Verfahren stattzufinden habe, bleibt den Bestimmungen der künftigen Civilprocessordnung vorbehalten.

§. 190. Der Richter hat Jedermann mit Ruhe, Mässigung und Anstand zu begegnen und durch das eigene würdevolle Benehmen den Parteien Achtung vor dem Gesetze einzuflössen.

§. 191. Mocen jest oraz w razie przeciwnym każdą osobę, uchybiającą przeciw należnemu uszanowaniu dla sądu, przerywającą rozprawę, bez otrzymania głosu, albo naruszającą spokojność w miejscu sądowym, napomnieć, lub oddalenie jej z tego miejsca polecić, a w razie oporu wskazać na areszt przez 24 godzin, nie pozwalając odwołania się. W razie powtórny może ta kara być rozciągniętą aż do dni trzech.

§. 192. Na terminach sądowych w sprawach prawno-cywilnych tak spornych jako i niespornych, dostateczną jest obecność jednego sędziego i pisarza, nawet przysięgą niezwiązanego. W obecności przeto tych obudwóch, nawet ugody sądowe ważnie zawierane i przysięgi odbierane być mogą.

§. 193. Protokoły sądownie oddawanych obowiązujących lub ważnych oświadczeń i prośb, rozprawy, ugody i składane przysięgi, należy odczytać stronom i przybranym świadkom, jeżeli się jacy znajdują, lub do odczytania podane być mają, jeżeli to jest żądaniem, a następnie tak przez strony, jako i przez obecne osoby sądowe, podpisane być winny. Jeżeli strona pisać nie umie, winna położyć znaki swej ręki wraz z przybyłym z nią świadkiem, a w braku onego, trzeci do tego przybrany, który oprócz swego nazwiska, także imię owego, za którego podpisuje, dopisać winien. Jeżeli kto odmawia podpisu, należy o tem zrobić wzmiankę w protokole, równie jak o przyczynie, dla której odmówiono podpisu.

Oddział trzeci.

PORZĄDEK INTERESÓW ZEWNĘTRZNY SĄDOWY.

Rozdział ósmy.

O protokole podawczym.

I. O zachowaniu się protokolisty przy podawaniu pism.

§. 194. Wszystkie podania i protokoły sądownie sporządzone, zastępujące miejsce podania, mogą przychodzić jedynie za pośrednictwem protokołu podawczego do tego sądu, do którego są wystosowane.

§. 195. Protokół podawczy, winien być otwartym bez żadnego wyjątku ze wszystkiem przez godzin pięć przed południem i po południu, a w każdą niedzielę i dzień świąteczny przed południem przez godzin trzy do przyjmowania podań. Te godziny urzędowe trwać winny zwyczajnie od godziny 8 do 11 przed południem, a po południu od godziny 3 do 5, wyjąwszy jeżeliby stosunki miejscowe jakiej zmiany w tym względzie wymagały. W tym przypadku winien prezydent do tego wedle §. 136 powołany, uczynić stosowne zarządzenie. Starać się jednak należy, aby w miastach większych, w których się więcej sądów znajduje, przy wszystkich protokołach podawczych tychże sądów, te same godziny urzędowe zachowane były.

§. 196. W godzinach przeznaczonych do podań, udzielaną być winna także stronom wiadomość o załatwieniu tychże.

§. 191. Dagegen ist er auch berechtigt, jede Person, welche dem Gerichte die gebührende Achtung versagt, die Verhandlung, ohne das Wort erhalten zu haben, unterbricht, oder am Gerichtsorte die Ruhe stört, zurechtweisen oder entfernen zu lassen, oder im Falle der Widersetzlichkeit ohne Gestattung einer Berufung auf 24 Stunden in Haft zu nehmen. Im Wiederholungsfalle kann diese Strafe selbst auf drei Tage ausgedehnt werden.

§. 192. Bei Tagsatzungen in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten, sowohl in als ausser Streitsachen, genügt die Anwesenheit eines Richters und eines Schriftführers, welcher nicht nothwendig beeidiget seyn muss. In ihrer beiderseitigen Gegenwart können daher auch gerichtliche Vergleiche gültig geschlossen und Eide aufgenommen werden.

§. 193. Protokolle über gerichtlich abgegebene verbindliche oder sonst wichtige Erklärungen oder Bitten, über Verhandlungen, Vergleiche und Eidesablegungen sind den Parteien und allfällig zugezogenen Zeugen vorzulesen oder auf Verlangen zum Durchlesen vorzulegen und sohin sowohl von ihnen, als den anwesenden Gerichtspersonen zu unterschreiben. Kann eine Partei nicht schreiben, so hat sie ihr Handzeichen beizusetzen und ein von ihr mitgebrachter Zeuge, oder in dessen Ermanglung ein hiezu beigezogener Dritter nebst seinem auch den Namen desjenigen, für den er unterfertigt, beizufügen. Sollte Jemand die Unterschrift verweigern, so ist diess nebst dem Grunde der Weigerung im Protokolle zu bemerken.

Dritter Abschnitt.

Aeussere Geschäftsordnung der Gerichte.

Achtes Hauptstück.

Von dem Einreichungsprotokolle.

I. Benehmen des Protokollisten bei Ueberreichung der Schriften.

§. 194. Alle Eingaben und alle gerichtlich aufgenommenen Protokolle, welche die Stelle einer Eingabe vertreten, können nur mittelst des Einreichungsprotokolles an das Gericht, an welches sie gerichtet sind, gelangen.

§. 195. Das Einreichungsprotokoll muss ausnahmslos jeden Vor- und jeden Nachmittag im Ganzen durch fünf Stunden, und jeden Sonn- und Feiertag Vormittag durch drei Stunden zur Annahme der Eingaben offen gehalten werden. In der Regel haben diese Amtsstunden Vormittags von 8 bis 11 Uhr, Nachmittags von 3 bis 5 Uhr zu dauern, ausgenommen, wenn Ortsverhältnisse hierin eine Aenderung erfordern würden. In einem solchen Falle hat der in Gemässheit des §. 136 hierzu berufene Präsident die geeignete Verfügung zu treffen. Nur ist Sorge zu tragen, dass in grösseren Städten, wo mehrere Gerichte nebeneinander bestehen, bei allen Einreichungsprotokollen derselben die gleichen Amtsstunden beobachtet werden.

§. 196. Während der Einreichungsstunden sind den Parteien auch Auskünfte über die Erledigung ihrer Eingaben zu ertheilen.

§. 197. Protokolista nie może odmówić przyjęcia aktu w godzinach urzędowych, wyjąwszy przypadek, jeżeli nie jest wystosowanym do tego sądu, do którego strona podaniem go mieć chce. Protokoliście zabrania się pod surową odpowiedzialnością przyjmować podania w godzinach nieurzędowych i zewnątrz lokalu urzędowego, chociażby nawet w razie nagłym.

§. 198. Akta przychodzące z poczty po zamknięciu protokołu podawczego i protokoły w przeciągu czasu od zamknięcia tegoż protokołu aż do otwarcia onego w sądzie, sporządzone, miejsce podania zastępujące, winny być wniesione do protokołu podawczego w połowie dnia następnego, jako akta najprzód przychodzące, a to w tym sposobie, iż te, które się tyczą jednego przedmiotu, jako równocześnie podane uważanemi być mają. Jeżeliby jednak przy otwarciu protokołu podawczego jedna lub więcej stron już czekały i równocześnie z otwarciem protokołu przybyły, końcem wniesienia podań, wówczas owe pisma, a potem akta, w tym międzyczasie z poczty nadeszłe i protokoły w sądzie sporządzone, za podania równocześnie uważać należy.

§. 199. Protokolista obowiązany jest, podane pismo zaprezentować niezwłocznie, a jeżeliby to wyraźnie żądaniem było, w obecności oddającego t. j. zaopatrzyć zewnątrz na brzegu spodnim, numerem, aktowi z kolei należącym się, z zamieszczeniem oraz dnia, miesiąca i roku oddania. Liczba bieżąca prowadzoną być winna ciągle od dnia pierwszego Stycznia do ostatniego Grudnia każdego roku, przyczem wszelkiego ułamku, przeskoczenia lub powtarzania numerów, najstaranniej unikać należy.

§. 200. Jeżeli akt w kilku egzemplarzach podanym zostaje, wówczas każdy z nich i każde rubrum w sposobie w §. 299 wskazanym, oznaczone być winno.

Jeżeliby więcej aktów, jednego i tego samego przedmiotu dotyczących, nadeszło jednocześnie, t. j. w jednej i tejże samej chwili protokoliście oddano, lub takowe wedle §. 169 za równocześnie podane uważałyby należało, wówczas na każdym z tychże aktów i na każdym duplikacie lub rubrum onegoż, zanotowaną być winna liczba tych wszystkich podań, z którymi równocześnie podaniem został.

§. 201. Chcący posiadać dowód na podanie jakiego pisma, winien ze sobą przynieść odpis rubrum aktu podanego, protokolista zaś winien ten odpis, jeżeli go znajduje być zgodnym z oryginałem, oznaczyć tą samą liczbą podania, tem samem wyszczególnieniem dnia, miesiąca i roku oddania i dołożyć swój podpis, a zarazem okazać stronie na jej żądanie akt poprzedni zaliczbowany do oglądu, lub dozwolić w tym celu przejrzenia protokołu podawczego oryginalnego.

§. 202. Akta przychodzące pod pieczęcią, winien otwierać protokolista bez naruszenia tejże, wyjąwszy jeżeli takowe wystosowane są do przełożonego sądu albo do sędziego śledczego na drodze postępowania karnego, lub jeżeli na okładce zanotowano, lub innym jakim sposobem, widocznem uczyniono, że są obciążone pieniędzmi lub pieniężną wartością.

§. 203. Pisma wystosowane do przełożonego sądu, bądź otwarcie, bądź pod kopertą przychodzące, winny mu być oddane niezwłocznie.

§. 197. Der Protokollist darf die Annahme eines während der Amtsstunden überreichten Stückes nicht verweigern, ausgenommen, das Stück wäre an das Gericht, bei dem es eingereicht werden will, gar nicht gerichtet. Ausser den Amtsstunden oder ausserhalb des Amtlocales ist es dagegen dem Protokollisten bei schwerer Verantwortung verboten, eine Eingabe, sei sie auch noch so dringend, anzunehmen.

§. 198. Die mittelst der Post nach geschlossenem Einreichungsprotokolle einlaufenden Stücke, und die in der Zeit von dem Schlusse des Einreichungsprotokolles bis zur Wiedereröffnung desselben bei Gericht aufgenommenen Protokolle, welche die Stelle einer Eingabe vertreten, sind in das Einreichungsprotokoll des zunächst folgenden halben Tages als die zuerst eingelangten Stücke in der Art einzutragen, dass diejenigen, welche denselben Gegenstand betreffen, als gleichzeitig überreicht zu betrachten sind. Sollten jedoch bei Eröffnung des Einreichungsprotokolles eine oder mehrere Parteien bereits warten oder gleichzeitig mit der Eröffnung eintreffen, um Schriften zu überreichen, so sind diese Schriften, dann die in der Zwischenzeit durch die Post eingelangten Stücke und die bei Gericht aufgenommenen Protokolle als gleichzeitig überreichte Eingaben zu behandeln.

§. 199. Der Protokollist ist schuldig, die ihm übergebene Schrift ohne unnöthigen Aufschub, und wenn es ausdrücklich verlangt werden sollte, in Gegenwart des Ueberbringers zu präsentiren, d. i. von aussen am unteren Rande derselben mit der Zahl, die dem Stücke nach der Reihenfolge zukommt, dem Tage, Monate und Jahre der Ueberreichung zu versehen. Die Zahl ist vom 1. Jänner jeden Jahres bis letzten December fortlaufend zu führen, und hiebei jede Bruchzahl, Uebersprungung oder Wiederholung der Zahlen sorgfältig zu vermeiden.

§. 200. Ist ein Stück mehrfach überreicht worden, so ist jedes Exemplar desselben und jede Rubrik auf die im §. 199 angegebene Weise zu bezeichnen.

Sollten mehrere denselben Gegenstand betreffende Stücke gleichzeitig einlangen, d. i. in einem und demselben Zeitpunkte dem Protokollisten übergeben, oder nach §. 169 als gleichzeitig eingelangt betrachtet werden, so ist auf jedem dieser Stücke und auf jedem Duplicate oder Rubrik derselben die Zahl aller derjenigen Eingaben anzumerken, mit welchen es gleichzeitig überreicht worden ist.

§. 201. Will Jemand einen Beweis über die geschehene Ueberreichung einer Schrift besitzen, so hat er eine Abschrift der Rubrik des überreichten Stückes mitzubringen und der Protokollist hat sodann diese Abschrift, wenn er sie mit dem Originale gleichlautend findet, mit derselben Einreichungszahl, dem Tage, Monate und Jahre der Ueberreichung zu bezeichnen und seine Unterschrift beizusetzen, der Partei auch auf ihr Verlangen das nächst vorhergegangene, schon numerirte Stück zur Ansicht vorzuweisen, oder ihr zu diesem Zwecke das Original-Einreichungsprotokoll einsehen zu lassen.

§. 202. Diejenigen Stücke, welche versiegelt einlaufen, hat der Protokollist ohne Verletzung des Siegels zu eröffnen, ausgenommen, wenn sie an den Gerichtsvorsteher oder im Strafverfahren an den Untersuchungsrichter gerichtet sind, oder wenn auf dem Umschlage angemerkt oder sonst ersichtlich wäre, dass sie mit Geld oder Geldeswerth beschwert seien.

§. 203. Die an den Gerichtsvorsteher gerichteten Schriften sind demselben, sie mögen offen oder verschlossen einlangen, unverzüglich zu übergeben.

Tylko przełożonemu sądu lub zastępcy, od niego do tego powołanemu służy prawo otwarcia tak zakopertowanych podań. Z podaniami, zatrzymanie których stosownem być znajduje, winien postąpić wedle przepisu §. 204, inne zaś winien zwracać do protokołu podawczego, do którego z kolei jaka się im w czasie zwrotu od przełożonego sądu z porządku należy, zaprezentowane i wciągnięte być winny.

§. 204. Przełożony sądu winien co do wszelkich aktów przez siebie zatrzymanych, prowadzić księgę zanotowań z liczbami ciągle bieżącymi, a zarazem zapisywać w tychże przyczynę zatrzymania i sposób, w jakim temiż aktami zarządził.

§. 205. Przepisy §§-mi 203 i 204 objęte, zachować winien także sędzia śledczy jeżeli podania do niego wystosowane, oddane mu zostają w kopercie.

§. 206. Sposób, jak postąpić należy z aktami obciążonemi pieniędzmi lub wartością pieniężną, równie jak prowadzenie potrzebnych adnotacyj ze strony sądu w tym przypadku, gdy kasa depozytowa z urzędem poborowym połączoną zostaje, oznaczony będzie w instrukcyach depozytowych.

§. 207. Jeżeliby strona podawała do protokołu podawczego oświadczenie ostatniej woli lub wносиła o to ustne żądanie, winien protokolista odesłać ją do tego sędziego, który dalsze działanie z urzędu przedsięwziąć jest obowiązany.

§. 208. Podania przez protokolistę zaprezentowanego, strona już więcej cofać nie może.

§. 209. Protokół podawczy należy zamykać w każde przed i po południe, a przed wniesieniem do tegoż wszelkich aktów protokolista miejsca urzędu opuszczać nie może. Jeżeli ani przed południem ani po południu żadnego nie podano aktu, należy to uwidocznić w protokole podawczym.

II. Forma protokołu podawczego.

§. 210. Protokół podawczy należy prowadzić w wielkich arkuszach, drukowanych wedle formularza N. III, których każda stronica półarkuszowa 19 cali długości a 13 szerokości obejmować musi, i opatrzoną być winna pięcią rubrykami wzdłuż, z pięciornem podzieleniem w poprzek.

§. 211. Owe pięć rubryk w długości obejmują:

I. Liczbę podania i przydzielenia,

Pod liczbą aktu wyrazić należy liczbę egzemplarzy i rubrów podanych, np. z dwoma, trzema, sześcią rubrykami i t. d. Jeżeli więcej aktów jednego przedmiotu dotyczących, za równocześnie podane uważać wypada, wówczas przy każdym z nich zanotować potrzeba z jakimi aktami równocześnie nadeszło „np. z L. 617, 619, 620, 621, równocześnie podano.“

Nadto pod liczbą aktu zanotować należy urzędnika, któremu podanie przekazano do obrobienia.

II. Imię władzy lub strony, oraz strony przeciwnej, jeżeli się jaka znajduje i ich zastępców, mieszkanie strony i przedmiot podania.

III. Dzień i krótką treść załatwienia, którą okoliczniej wpisać należy wtedy, jeżeli nie zrobiono żadnego konceptu, ani oryginał podania w sądzie nie pozostaje (§. 144, 221).

Der Gerichtsvorsteher oder der von ihm hieszu berufene Stellvertreter hat allein das Recht, solche verschlossene Eingaben zu öffnen. Mit denjenigen, die er zurückzubehalten für angemessen findet, hat er nach Vorschrift des §. 204 zu verfahren, die übrigen aber in das Einreichungsprotokoll zurückzusenden, wo sie dann in der Reihenfolge, die ihnen zur Zeit ihrer Rückstellung vom Gerichtsvorsteher der Ordnung nach zukömmt, präsentirt und eingetragen werden.

§. 204. Der Gerichtsvorsteher hat über alle von ihm zurückgehaltenen Stücke, ein eigenes Vormerkbuch mit fortlaufenden Zahlen zu führen, und die Ursache der Zurückhaltung, und welche Verfügung er mit solchen Stücken getroffen habe, darin einzutragen.

§. 205. Die in den §§. 203 und 204 enthaltenen Bestimmungen gelten auch für den Untersuchungsrichter, wenn an ihn gerichtete Eingaben verschlossen überreicht werden.

§. 206. Die Behandlung der mit Geld oder Geldeswerth beschwerten Stücke, sowie die Führung der nöthigen Vormerkungen von Seite des Gerichtes im Falle, als die Depositencasse mit dem Steueramte vereinigt ist, wird in den Depositen-Instructionen bestimmt.

§. 207. Wenn eine Partei eine letzte Willenserklärung bei dem Einreichungsprotokolle überreichen oder bei demselben ein Gesuch mündlich anbringen sollte, so hat der Protokollist die Partei an den Richter zu weisen, welchem die weitere Amtshandlung obliegt.

§. 208. Ein vom Protokollisten bereits präsentirtes Stück kann von der Partei nicht mehr zurückgenommen werden.

§. 209. Das Einreichungsprotokoll ist jeden Vor- und Nachmittag abzuschliessen und vor vollendeter Eintragung aller Stücke in dasselbe darf der Protokollist den Amtsort nicht verlassen. Ist an einem Vor- oder Nachmittage kein Stück überreicht worden, so ist diess im Einreichungsprotokolle ersichtlich zu machen.

II. Form des Einreichungsprotokolles.

§. 210. Das Einreichungsprotokoll ist in grossen nach dem Formulare Nr. III gedruckten Bögen zu führen, von welchen jede Seite des halben Bogens 19 Zoll hoch und 13 Zoll breit seyn muss, mit fünf Längerbubriken zu versehen und der Quer nach fünfmal abtheilen ist

§. 211. Diese fünf Längerbubriken enthalten:

I. Zahl der Eingabe und Zuthellung.

Unterhalb der Zahl des Stückes ist anzugeben, wie viele Exemplare oder Rubriken überreicht wurden, z. B. zweifach, dreifach, mit 6 Rubriken u. s. w. Sind mehrere denselben Gegenstand betreffende Stücke als gleichzeitig überreicht zu betrachten, so muss bei jedem derselben eingetragen werden, mit welchen Stücken es gleichzeitig eingelangt ist, z. B. „mit Z. 617, 619, 620 und 621 gleichzeitig überreicht.“

Ferner ist unter der Zahl des Stückes der Beamte zu bezeichnen, dem die Eingabe zur Bearbeitung zugewiesen wird.

II. Name der Behörde oder der Partei und der allfälligen Gegenpartei und der Vertreter, Wohnort der Partei und Gegenstand der Eingabe.

III. Tag und kurzer Inhalt der Erledigung, welcher in dem Falle umständlicher aufzunehmen ist, wenn weder ein Concept entworfen wurde, noch das Original der Eingabe bei Gericht zurückbleibt (§§. 144, 221).

IV. Doręczenie. Ta rubryka rozdziela się na trzy poddziały:

1. Stronicę dziennika podawczego pocztowego, za którym akt jaki podanym zostaje na pocztę (§. 240).

2. Liczbę (arkusza doręczeń) wykazującą akta, które wprost przez woźnego albo za pośrednictwem przełożonego gminy lub innego sądu doręczone być mają (§. 227).

3. Dzień, w którym doręczenie rzeczywiście nastąpiło (§. 229).

V. Wskazanie znaku registratury t. j. litery podziału registraturowego co do liczby lat i części registraturnej np. B. 1850/49, jeżeli tenże akt, alegat lub concept w ogólności już się w registraturze znajduje (§. 250).

Dzień oddania zapisuje się na każdej stronicy protokołu podawczego.

§. 212. Akta w sprawach prawnych cywilnych i rzeczach karnych podawane, winny być wciągane do protokołu podawczego zwykle nie oddzielnie, lecz w tym porządku, w jakim przychodzą do protokołu podawczego.

Jednakże dla wydziału w sądzie krajowym wyższym działającego jako trzecia, a dla wydziału sądu krajowego, działającego jako druga instancya, winien być prowadzony oddzielny protokół podawczy. Prezydentowi w sądach wyższych zostawia się zarządzenie, aby protokoły podawcze w rzeczach cywilnych i karnych, oddzielnie prowadzone były.

§. 213. Protokół podawczy przed- i po-południowy, winien być zaraz po zamknięciu onego przesłany przełożonemu sądu, który go przegląda, w razie potrzebnym, w pierwszej rubryce (§. 119) urzędnika, któremu akt do obrobienia przydziela, oznacza, a na spodzie ostatniego podania wyraz „widziałem“ dodaje.

Arkusze protokołu podawczego, paginowanemi (liczbowanemi), miesięcznie zeszywanemi, a w miarę objętości rocznie w jeden lub więcej tomów oprawionemi być winny.

§. 214. Do protokołu podawczego lub jeżeli takowy jest oddzielnym (§. 212), do każdego z tych oddzielonych protokołów podawczych, prowadzić należy porządną (indeks) rejestr alfabetyczny w trzech rubrykach, któryby z reguły (§. 251), służył oraz do wynalezienia aktów registraturnych.

Z owych trzech rubryk obejmować winna pierwsza nazwisko strony z wymienieniem w krótkości przedmiotu, druga wszystkie numera aktów, które względem tej strony i tego przedmiotu, w tymże samym roku przybyły; trzecia znak registratury, pod którym akta w tym interesie zachowane, w registraturze znalezione być mogą.

§. 215. Bliższe urządzenie tego rejestru musi wprawdzie dla różnaitości przypadków być zostawionem zdaniu urzędnika, prowadzeniem onego zajmującego się, a następnie zależy to od jego wyboru, wedle jakiego z różnych punktów widzenia i pod jakimi wyrazami skazówkowemi jeden i tenże sam przedmiot zapisany być może; jednakże dla bliższej skazówki, stanowią się zasady następujące:

1. Jeżeli jaka osoba w tymże samym roku wchodzi do różnych interesów prawnych np. do sporu prawnego, do śledztwa karnego i do pertraktacyi spadku, wówczas

IV. Zustellung. Diese Rubrik zerfällt in drei Unterabtheilungen

1. Seite des Postaufgabs-Journals, mittelst welchem ein Stück der Post übergeben wurde (§. 240).

2. Zahl des Zustellungsbogens, in welchem die Stücke verzeichnet sind, die unmittelbar durch den Gerichtsdienner oder mittelbar durch den Gemeindevorsteher oder ein anderes Gericht zugestellt werden sollen (§. 227).

3. Tag der wirklich erfolgten Zustellung (§. 229).

V. Angabe der Registratursbezeichnung, d. i. des Buchstabens der Registraturabtheilung der Jahres- und Registratursparthie-Zahl, z. B. B ¹⁸⁵⁰/₂₀, vorausgesetzt, dass das Stück oder eine Beilage oder das Concept überhaupt sich in der Registratur befinde (§. 250).

Der Tag der Einreichung wird als Aufschrift auf jede Seite des Einreichungsprotokolles gesetzt.

§. 212. Die in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten und in Strafsachen überreichten Stücke sind in der Regel nicht abgesondert, sondern untereinander in der Ordnung, in welcher sie zum Einreichungsprotokolle gelangen, einzutragen.

Für den Senat des Oberlandesgerichtes, welcher als dritte Instanz, und für jenen des Landesgerichtes, welcher als zweite Instanz einschreitet, ist jedoch ein besonderes Einreichungsprotokoll zu führen. Auch bleibt es bei grösseren Gerichten dem Präsidenten überlassen, die Führung des Einreichungsprotokolles für Civil- und Strafsachen getrennt anzuordnen.

§. 213. Das Einreichungsprotokoll muss Vor- und Nachmittags, sobald es geschlossen ist, dem Gerichtsvorsteher vorgelegt werden, der es durchgeht, in der ersten Rubrik erforderlichen Falles (§. 119) den Beamten bezeichnet, dem er das Stück zur Bearbeitung zutheilt und unterhalb der letzten Eingabe sein „Gesehen“ beisetzt.

Die Bögen der Einreichungsprotokolle sind zu paginiren, monatweise zu heften, und nach Mass des Umfanges jährlich in einen oder in mehrere Bände zu binden.

§. 214. Zu dem Einreichungsprotokolle und, wenn dasselbe abgesondert besteht (§. 212), zu jedem dieser abgetheilten Einreichungsprotokolle, ist ein alphabetisch geordnetes Register, welches in der Regel (§. 251) sogleich zum Auffinden der Registratursacten dient, in drei Rubriken zu führen.

Von diesen drei Rubriken enthält die erste den Namen der Partei mit kurzer Bezeichnung des Gegenstandes, die zweite alle Zahlen der Stücke, welche bezüglich dieser Partei und dieses Gegenstandes in demselben Jahre eingelaufen sind, und die dritte die Registratursbezeichnung, unter welcher die in dieser Angelegenheit aufbehaltenen Acten in der Registratur zu finden sind.

§. 215. Die nähere Ausführung dieses Registers muss zwar der grossen Mannigfaltigkeit der Fälle wegen dem Ermessen des mit der Führung des Registers beauftragten Beamten überlassen und seiner Wahl unheimgestellt werden, nach welchen verschiedenen Gesichtspuncten und unter welchen Schlagwörtern ein und derselbe Gegenstand einzutragen sei; zur näheren Richtschnur werden jedoch folgende Grundsätze aufgestellt:

1. Wenn eine Person in demselben Jahre bei verschiedenen Rechtsgeschäften vorkommt z. B. in einem Rechtsstreite, in einer Strafuntersuchung und in einer Verlassenschaftsabhand-

jej nazwisko w rejestrze tyle razy (a przeto w podanym przypadku trzy razy) znajdować się winno, ile jest interesów tej osoby dotyczących.

2. W rzeczach spornych zaindeksować należy tak powoda jako i pozwanego, nadto jeżeli jaka strona z różnemi przeciwnikami lub z jednym lecz w różnych interesach spór toczy, wówczas imiona spór wiodących tyle razy, ile jest sporów prawnych, wciągnąć należy.

Jeżeli do sporów wchodzi więcej powodów i pozwanych, wówczas imiona wszystkich wniesione być winny. Jeżeli jednak spółnicy sporu pod jednym spólnem imieniem łatwo poznany być mogą np. wierzyciele z pozycjami na domie N. N., przełożony towarzystwa akcyjnego N. N. i t. d., wówczas wszyscy pod jednym nazwiskiem wciągnięni być mają.

3. Pertraktacye spadku, oznaczone być mogą imieniem dziedzica, opieki, imieniem ojca prawego lub nieprawego dziecięcia, kuratele imieniem kuranda (pieczy poruczonego), rozprawy karne imieniem obwinionego lub poszkodowanego. Numera wszystkich podań tejże samej pertraktacyi spadkowej opieki, kurateli lub rozprawy karnej dotyczące, winny być umieszczone pod wspólną nazwą spadku, opieki, kurateli lub rozprawy karnej, chociażby pochodziły od różnych osób np. legataryuszów lub wierzycieli tejże pozostałości.

Jeżeli kto zawikłany jest w różne oddzielne śledztwa karne, wtedy nazwisko jego tyle razy wymienić należy, ile razy pod śledztwem znajduje się. Jeżeliby zaś imię sprawcy lub poszkodowanego było wcale nieznanem, wówczas pod nazwą miejsca lub okolicy, w której czyn wydarzył się, zamieścić go należy.

4. W rejestrze (indeksie) każda litera oddzielnie prowadzoną być winna, a przeto łączenie liter co do brzmienia podobnych, np. B z P, D z T, C z K, miejsca nie znajduje.

Jednakże od wielkości interesu zależeć będzie czyli nie byłoby stosownem litery obfite przedzielić w indeksie wedle następujących najbliższych samoglosek.

§. 216. Każdego roku nowy indeks ułożony być winien. Jeżeli więc rzecz jaka sporna albo pertraktacya spadku w roku upłynionym ukończoną nie jest, wówczas imiona stron spór wiodących lub imię spadkodawcy, przeniesione być winny zaraz do indeksu, gdy w roku następnym akt z tym interesem związek mający, podanym zostaje formularz Nr. IV. zawiera przykłady takiego rejestru.

§. 217. Rejestr takowy już w samym początku nie arkuszowo, lecz w oprawnej i liezbowanej paginami księdze prowadzonym być winien.

III. Adnotacye przy protokole podawczym.

§. 218. W protokole podawczym należy nadto prowadzić adnotacye następujące:

1. Rejestr alfabetyczny zmarłych, co do wszelkich wydarzonych wypadków śmierci, wedle formularza Nro V.

2. Protokół co do zgłaszania się o uznanie zaszłej śmierci, o zwołanie dziedziców prawnych i amortyzacye, wedle formularza Nr. VI.

3. Protokół co do podanych zgłoszeń przy konkursach, wedle formularza N. VII.

lung, so ist ihr Name im Register so oftmal (im gegebenen Falle dreimal) aufzutragen, als Geschäfte vorkommen, die sie betreffen.

2. In Streitsachen sind sowohl Kläger, als Geklagte, zu indiciren, und zwar, wenn eine Partei mit verschiedenen Gegnern oder mit demselben Gegner aber in verschiedenen Angelegenheiten streitet, sind die Namen beider Streittheile so oftmal anzuführen, als die Zahl der Rechtsstreite beträgt.

Schreiten mehrere Kläger oder mehrere Geklagte ein, so müssen die Namen Aller eingetragen werden. Wenn jedoch Streitgenossen unter einem gemeinschaftlichen Namen auf eine leicht verständliche Weise begriffen werden können, z. B. Satzgläubiger des Hauses N. N., Vorsteher der Actiengesellschaft N. N. u. dgl., so sind sie unter diesem gemeinschaftlichen Namen anzuführen.

3. Verlassenschaftsabhandlungen sind nach dem Namen des Erblassers, Vormundschaften nach dem Namen des ehelichen Vaters oder des unehelichen Kindes, Curatelen nach dem Namen des Pflegebefohlenen, Strafverhandlungen nach dem Namen des Angeschuldigten und des Beschädigten zu bezeichnen. Die Zahlen aller dieselbe Verlassenschaftsabhandlung, Vormundschaft, Curatel oder Strafverhandlung betreffenden Eingaben sind unter dem gemeinschaftlichen Namen der Verlassenschaft, der Vormundschaft, Curatel oder Strafverhandlung zu setzen, wenn sie auch von verschiedenen Personen, z. B. von Legataren oder Gläubigern derselben Verlassenschaft herrühren sollten.

Ist Jemand in verschiedenen abgesonderten Strafuntersuchungen verwickelt, so ist sein Name so oftmal einzutragen, als er in Untersuchungen steht. Sollte weder der Name des Thäters, noch des Beschädigten bekannt seyn, so ist die Untersuchung unter dem Namen des Ortes oder der Gegend, wo die That begangen wurde, einzutragen.

4. Im Register ist jeder Buchstabe abgesondert zu führen, so dass die Vereinigung verwandter Buchstaben, z. B.: B und P, D und T, C und K nicht stattfindet.

Von der Grösse des Geschäftes wird es jedoch abhängen, ob es zweckmässig sei, umfangreiche Buchstaben im Register nach den nächstfolgenden Selbstlauten unterzuthellen.

§. 216. Das Register ist für jedes Jahr neu anzulegen. Sollte daher z. B. eine Streitsache oder Verlassenschaftsabhandlung in dem abgelaufenen Jahre nicht beendigt worden seyn, so ist der Name der Streittheile oder des Erblassers, sobald im kommenden Jahre ein einschlägiges Stück überreicht wird, in das Register zu übertragen. Das Formular Nr. IV enthält Beispiele eines solchen Registers.

§. 217. Das Register ist schon vom Anfange her in einem gebundenen paginirten Bande und nicht in losen Bögen zu führen.

III. Vormerkungen im Einreichungsprotokolle.

§. 218. In dem Einreichungsprotokolle sind ferner folgende Vormerkungen zu führen:

1. Ein alphabetisches Sterberegister über alle vorkommenden Todesfälle nach dem Formulare Nr. V.

2. Ein Anmeldeprotokoll für Todeserklärungen, Einberufungen gesetzlicher Erben und Amortisationen nach dem Formulare Nr. VI.

3. Ein Protokoll über die bei Concursen überreichten Anmeldungen nach dem Formulare Nr. VII.

4. Wykazy przychodzących podań co do zanotowań urzędu depozytowego jako też wydań, które codziennie urzędowi depozytowemu oddawać należy.

IV. Oddawanie aktów do obrobienia.

§. 219. Przy protokole podawczym starać się należy o to, aby każdy urzędnik otrzymał w całości i punktualnie przydzielone mu akta. Prowadzenie ternionów dla referentów, ustaje.

Rozdział dziewiąty.

O wygotowaniu i doręczeniu załatwianych spraw.

I. Wygotowanie załatwianych spraw.

§. 220. Akta załatwione, oddawane być winny przedewszystkiem do protokołu podawczego dla zapelnienia rubryki trzeciej (§§. 187 i 211).

§. 221. Jeżeli urzędnik obowiązany do obrobienia wydał załatwienie na akcie, wówczas ekspedytura winna mieć staranie tylko o podpis urzędowy i doręczenie. Jeżeli zaś załatwienie ułożone jest na arkuszu referatowym lub conceptowym, wówczas należy go w ekspedyturze odpisać, skollacyonować i akt zupełnie wygotowany, do podpisu urzędowego przedłożyć.

§. 222. W sądach powiatowych winna być zaopatrzoną podpisem przełożonego sądu powiatowego każda czynność załatwiona, wyjąwszy przypadek §. 153.

Pisma, wyroki i dekreta innych sądów w sprawach prawnych cywilnych, podpisane być winny przez prezydentów lub ich zastępców; edykta i raporta przez prezydentów i referentów, a w przypadkach, w których działa prezydent wspólnie z prokuratorem rządowym lub jeneralnym i przez tegoż prokuratora, decyzje zaś, uchwały radne i wezwania, przez sekretarza.

O ile od tego przepisu zachodzą wyjątki w postępowaniu karnem, to oznacza ordynacya postępowania karnego.

§. 223. Pczęcią urzędową stwierdzone być winny następujące załatwienia :

a) Orzeczenia wszelkiego rodzaju, wychodzące na drodze postępowania cywilnego lub karnego, w formie wyroku, decyzji lub uchwały radnej.

b) Ugody sądownie zawarte.

c) Edykta i dekreta.

d) Stwierdzenia legalizacyi i widymaty.

e) Klauzule wykonawcze na wyrokach i ugodach sądowych.

f) Klauzule przyzwoleń sądowych.

g) Rozporządzenia w rzeczach spornych, mocą których dozwala się tymczasowy środek zabezpieczenia.

h) Dekreta przyznające spadek (addykcyi, spadku) zezwolenia na małżeństwo, uznania pełnoletności i polecenia wydań.

i) Wyciągi z ksiąg gruntowych i depozytowych.

k) Nakazy rewizyi w domu, przeszukania w papierach, zajęcia listów i dzieł drukowanych i ujęcia obwinionego.

4. Ein Verzeichniss der einlangenden depositenämtlichen Vormerkungs- und Erfolg-lassungsgesuche, welches täglich an das Depositenamt abzugeben ist.

IV. Abgabe der Stücke zur Bearbeitung.

§. 219. Das Einreichungsprotokoll hat Sorge zu tragen, dass jeder Beamte die ihm zugetheilten Stücke genau und pünctlich erhalte. Die Führung von Referententernionen hat zu unterbleiben.

Neuntes Hauptstück.

Von der Ausfertigung und Zustellung der Erledigungen.

I. Ausfertigung der Erledigungen.

§. 220. Die erledigten Stücke sind vor Allem an das Einreichungsprotokoll zur Ausfüllung der dritten Rubrik abzugeben (§§. 187, 211).

§. 221. Ist die Erledigung von dem Beamten, welchem die Bearbeitung oblag, bereits auf das Stück gesetzt, so hat das Expedit nur die Amtsunterschrift und Zustellung zu besorgen. Ist aber die Erledigung auf einem Referats- oder Conceptsbogen entworfen, so ist sie von dem Expedit abzuschreiben, zu collationiren und das vollständig ausgefertigte Stück zur Amtsunterschrift vorzulegen.

§. 222. Bei Bezirksgerichten ist, den Fall des §. 153 ausgenommen, jede Erledigung mit der Unterschrift des Bezirksgerichtsvorstehers zu versehen.

Bei den übrigen Gerichten sind Schreiben, Urtheile und Decrete in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten vom Präsidenten oder seinem Stellvertreter, Edicte und Berichte vom Präsidenten und Referenten, und in den Fällen, wo der Präsident gemeinschaftlich mit dem Staatsanwalte oder Generalprocurator vorzugehen hat, auch von diesem Bescheide, Rathschläge und Vorladungen vom Secretäre zu unterschreiben.

In wie weit im Strafverfahren von gegenwärtiger Vorschrift eine Ausnahme besteht, ist in der Strafprocessordnung bestimmt.

§. 223. Folgende Erledigungen sind mit dem Amtssiegel zu bekräftigen:

- a) Erkenntnisse jeder Art, sie mögen im Civil- oder Strafverfahren in Form eines Urtheiles, Bescheides oder Rathschlages erfließen.
- b) Gerichtliche Vergleiche.
- c) Edicte, Decrete.
- d) Legalisirungs- und Vidimirungsbestätigungen.
- e) Die Vollstreckungsklauseln auf Erkenntnissen und gerichtlichen Vergleichen.
- f) Gerichtliche Genehmigungsklauseln.
- g) Verordnungen in Sireitsachen, womit ein provisorisches Sicherstellungsmittel bewilliget wird.
- h) Verlassenschafts-Einantwortungs-Urkunden, Ehebewilligungen, Grossjährigkeits-erklärungen und Erfolglassungsverordnungen.
- i) Grundbuchs- und Depositenextracte.
- k) Befehle zur Haussuchung, Durchsuchung von Papieren, Beschlagnahme von Briefen und Druckwerken, dann zur Verhaftung eines Angeschuldigten.

II. Doręczanie załatwień.

§. 224. Każde załatwienie doręczone być winno w należnem porządku, a dla tego przy załatwieniu wyraźnie zanotować należy, czyli doręczenie przez wykonawcę sądowego lub woźnego, przez przełożonego gminy, przez pocztę lub inny sąd uskutecznić wypada.

§. 225. Jeżeli doręczenie nastąpić ma w miejscu sądu, wówczas należy to polecić wykonawcy sądowemu (woźnemu). Jak dalece w ważnych lub nagłych przypadkach, a mianowicie, gdy idzie o wręczenie do rąk własnych, wyznaczonym być winien wykonawca sądowy, w miejscach odleglejszych wewnątrz sądu powiatowego, lub w jakich przypadkach doręczenie przez przełożonego gminy, przez pocztę lub co do sądu krajowego lub sądu krajowego wyższego, przez inny sąd, w tym okręgu znajdujący się, uskuteczniom być ma, to zdaniu sędziego zostawia się.

§. 226. Gdy strona, której doręczyć należy, znajduje się zewnątrz powiatu sądowego, wówczas wypada zarządzić doręczenie przez sąd powiatowy właściwy, jeżeliby takowe albo przez pocztę uskutecznić się nie dało, albo też nieodpowiedniem być się nie okazało.

§. 227. Owe akta, które przez wykonawców sądowych doręczone być winny, wypisać należy w kancelaryi na arkuszu doręczeń wedle formularza N. VIII. przez wypełnienie pierwszych trzech rubryk i takowy arkusz oddać wykonawcy sądowemu, wraz z aktami, za poprzedniem wpisaniem liczby onego, do pierwszego podziału rubryki czwartej protokołu podawczego.

Kancelarya winna w rubryce drugiej filury wyrazić w krótkości gatunek aktu np. pismo, wezwanie, skarga, z sześciami alegatami i t. d. Jeżeli doręczenie ma nastąpić do własnych rąk, należy to zanotować wyraźnie w rubryce trzeciej. Każdą filurę oznaczyć potrzeba numerem ciągle bieżącym od dnia pierwszego Stycznia do ostatniego Grudnia.

§. 228. Wykonawca sądowy, winien uskutecznić doręczenie z najczynniejszym pośpiechem, wedle przepisu porządku postępowania cywilnego i karnego, i wykonanie onego poświadczyć na akcie doręczonym, a w pozwach (wezwaniami) na akcie obejmującym pozew (wezwanie) przez położenie wyrazów:

„Doręczono dnia — — —

N. N. woźny“ (wykonawca sądowy).

Wykonawca sądowy, któremu sąd czynności załatwiający, poleca doręczenie załatwienia stronie przeciwnej, winien wypisać potwierdzenie na duplikacie, czyli i kiedy toż doręczenie nastąpiło, a to stosownie do przepisu porządku sądowego w postępowaniu spornem.

O dopełnionem przeto doręczeniu, należy złożyć raport wtedy tylko, jeżeli to wyraźnie poleciono, lub jeżeliby sądowi przedłożonemi być miały jakie szczególne uwagi.

§. 229. Jak tylko wszystkie na arkuszu doręczeń wpisane akta doręczonemi zostały, albo wedle wykazanych okoliczności doręczonemi być nie mogły, winien wykonawca sądowy oddać arkusz względem aktów doręczonych do protokołu podawczego dla zapelnienia podziału trzeciego rubryki czwartej; o aktach zaś niedoręczonych przedłożyć sądowi krótki raport przez protokół podawczy, z wyrażeniem oraz przyczyny

II. Zustellung der Erledigungen.

§. 224. Jede Erledigung ist ordnungsmässig zuzustellen und daher bei derselben stets ausdrücklich zu bemerken, ob die Zustellung durch den Gerichtsvollzieher oder Gerichtsdienner, den Gemeindevorsteher, die Post oder ein anderes Gericht zu bewerkstelligen sei.

§. 225. Wenn die Zustellung am Gerichtsorte zu geschehen hat, so ist hiemit der Gerichtsvollzieher (Gerichtsdienner) zu beauftragen. In wiefern in wichtigen oder dringenden Fällen, insbesondere bei Zustellungen zu eigenen Händen, der Gerichtsvollzieher an entferntere Orte innerhalb des Gerichtsbezirkes abzuordnen sei, oder in welchen Fällen eine Zustellung durch den Gemeindevorsteher, durch die Post oder bezüglich des Landes- oder Oberlandesgerichtes durch ein anderes Gericht des Sprengels zu bewerkstelligen sei, bleibt dem richterlichen Ermessen überlassen.

§. 226. Befindet sich die Partei, der zugestellt werden soll, innerhalb des Gerichtsbezirkes, so ist die Zustellung, wenn sie durch die Post nicht thunlich oder angemessen erscheint, durch das zuständige Bezirksgericht zu veranlassen.

§. 227. Jene Stücke, welche durch den Gerichtsvollzieher zugestellt werden sollen, sind in der Kanzlei auf einem Zustellungsbogen nach dem Formulare Nr. VIII mittelst Ausfüllung der drei ersten Rubriken zu verzeichnen und dieser Bogen ist summt den Stücken nach vorläufiger Eintragung der Zahl desselben in die erste Abtheilung der vierten Rubrik des Einreichungsprotokolles dem Gerichtsvollzieher zu übergeben.

Die Kanzlei hat in der zweiten Rubrik des Zustellungsbogens die Gattung des Stückes nur kurz anzugeben, z. B. Schreiben, Vorladung, Klage mit sechs Beilagen u. s. w. Soll die Zustellung zu eigenen Händen geschehen, so ist diess in der dritten Rubrik ausdrücklich anzumerken. Jeder Zustellungsbogen ist mit einer vom 1. Jänner bis letzten December fortlaufenden Zahl zu bezeichnen.

§. 228. Der Gerichtsvollzieher hat die Zustellung mit thunlichster Beschleunigung nach Vorschrift der Civil- und Strafprocessordnung zu bewerkstelligen, und den Vollzug derselben dadurch zu bescheinigen, dass er auf das zugestellte Stück und bei Vorladungen auf das Stück, worüber die Vorladung ergangen ist, die Worte setzt:

„Zugestellt am — — —

N. N., Gerichtsdienner.“

Die im streitigen Verfahren nach der Gerichtsordnung vorgeschriebene Bestätigung auf dem Duplicate, dass und wann die Erledigung dem Gegner zugestellt worden sei, ist, wenn das erledigende Gericht die Zustellung an den Gegner durch seinen Gerichtsvollzieher besorgen lässt, von diesem auszuschreiben.

Ueber eine vollzogene Zustellung ist daher nur dann Bericht zu erstatten, wenn dieser ausdrücklich aufgetragen wurde oder dem Gerichte besondere Bemerkungen vorzulegen wären.

§. 229. Sobald alle auf dem Zustellungsbogen aufgetragenen Stücke zugestellt sind oder erhobenermassen nicht zugestellt werden konnten, hat der Gerichtsvollzieher den Bogen bezüglich der zugestellten Stücke in das Einreichungsprotokoll zur Ausfüllung der dritten Abtheilung der vierten Rubrik abzugeben, die allfällig nicht zugestellten Stücke aber mittelst abgesonderter, kurzen Berichtes unter Anführung des Grundes der unterbliebenen

dla której doręczenie nastąpić nie mogło. W tym ostatnim przypadku zanotować tylko należy w rubryce piątej arkusza doręczeń, że w tym względzie złożono szczególnie raport.

§. 230. Przełożony kancelaryi winien przeglądnąć oddany arkusz doręczenia, a jeżeliby postrzegł jaką opieszałość w doręczeniu, pociągnąć winnego do odpowiedzi.

§. 231. Arkusze doręczenia przez lat trzy zachowanemi, a potem zniszczonemi być mają.

§. 232. Końcem przyspieszenia doręczeń winien sędzia załatwienia terminów sądowych stronom jeszcze w chwili ich obecności doręczać, jeżeli to się stać może, i potwierdzić kazać sobie odebranie załatwienia podpisem strony na protokole wykazującym terminu stawienia się.

§. 233. Owe akta, które za pośrednictwem przełożonego gminy lub innego sądu doręczone być mają, winna kancelarya wypisać na oddzielnych arkuszach doręczenia w sposobie w §. 227 wskazanym i takowe wraz z aktami po zapisaniu liczby arkuszków do drugiego podziału rubryki czwartej protokołu podawczego przełożonemu gminy lub sądowi zawezwanemu, w okładzce, zaopatrzonej adresą przesać.

Kancelarya zaś winna przed przesłaniem, na akcie, pod decyzją, w której doręczenie zarządzone, wypisać dzień oddania na pocztę, lub w braku związku pocztowego, sposób w jakim przesłanie nastąpiło np. „20. Lipca 1850 na pocztę oddano,“ albo „20. Lipca 1850 oddano do rąk sługi urzędowego gminy N.N.“

§. 234. Jeżeli przeto władza zagraniczna wezwaną nie zostaje o doręczenie lub żadne uwagi szczególne czynione być nie mają, wówczas nie potrzeba także czynić odezwy, końcem wyjednania jakowego doręczenia.

§. 235. Jeżeli jakie doręczenie za pośrednictwem przełożonego gminy lub sądu obcego w rzeczach sporno-cywilnych skutecznionem być ma, a następnie potwierdzenie dopełnionego doręczenia stronie przeciwnej na duplikacie proszącego zapisaćby wypadało, wówczas winna kancelarya przesać czynność załatwioną dla doręczenia tejże stronie przeciwnej, na duplikacie proszącego zaś wypisać tylko uwagę w paragrafie poprzednim wskazaną, nie czekając wcale na skutek doręczenia.

§. 236. Okłady, przychodzące do sądu wezwanego wraz z aktami, doręczyć się mającemi, w protokole podawczym tegoż sądu zaprezentowanemi i równie jak każdy inny akt do tegoż protokołu zaciągnionemi być winny.

§. 237. Przełożony gminy lub sąd zawezwany, a mianowicie pierwszy winien wedle przepisu udzielonej mu w tym przypadku szczególnej instrukcyi, dopilnować doręczenia i arkusz doręczeń porządnie wystawiony (poświadczenie odbierze) sądowi wzywającemu równie z okładem, zaopatrzonym adresą, jak najspieszniej odesłać, tak iżby i w tym razie nie zachodziła wcale potrzeba żadnego pisma wzajemnego, wyjąwszy wymienione w §. 234 przypadki.

§. 238. Okłady wraz z poświadczeniami odbioru do sądu wzywającego przychodzące w protokole podawczym zaprezentowanemi i do tegoż, równie jak każdy inny

Zustellung dem Gerichte durch das Einreichungsprotokoll vorzulegen. In diesem letzten Falle ist in der fünften Rubrik des Zustellungsbogens lediglich anzumerken, dass hierüber ein besonderer Bericht erstattet worden sei.

§. 230. Der Kanzleivorsteher hat den abgegebenen Zustellungsbogen zu durchgehen, und wenn er ein Saumsal in der Zustellung bemerken sollte, den Schuldtragenden zur Rechenschaft zu ziehen.

§. 231. Die Zustellungsbögen sind durch drei Jahre aufzubehalten und dann zu vernichten.

§. 232. Um das Zustellungsgeschäft zu beschleunigen, hat der Richter, wo es thunlich ist, Tagsatzungserledigungen den Parteien noch während ihrer Anwesenheit auszuhändigen, und den Empfang der Erledigung sich durch die Unterschrift der Partei im Tagsatzungsprotokolle bestätigen zu lassen.

§. 233. Jene Stücke, welche durch den Gemeindevorsteher oder ein anderes Gericht zugestellt werden sollen, sind von der Kanzlei auf abgesonderten Zustellungsbögen nach der im §. 227 vorgeschriebenen Weise zu verzeichnen, und diese Bögen sammt den Stücken, nach vorläufiger Eintragung der Zahl der Bögen in die zweite Abtheilung der vierten Rubrik des Einreichungsprotokolles, dem Gemeindevorsteher oder dem in Anspruch genommenen Gerichte unter einem mit der Adresse versehenen Umschlage zuzusenden.

Vor der Absendung hat aber die Kanzlei auf dem Stücke unter dem Bescheide, in welchem die Zustellung verordnet wurde, den Tag der Abgabe auf die Post, oder in Ermanglung einer Postverbindung, die Art und Weise auszuschreiben, nach der die Versendung geschehen ist, z. B. „den 20. Juli 1850 auf die Post gegeben,“ oder „den 20. Juli 1850 dem Amtsdienner der Gemeinde N. N. behändiget.“

§. 234. Wenn daher nicht eine auswärtige Behörde um eine Zustellung angegangen wird, oder wenn nicht besondere Bemerkungen zu erstatten wären, so bedarf es keines Ersuchschreibens, um die Vornahme einer Zustellung zu bewirken.

§. 235. Wenn eine Zustellung durch den Gemeindevorsteher oder ein fremdes Gericht in Civilstreitsachen zu bewerkstelligen ist, und daher die Bestätigung der vollzogenen Zustellung an den Gegner auf dem Duplicate des Bittstellers auszuschreiben wäre, hat die Kanzlei die bezügliche Erledigung zur Zustellung an den Gegner abzusenden, auf dem Duplicate des Bittstellers aber, ohne den Erfolg dieser Zustellung abzuwarten, lediglich die im vorigen Paragraphen vorgeschriebene Anmerkung auszuschreiben.

§. 236. Die bei dem in Anspruch genommenen Gerichte eintreffenden Umschläge mit den zuzustellenden Stücken sind im Einreichungsprotokolle dieses Gerichtes zu präsentiren, und in dasselbe wie ein anderes Stück einzutragen.

§. 237. Der Gemeindevorsteher oder das in Anspruch genommene Gericht haben, und zwar Erster nach Vorschrift der ihm diessfalls ertheilten besonderen Instruction, die Zustellung vollziehen zu lassen, und den ordnungsmässig ausgestellten Zustellungsbogen (Empfangsschein) dem ersuchenden Gerichte ebenfalls unter einem mit der Adresse versehenen Umschlage mit möglichster Beschleunigung zurückzusenden, so dass es, mit Ausnahme der im §. 234 erwähnten Fälle, auch hier keines eigenen Rückschreibens bedarf.

§. 238. Die bei dem ersuchenden Gerichte einlaufenden Umschläge mit den Empfangsscheinen sind im Einreichungsprotokolle zu präsentiren, und in dasselbe wie ein anderes

akt zaciągnionemi być mają. Sędzia zaś winien wedle okoliczności poświadczenie odbioru albo w aktaeh zachować, albo polecić doręczenie go stronie, do jej użycia.

§. 239. Jeżeli zaś przełożony gminy lub sąd nie mogą skutecznici doręczenia, o które zaszło do nich wezwanie, wówczas winni takowy akt przy zwrocie arkusza doręczeń i wyrażeniu przyczyny, dla której doręczenie nastąpić nie mogło, odesłać sądowi używającemu przy krótkiej odpowiedzi.

§. 240. Owe akta, które jakiej władzy lub stronie doręczone być mają przez pocztę, winny być oddane w zakładzie pocztowym przez dziennik podawczy pocztowy wedle formularza Nr. IX, a po nastąpieniem oddaniu ma być zapełnionym pierwszy podział czwartej rubryki protokołu podawczego.

Dziennik podawczy pocztowy winien być prowadzony w zeszytach liczbowanych. Winien być każdego roku nowo sporządzonym i po upływie lat trzech zniszczonym.

§. 241. W jakim sposobie doręczenia w ośmiu sądach powiatowych wiedeńskich, lub w ogólności w miastach większych, więcej sądów powiatowych obejmujących, dopełniane być mają, to przez szczególne zarządzenia sądów krajowych właściwych postanowionem będzie.

III. Księgi adnotacyjne w ekspedyturze.

§. 242. W ekspedyturze prowadzone być winny następane księgi adnotacyjne:

1. Księga adnotacyjna wedle formularza Nr. X, w którą wszystkie arkusze doręczeń przed oddaniem tychże wykonawcy sądowemu lub przed przesłaniem takowych innemu sądowi lub przełożonemu gminy, wedle bieżącej liczby wciągnionemi, i zaraz po ich zwróceniu znowu wykreślonemi być mają.

2. Księga adnotacyjna wedle formularza Nr. XI dla wszelkich poleceń, wydanych do urzędników lub sług przy sądzie, jeżeli co do takowych raport złożonym być ma np. o przedsięwzięciu zajęcia, naocznego obejrzenia lub o doręczeniu za złożeniem poświadczenia odbioru.

Rozdział dziesiąty.

O zachowaniu aktów w registraturze.

I. Oznaczanie aktów registraturnych.

§. 243. Owe akta, które w sądzie zachowanemi być winny, oddawać należy do registry. Zachowują się tamże w fascykulach, a fascykuly zaś porządkują się w podziałach.

§. 244. W sądach powiatowych zachowane być winny przy tem następane przepisy:

Podziały tworzą się wedle przedmiotów głównych i oznaczają się literami w tym sposobie:

A. Ustawy i Normalia. Akta, do tego podziału należące, oznacza przełożony sąd podając wyrazy, służyć mające w indeksie (rejestrze) za skazówkę. Jednakże dziennik praw państwa i rządu, równie jak dziennik praw krajowy i rządowy nie należy do registry, lecz oprawiony zachowanym być winien przez sędziego powiatowego.

B. Rzeczy służbowe, t. j. wszystkie interesa personale lub lokalu sądowego dotyczące, o ile takowe akta nie mają już przy wykazach stanu osobowego (§. 45) być zachowane.

Stück einzutragen. Der Richter aber hat den Empfangsschein nach Umständen entweder bei den Acten aufzubehalten oder ihn der Partei zu ihrem Gebrauche zumitteln zu lassen.

§. 239. Kann aber der Gemeindevorsteher oder das Gericht die Zustellung, um die sie ersucht wurden, nicht bewerkstelligen, so haben sie das diessfällige Stück unter Rückschluss des Zustellungsbogens und unter Anführung des Grundes der unterbliebenen Zustellung mittelst kurzen Schreibens an das ersuchende Gericht zurückzusenden.

§. 240. Jene Stücke, deren Zustellung an eine Behörde oder Partei durch die Post zu geschehen hat, sind mittelst des Postaufgabs-Journals nach dem Formulare Nr. IX der Postanstalt zu übergeben, und nach geschehener Uebergabe die erste Abtheilung der vierten Rubrik des Einreichungsprotokolles auszufüllen.

Das Postaufgabs-Journal ist in gebundenen, paginirten Heften zu führen. Es ist jedes Jahr neu aufzulegen und nach Ablauf von drei Jahren zu vernichten.

§. 241. Auf welche Weise die Zustellungen bei den acht Bezirksgerichten Wiens oder überhaupt in den mit mehreren Bezirksgerichten theilten, grösseren Städten zu besorgen seyn, werden besondere Verfügungen der zuständigen Landesgerichte festsetzen.

III. Vormerkbücher im Expedite.

§. 242. Im Expedite sind folgende Vormerkbücher zu führen:

1. Ein Vormerkbuch nach dem Formulare Nr. X, in welches sämtliche Zustellungsbögen, bevor sie dem Gerichtsvollzieher übergeben oder an ein anderes Gericht, oder an den Gemeindevorsteher abgesendet werden, nach ihrer fortlaufenden Zahl einzutragen, und sobald sie zurücklangen, wieder zu streichen sind.

2. Ein Vormerkbuch nach dem Formulare Nr. XI über alle an einzelne Beamte und Diener des Gerichtes ergangene Aufträge, wenn darüber Bericht zu erstatten ist, z. B. über die Vornahme einer Pfändung, eines Augenscheines oder einer Zustellung gegen Vorlage des Empfangsscheines.

Zehntes Hauptstück.

Von der Aufbewahrung der Acten in der Registratur.

I. Bezeichnung der Registratursacten.

§. 243. Diejenigen Actenstücke, welche bei Gericht aufbehalten werden sollen, sind in die Registratur abzugeben. Sie werden daselbst in Fascikeln aufbewahrt und die Fascikel nach Abtheilungen gesondert.

§. 244. Bei den Bezirksgerichten sind hiebei folgende Vorschriften zu beobachten:

Die Abtheilungen werden nach Hauptgegenständen gebildet, und auf folgende Weise mit Buchstaben bezeichnet:

A. *Gesetzsachen und Normalien.* Welche Stücke zu dieser Abtheilung gehören, hat der Gerichtsvorsteher unter Angabe der Schlagwörter des Registers zu bezeichnen. Das Reichsgesetz- und Regierungsblatt, sowie das Landesgesetz- und Regierungsblatt, gehören jedoch nicht in die Registratur, sondern sind zu binden und von dem Bezirksrichter aufzubewahren.

B. *Dienstsachen, d. i. alle das Personale und Locale des Gerichtes betreffenden Angelegenheiten, in sofern die diessfälligen Acten nicht bei den Personalstandes-Ausweisen (§. 45) aufzubehalten sind.*

- C. Rzeczy sporne.
- D. Przedmioty spadkowe.
- E. Opieki.
- F. Rzeczy ksiąg gruntowych.
- G. Rzeczy karne.
- H. Przedmioty mieszane niesporne.

§. 245. Wszystkie akta, przedmiotu pewnego podziału, np. tegoż samego sporu, tego samego spadku, tego samego śledztwa karnego dotyczące, oraz arkusze koncepcyjne, składają tak zwane partyę registry. Partye, do jednego podziału należące, znaczą się każdego roku cyframi arabskimi, ciągle bieżącemi, poczynszy od Nru 1. i składają się w fascykulach.

§. 246. Skoro tylko fascykul dochodzi do większej objętości, lub jeżeli przewidzieć można, iż po upływie czasu taką objętość otrzyma, należy sporządzić drugi, a następnie tyle fascykulów ile wymaga potrzeba.

§. 247. Każdy w tej samej partyi znajdujący się akt, należy oznaczyć literą podziału, liczbą roku i liczbą partyi registry np. A. 1850/31.

Na przedniej okładce fascykulu należy położyć literę podziału i nazwę tegoż, słowami wyrazić się mającą, liczbę roku, oraz pierwszą i ostatnią liczbę partyj, w fascykule znajdujących się, cyframi arabskimi.

§. 248. Z początkiem każdego roku, sporządza się dla każdej litery podziału nowe liczby partyj registry. Jeżeli jednak przybywa do registry akt w nowym roku, dotyczący przedmiotu, w zeszłym roku już zarejestrowanego, wówczas winien być włożony do partyi registry już istniejącej.

§. 249. Rozporządzenia ostatniej woli, umowy dziedziczenia, umowy małżeńskie i darowizny, winny być układane w właściwe fascykuly i oznaczane liczbami ciągle bieżącemi, które niekoniecznie z początkiem każdego roku odnawiać się muszą, winny być zachowane w skrzyniach zamkniętych i w miejscu bezpiecznym od ognia. Do takich aktów, oddzielny rejestr alfabetyczny prowadzić należy.

§. 250. Jeżeli jaki akt do registry należący, jest oznaczony w sposobie przepisany, wówczas należy wnieść takowe oznaczenie nietylko do rubryki piątej protokołu podawczego, ale i do rubryki trzeciej rejestru; które to jednak wniesienie, może być opuszczonem, jeżeli są prowadzone oddzielne repertorya registry (§. 251).

§. 251. Registry przy innych władzach sądowych prowadzone być winny oddzielnie, jeżeli ich protokoły podawcze w sprawach cywilnych albo rzeczach karnych są rozdzielone, tudzież przy wydziałach sądu krajowego i sądu krajowego wyższego działających jako druga i trzecia instancya. Co się tycze prowadzenia tych registry, tudzież co się tycze ułożenia i utrzymania w ewidencji repertoryów, w tychże registry oddzielnie zaprowadzonych, należy postąpić wedle analogii poprzednich przepisów §§. 244—248 i §§. 214—217 co do rejestru protokołu podawczego.

Co do obchodzenia się z dawniejszemi aktami, obejmuje rozdział XI. dalsze oznaczenia.

C. Streitsachen.

D. Verlassenschaftsgegenstände.

E. Pflugschaften.

F. Grundbuchssachen.

G. Strafsachen.

H. Vermischte Gegenstände ausser Streit.

§. 245. Alle denselben Gegenstand einer bestimmten Abtheilung, das ist z. B. denselben Rechtsstreit, dieselbe Verlassenschaft, dieselbe Strafuntersuchung betreffende Actenstücke und Conceptsbögen bilden eine Registratursparthie. Die Parthien derselben Abtheilung sind in jedem Jahre, von Nr. 1 angefangen, fortlaufend mit arabischen Ziffern zu bezeichnen und in Fascikel zusammenzustellen.

§. 246. Sobald ein Fascikel einen angemessenen Umfang erlangt hat, oder wenn vorauszusehen ist, dass er mit Verlauf der Zeit einen solchen Umfang erlangen werde, ist ein zweiter und sofort so viele Fascikel zu bilden als der Bedarf erfordert.

§. 247. Jedes in derselben Parthie befindliche Actenstück ist mit dem Abtheilungsbuchstaben, der Jahreszahl und der Registratursparthie-Zahl zu bezeichnen, z. B. A¹⁸⁵⁰ 51.

Auf dem vorderen Deckel des Fascikels ist der Abtheilungsbuchstabe und die Benennung der Abtheilung mit Worten, dann die Jahreszahl und die erste und letzte Zahl der im Fascikel enthaltenen Parthien mit arabischen Ziffern zu setzen.

§. 248. Mit dem Anfange eines jeden Jahres werden für jeden Abtheilungsbuchstaben neue Registratursparthie-Zahlen eröffnet. Betrifft jedoch ein in dem neuen Jahre zur Registratur gelangendes Stück einen in einem früheren Jahre bereits registrierten Gegenstand, so ist es in die schon bestehende Registratursparthie einzulegen.

§. 249. Letztwillige Anordnungen, Erbverträge, Ehepacten und Schenkungen sind in eigene Fascikel einzulegen, mit fortlaufenden Zahlen, die nicht nothwendig mit jedem Jahre neu begonnen werden müssen, zu bezeichnen, und in einem verschlossenen Kasten an einem feuersicheren Orte zu verwahren. Ueber dieselben ist ein eigenes alphabetisches Register zu führen.

§. 250. Wenn ein in die Registratur gehöriges Stück vorschriftmässig bezeichnet ist, so ist diese Bezeichnung sowohl in die fünfte Rubrik des Einreichungsprotokolles, als in die dritte Rubrik des Registers einzutragen; doch kann diese Eintragung unterbleiben, wenn abgesonderte Registratur-Repertorien geführt werden (§. 251).

§. 251. Die Registraturen bei den übrigen Gerichtsstellen sind nach dem Masse als deren Einreichungs-Protokolle in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten oder in Strafsachen getrennt sind, dann für die als zweite und dritte Instanz einschreitenden Senate der Landes- und Oberlandesgerichte abgesondert zu führen (§. 212). Ueber die Art der Führung dieser Registraturen, sowie über die Anlage und Evidenzhaltung der in denselben abgesondert angelegten Repertorien, ist sich nach der Analogie der vorstehenden §§. 244—248 und der §§. 214—217 über das Register des Einreichungs-Protokolles zu benehmen.

Ueber die Behandlung der älteren Acten enthält das XI. Hauptstück die weiteren Bestimmungen.

II. Przeglądanie i wyjęcie aktów registraturnych i udzielanie odpisów.

§. 252. Urzędnikom sądowym przy władzy sądowej i prokuratorji rządowej w powiecie sądu istniejącej, wolno jest przeglądać i brać akta z registratury w rzeczach urzędowych bez żadnego ograniczenia.

Innym zaś osobom dozwala się przeglądania aktów, tylko w obecności urzędnika sądowego, a pobieranie odpisów, wtedy jedynie, jeżeli przy składaniu tychże dozwolono udzielania odpisów od sądów w ogólności, lub pewnej osobie w przypadku szczególnym.

Inne sądy i władze winny się udać wprost do sądu przełożonego nad registraturą, jeżeli idzie o przegląd, wydanie lub udzielenie odpisów z aktów, w registraturze znajdujących się.

§. 253. Jeżeli jaki akt lub cała partya wydana zostaje z registratury, wówczas należy w to samo miejsce włożyć arkusz i na tymże przy położeniu znaku registratury, zanotować kiedy i komu wydane zostały. Urzędnik sądowy, wyjmujący akta z registratury, winien oprócz tego na tymże samym arkuszu potwierdzić odbiór.

§. 254. Jeżeli akta powzięte zwrócone nie zostają w ciągu sześciu tygodni, wówczas winien się postarać przełożony kancelaryi lub registratury w sposobie przyzwoitym o zwrot tychże i stosownie do okoliczności donieść o tem przełożonemu sądu.

Co do wszelkich wyjętych aktów, należy prowadzić księgę adnotacyjną wedle formy XII. Po zwróceniu aktu, adnotacya onego dotycząca, zaraz wykreśloną być winna.

§. 255. Strony mogą żądać od sądu udzielenia im odpisów nawet na piśmie przy dołożeniu papieru stęplowego wedle potrzeby. W tym przypadku winna kancelarya doręczyć stronie odpis na drodze właściwej, wraz z papierem stęplowym, jeżeli jaki pozostaje.

§. 256. Co do zażądanych odpisów, aktów oryginalnych, w ręku sędziego lub w kancelaryi znajdujących się, należy prowadzić księgę adnotacyjną wedle formularza Nr. XIII. Wciąganie do pięciu pierwszych rubryk, odbywać się winno w obecności strony.

Rozdział jedenasty.

O archiwach sądów krajowych.

I. Przepisy ogólne.

§. 257. W obrębie każdego sądu krajowego, zaprowadzonym zostanie archiwum pod dozorem i kierunkiem tegoż sądu, w miejscu jego siedziby, a nawet i sekcya archiwalna w innem miejscu od siedziby tegoż sądu oddzielonem, jeżeli tego wymagać będzie potrzeba.

§. 258. Interesami, do archiwum należącemi, trudni się archiwista, ustanowiony przy każdym sądzie krajowym, z pomocą już usystemizowanych lub od prezydenta sądu krajowego przeznaczonych osób.

II. Einsichtnahme und Behebung der Registraturacten und Ertheilung von Abschriften.

§. 252. Die Einsicht und Behebung der Registraturacten steht den richterlichen Beamten der Gerichtsstelle und der im Gerichtsbezirke bestehenden Staatsanwaltschaft in Amtssachen unbeschränkt zu.

Anderen Personen ist, jedoch stets im Beisein eines Beamten des Gerichtes, die Einsicht nur in jene Acten und die Behebung von Abschriften nur dann gestattet, wenn bei Hinterlegung derselben die Ertheilung von Abschriften vom Gerichte überhaupt oder in einem einzelnen Falle einer bestimmten Person bewilliget wurde.

Andere Gerichte und Behörden haben sich wegen Einsichtnahme, Ausfertigung oder Ertheilung von Abschriften von Registraturacten unmittelbar an das der Registratur vorgeetzte Gericht zu wenden.

§. 253. Wenn ein Actenstück oder eine ganze Parthie aus der Registratur ausgefolgt wird, so ist an die betreffende Stelle ein Bogen einzulegen, und auf demselben unter Beisetzung der Registraturbezeichnung anzumerken, wann und an wen sie erfolgt worden seien. Behebt ein Beamter des Gerichtes Registraturacten, so hat er nebstbei seine Empfangsbestätigung auf diesen Bogen zu setzen.

§. 254. Wenn ausgehobene Acten binnen sechs Wochen nicht zurückgelangen sollten, so hat der Kanzlei- oder Registraturvorsteher wegen Rückstellung derselben auf die geeignete Art Sorge zu tragen, und nach Umständen die Anzeige an den Gerichtsvorsteher zu erstatten.

Ueber sämmtliche behobene Acten ist nach dem Formulare Nr. XII ein Vormerkbuch zu führen. Sobald ein Actenstück zurückgestellt wird, ist die betreffende Vormerkung zu streichen.

§. 255. Die Ertheilung von Abschriften kann von Parteien bei Gericht auch schriftlich unter Beilegung des erforderlichen Stämpelpapieres angesucht werden. In einem solchen Falle ist die Abschrift von der Kanzlei sammt dem etwa erübrigten Stämpelpapiere der Partei im geeigneten Wege zustellen zu lassen.

§. 256. Ueber die Bestellung von Abschriften, die Originalacten mögen sich in Händen des Richters oder der Kanzlei befinden, ist ein Vormerkbuch nach dem Formulare Nr. XIII zu führen. Die Eintragung in die fünf ersten Rubriken hat in Gegenwart der Partei zu geschehen.

Eilftes Hauptstück.

Von den Landesgerichtsarchiven.

I. Allgemeine Bestimmungen.

§. 257. Für den Sprengel eines jeden Landesgerichtes wird am Sitze desselben und unter dessen Aufsicht und Leitung ein Archiv und nach Bedürfniss auch eine Archivssection an einem vom Landesgerichtssitze verschiedenen Orte errichtet.

§. 258. Die Archivgeschäfte besorgt der bei einem jeden Landesgerichte bestehende Archivar mit Beihilfe der bereits systemisirten oder vom Präsidenten des Landesgerichtes zuzuweisenden Individuen.

§. 259. Do archiwum złożyć już teraz należy, owe wszystkie akta registraturne, protokoły, księgi gruntowe i adnotacyjne, repertorya i wykazy, które wedle przepisów rozporządzenia ministeryalnego z dnia 24. Października 1849 r., tudzież instrukcyi co do oddawania tychże aktów w każdym kraju koronnym wyszłych, zniszczonemi ani dotychczasowym panom sądowym zostawionemi być nie mogą, i które przy sądach nowoutworzonych do zwyczajnego użycia, już więcej nie służą albo z powodu nowego podziału sądowego dotyczą wspólnie wielu sądów lub też mają tylko wartość historyczną.

Archiwa są także przeznaczone do tego, aby w przyszłości od czasu do czasu odbierały od sądów owe akta, których oddanie przez wydać się mające szczególne rozporządzenia zarządzone być będzie.

II. Oddawanie aktów do archiwum.

§. 260. Akta, które dziś do archiwum składane być winny, dokładnie wykazać należy w sądach cesarskich z podpisem przełożonego sądu, w sądach kommunalnych z podpisem przełożonego gminy, a w innych sądach patrymonialnych z podpisem dotychczasowego pana sądowego lub jego pełnomocnika. Fascykuly, oddawać się mające, winny być opatrzone napisem do jakiego podziału registratury (materyi) należy, i jakie numera registraturne każdy fascykul szczegółowy obejmuje.

Wykaz w dwóch egzemplarzach złożyć się mający, obejmować winien liczbę oddanych fascykulów, ksiąg, protokołów, mapp itd.

Nadto przy takowem oddawaniu należy dołożyć krótki spis manipulacyi registraturnej (klucz registraturny).

§. 261. Urzędnik odbierający sprawdza, czyli akta oddane zgadzają się z wykazem.

Jeżeli zachodzą jakie zawady, takowe w obudwóch egzemplarzach wykazów z podpisem nazwiska odbierającego i oddającego zanotowane być mają.

Jeden egzemplarz wykazów wręcza się oddającemu jako potwierdzenie odbioru, drugi zaś pozostaje w archiwum.

O ważnych wątpliwościach należy donieść sądowi krajowemu.

III. Obchodzenie się z aktami w archiwum.

§. 262. Akta i księgi obecnie odebrane, należy uporządkować w archiwum w takich podziałach, w jakich są oddane, a to ze wszystkimi do nich należąciami repertoryami, i dla każdego sądu oddzielnie zachowanemi być winny.

Każdy sąd oddający należy oznaczyć liczbą archiwną w cyfrach arabskich od Nr. 1 poczynając, i takowe oznaczenie, na papierze czerwonym przysposobione, na każdym fascykule na każdej księdze i mapie, przez tenże sąd do archiwum oddanej, przyklepionem być winno.

Nadto każdy taki sąd wciągnąć należy z jego liczbą archiwną w rejestr alfabetyczny.

§. 259. In das Archiv sind schon gegenwärtig alle jene Registratursacten, Protokolle, Grund- und Vormerkbücher, Repertorien und Verzeichnisse zu hinterlegen welche nach Vorschrift der Ministerialverordnung vom 24. October 1849, und der in jedem Kronlande erlassenen Uebergabsinstructionen weder zu vertilgen, noch den bisherigen Gerichtsherrn zu belassen sind, und die auch den neu errichteten Gerichten zum gewöhnlichen Gebrauche nicht mehr dienen, oder vermöge der neuen Gerichtseintheilung mehrere Gerichte gemeinschaftlich betreffen, oder die nur einen historischen Werth haben.

Die Archive sind aber auch bestimmt, in der Zukunft von Zeu zu Zeu von den neuen Gerichten jene Acten zu übernehmen, deren Abgabe durch besonders zu erlassende Verfügungen verordnet werden wird.

II. Abgabe der Acten in das Archiv.

§. 260. Die Acten, welche derzeit in das Archiv abgeliefert werden sollen, sind bei landesfürstlichen Gerichten unter der Namensfertigung des Gerichtsvorstehers, bei Communalgerichten unter der Namensfertigung des Gemeindevorstehers und bei den übrigen Patrimonialgerichten unter der Namensfertigung des bisherigen Gerichtsherrn oder seines Bevollmächtigten genau zu verzeichnen. Die zu übergebenden Fascikel müssen mit der Aufschrift, welcher Registratursabtheilung (Materie) sie angehören, und welche Registratursnummern in jedem einzelnen Fascikel enthalten sind, versehen seyn.

Das in doppelter Ausfertigung beizubringende Verzeichnisse hat die Anzahl der übergebenen Fascikel, Bücher, Protokolle, Mappen u. dgl. zu enthalten.

Ferner ist bei der Uebergabe eine kurze Beschreibung der Registratursmanipulation (Registraturschlüssel) beizubringen.

§. 261. Der übernehmende Beamte prüfet, ob die übergebenen Acten mit dem Verzeichnisse übereinstimmen.

Allfällige Anstände sind auf beiden Exemplaren des Verzeichnisses unter der Namensfertigung des Uebernehmers und des Uebergebers zu bemerken.

Ein Exemplar des Verzeichnisses wird dem Uebergeber als Empfangsbestätigung ausgehändigt, das zweite bleibt im Archive zurück.

- Ueber wichtige Bedenken ist an das Landesgericht zu berichten.

III. Behandlung der Acten im Archive.

§. 262. Die gegenwärtig übernommenen Acten und Bücher sind im Archive nach jenen Abtheilungen geordnet, in welchen sie übergeben wurden, sammt allen dazu gehörigen Repertorien, und zwar für jedes Gericht abgesondert, aufzubewahren.

Jedes übergebende Gericht ist mit einer Archivszahl von Nr. 1 angefangen in arabischen Ziffern zu bezeichnen, und diese auf röthlichem Papiere anzufertigende Bezeichnung jedem Fascikel, jedem Buche, jeder Mappe, welche von diesem Gerichte in das Archiv abgegeben worden sind, aufzukleben.

Auch ist jedes solche Gericht mit seiner Archivszahl in ein alphabetisches Verzeichniss einzutragen.

§. 263. Akta w archiwum deponowane, należy jedne po drugich opatrzyć stampitą obejmującą nazwisko archiwum sądu krajowego. Żaden akt w żadnym przypadku z archiwum wydany być nie może, dopóki wprzód taką cechą nie będzie oznaczony.

§. 264. Archiwista winien jak najrychlej przejrzeć akta, a to końcem przekonania się, czyli takowe wedle rozporządzenia ministeryalnego z dnia 24. Października 1849 segregowanemi (oddzielonemi) zostały, a następnie odłączyć akta, wedle owej instrukcyi do tego usposobione.

§. 265. Jeżeliby archiwista w rejestrowaniu odebranych aktów znajdował ważne wady, któreby za pomocą sił przez niego użyć się mających, nie tak łatwo poprawić się dały, wówczas winien donieść o tem sądowi krajowemu, końcem zarządzenia, aby wady takowe przez winnego zniesione były.

§. 266. Akta, które w przyszłości do archiwum sądów nowo utwarzanych ciągle przybywać będą (§. 259), winny być zachowane wraz z należącemi do nich indeksami, wedle porządku sądów szczegółowych, w którym to celu każdy sąd w obrębie sądu krajowego, położony liczbą archiwną w cyfrach rzymskich od numeru pierwszego poczynając, oznaczyć należy. Takowe oznaczenia, na papierze białym wygotować się mające, na każdym fascykule, na każdej księdze i na każdej mapie, przyklepione być mają.

Do aktów w archiwum przez sądy nowe składać się mających, sporządzane być winny repertorya archiwalne wedle analogii przepisów, registraturom udzielonych.

§. 267. Akta przez sądy nowe, oddawane do archiwum i w związku bezpośrednim z jakim aktem registraturnym dawniejszych sądów zostające, przyłączyć należy do tegoż wcześniejszego aktu registraturnego i takowe wpisać do repertoryów tak tych dawniejszych jako i nowszych aktów archiwalnych.

§. 268. Archiwista winien przeglądać rokrocznie akta wedle zasad w rozporządzeniu ministeryalnym z dnia 24. Października 1849 wskazanych, i składać o tem raport sądowi krajowemu z końcem Grudnia każdego roku.

IV. Przeglądanie i wyjęcie aktów archiwalnych i udzielanie odpisów.

§. 269. Sądom i prokuratorom rządowym, winny być udzielane odpisy aktów archiwalnych na ich żądanie i bez żadnego wyjątku. Urzędnicy sądowi i prokuratorowie rządowi, mogą równie przeglądać akta archiwalne w rzeczach urzędowych, bez żadnego wcale ograniczenia.

§. 270. Stronom przeglądanie takich jedynie aktów i to zawsze w obecności urzędnika archiwalnego, oraz pobieranie odpisów tychże, wtedy tylko dozwolonem być może, jeżeli już pierwiastkowo, przy oddawaniu takowych do registratury, sąd ówczesowy właściwy powzięcia odpisów w ogólności lub przełożony sąd krajowy tegoż archiwum, w jakim szczególnym przypadku pewnej osobie dozwolił.

Poświadczenie zgodności odpisów, należy do archiwisty lub jego zastępcy.

§. 271. Udzielanie odpisów w tych przypadkach, w których takowe jest dozwolonem, może być żądanem od archiwum przez strony także na piśmie przy dołączeniu

§. 263. Die in das Archiv hinterlegten Acten sind nach und nach mit einer den Namen des Landesgerichtsrarchives enthaltenen Stampiglie zu versehen. In keinem Falle darf ein Actenstück aus dem Archive erfolgt werden, ohne vorher mit dieser Stampiglie versehen worden zu seyn.

§. 264. Der Archivar hat sich, sobald als thunlich, mittelst Durchsicht der Acten die Ueberzeugung zu verschaffen, ob die Acten nach der Ministerialverordnung vom 24. October 1849 ausgeschieden seien, und jene Acten zu entfernen, welche nach dieser Instruction hierzu geeignet sind.

§. 265. Fände der Archivar in der Registrirung der übernommenen Acten wichtige Gebrechen, welche er mit den ihm zu Gebote stehenden Arbeitskräften nicht leicht zu verbessern vermag, so hat er die Anzeige an das Landesgericht zu erstatten, damit dieses die Behebung solcher Gebrechen durch den Schuldtragenden verfüge.

§. 266. Die Acten, welche in der Zukunft von den neu errichteten Gerichten den Archiven nach und nach zu wachsen werden (§. 259), sind sammt den dazu gehörigen Registrern nach den einzelnen Gerichten geordnet aufzubewahren, und zu diesem Ende jedes Gericht des Landesgerichtsprangels mit einer Archivszahl in römischen Ziffern von Nr. 1 angefangen zu bezeichnen. Diese auf weissem Papiere anzufertigenden Bezeichnungen sind jedem Fascikel, jedem Buche oder jeder Mappe aufzukleben.

Ueber die von den neuen Gerichten in das Archiv hinterlegten Acten sind Archivsreperorien nach Analogie der für die Registraturen ertheilten Vorschriften anzulegen.

§. 267. Actenstücke, welche von den neuen Gerichten an das Archiv übergeben werden, und im unmittelbaren Zusammenhange mit einem Registratursacte der früher bestanden Gerichte stehen, sind diesem früheren Registratursacte beizulegen, und in den Reperorien sowohl dieser älteren, als auch der neueren Archivsacten zu verzeichnen.

§. 268. Der Archivar hat die Sichtung der Acten nach den in der Ministerialverordnung vom 24. October 1849 aufgestellten Grundsätzen jährlich vorzunehmen, und darüber mit Ende December jeden Jahres an das Landesgericht zu berichten.

IV. Einsichtnahme und Behebung der Archivsacten und Ertheilung von Abschriften.

§. 269. Abschriften von Archivsacten sind den Gerichten und Staatsanwälten auf Verlangen ohne Ausnahme zu ertheilen. Ebenso steht die Einsicht in die Archivsacten richterlichen Beamten und Staatsanwälten in Amtssachen unbeschränkt zu.

§. 270. Parteien ist, jedoch stets in Gegenwart eines Archivsbeamten, die Einsicht nur in jene Acten und die Behebung von Abschriften derselben nur dann gestattet, wenn schon ursprünglich bei Abgabe derselben in die Registratur von dem damals zuständigen Gerichte die Behebung von Abschriften überhaupt, oder wenn dieselbe von dem, dem Archive vorgesetzten Landesgerichte in einem einzelnen Falle einer bestimmten Person bewilliget wurde.

Die Beglaubigung von Abschriften steht dem Archivar oder seinem Stellvertreter zu.

§. 271. Die Ertheilung von Abschriften kann in den Fällen, wo sie gestattet ist, von Parteien bei dem Archive auch schriftlich unter Beibringung des erforderlichen Stämpelpa-

potrzebnego papieru stęplowego. Archiwum obowiązane jest odesłać stronie przez pocztę żądany odpis wraz z papierem stęplowym, jeżeli jakowy pozostaje

§. 272. W archiwum należy prowadzić księgę adnotacyjną co do zamówionych odpisów, a to wedle formularza Nro XIII. Zanotowanie w pięciu pierwszych rubrykach nastąpić winno w obecności strony.

§. 273. Akta deponowane mogą być wydane z archiwum tylko za przekazaniem przełożonego sądu w tymże kraju koronnym. Sądom wolno jest w takim przypadku bez żadnego pisma konkomitacyjnego przesłać do archiwum samo tylko poświadczenie odbioru, przez przełożonego sądu podpisane i pieczęcią urzędową opatrzone, po czem archiwum równie bez żadnego pisma przesła sądowi wzywającemu akta w okładce adresą zaopatrzonej. Może także archiwum w tym samym sposobie odselać nazad zażądane odpisy, bez żadnego pisma ze swej strony.

Władze innego kraju koronnego, winny się udawać do przełożonego sądu krajowego, jeżeli idzie o nadesłanie archiwnych aktów oryginalnych

§. 274. Jeżeli z archiwum wydane zostają akta, wówczas należy na to miejsce włożyć świadectwo odbioru lub wydane w tym względzie wyższe polecenie.

Należy także prowadzić księgę adnotacyjną co do wszystkich wydań aktów, podług formularza Nro XII.

§. 275. Skoro tylko akta powzięte, nazad odesłanemi zostają, adnotacya tychże dotycząca, wykreśloną być winna. Jeżeli zaś jaki akt w ciągu trzech miesięcy do archiwum zwróconym nie zostaje, wówczas nalegać winno archiwum na zwrot onego, a jeżeli takowy w ciągu dalszych trzech miesięcy nie następuje, donieść o tem należy sądowi krajowemu.

pieres angesucht werden. Das Archiv hat über ein solches Gesuch die Abschrift sammt dem etwa erübrigten Stämpelpapiere der Partei durch die Post zustellen zu lassen.

§. 272. Ueber die Bestellung von Abschriften hat das Archiv ein Vormerkbuch nach dem Formulare Nr. XIII zu führen. Die Eintragung in die fünf ersten Rubriken hat in Gegenwart der Partei zu geschehen.

§. 273. Aus dem Archive können die hinterlegten Acten nur gegen Anweisung des Vorstehers eines Gerichtes desselben Kronlandes erfolgt werden. Den Gerichten steht es in einem solchen Falle frei, ohne Einbegleitungsschreiben lediglich einen von dem Gerichtsvorsteher gefertigten mit dem Amtssiegel versehenen Empfangsschein an das Archiv einzuschicken, wonach das Archiv die Acten ebenfalls ohne Schreiben unter einem mit der Adresse versehenen Umschlage dem ersuchenden Gerichte zumittelt. Auch abverlangte Abschriften können auf diese Art ohne Erlassung eines eigenen Schreibens vom Archive zugesendet werden.

Behörden eines anderen Kronlandes haben sich wegen Ueberkennung von Original-Archivacten an das dem Archive vorgesetzte Landesgericht zu wenden.

§. 274. Wenn aus dem Archive Acten ausgefolgt werden, so ist an deren Stelle der Empfangsschein oder der erlassene höhere Auftrag einzulegen.

Es ist ferner nach dem Formulare Nr. XII ein Vormerkbuch über sämtliche Actenausfolgungen zu führen.

§. 275. Sobald die behobenen Acten wieder zurückgelangen, ist die betreffende Vormerkung zu streichen. Wenn aber ein Actenstück binnen drei Monaten an das Archiv nicht zurückgestellt wird, so hat das Archiv die Rückstellung desselben zu betreiben, und wenn letztere auch binnen weiterer drei Monate nicht erfolgt, die Anzeige hierüber an das Landesgericht zu erstatten.

Formularz Nr. I. (§§. 31 i 33).

Formuły (roty) przysięg.

A. Dla prezydentów i prezesów w wydziałach (senatach).

Poprzysięgniesz Pan Bogu Wszechmogącemu, a honorem swoim i poczeiwością, zaręczysz, że Naszemu Najmiłociwyszemu Monarsze i Panu, Franciszkowi Józefowi I. z Bożej łaski Cesarzowi austryackiemu, a po Nim Jego Najjaśniejszym Następcom Najjaśniejszego Domu Habsburgsko-Lotaryńskiego, wiernym i posłusznym będziesz, a ponieważ Najjaśniejszy Monarcha, J. C. K. Mość, Pana prezydentem c. k. sądu krajowego (prezydentem c. k. sądu handlowego; prezesem wydziału (senatu) c. k. sądu krajowego wyższego; prezesem wydziału c. k. sądu krajowego), Najlaskawiej zamianował raczył, przeto przysięgniesz Pan, że w powierzonym Sobie urzędzie sławę Jego C. K. Mości i całego państwa austryackiego, całemi siłami Swojemi pomnażać, wszelki uszczerbek i szkodę od tegoż oddalać i zawsze najściślejsze zachowanie i utrzymanie w całości konstytucyi państwa austryackiego przed oczyma mieć będziesz.

Dalej przysięgniesz Pan, że nie tylko wydane ustawy i urządzenia władz przełożonych ściśle zachowywać i utrzymywać, ale oraz i na to zważać będziesz, aby sędziowie i całe personale urzędowe obowiązki swoje wykonywało, aby obrady wedle przepisów się odbywały, zdania głosujących wolnie od obcego wpływu, wedle przekonania wewnętrznego podług prawa i ustawy dawane były, aby ubogiemu równie jak bogatemu bez różnicy stanu równa i bezstronna sprawiedliwość wymierzona i tajemnica urzędu zachowaną została; tudzież w ogólności, że wszystkiego troskliwie przestrzegać będziesz, czego obowiązki gorliwego, rzetelnego i godnego sędzi i przełożonego sądu wymagają.

Dodatek dla prezesów w wydziałach.

Dalej przysięgniesz Pan, że prezydenta Swego w tych wszystkich interesach, które Mu tenże poruczy, stosownie do Swego obowiązku i wiernie wspierać, otrzymane polecenia wykonywać i w wydziale (senacie) jego szczególnemu kierunkowi powierzonym, do wykonania wprowadzać będziesz.

formulare Nr. 1. (§§. 31 und 33.)

Eides-Formeln.

A. Für Präsidenten und Senats-Präsidenten.

Sie werden einen Eid zu Gott dem Allmächtigen schwören und bei Ihrer Ehre und Treue geloben, unserem allergnädigsten Landesfürsten und Herrn, Franz Joseph dem Ersten, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich, und nach demselben Höchstdessen Thronfolgern aus dem durchlauchtigsten Hause Habsburg-Lothringen, treu und gehorsam zu seyn, und nachdem Se. k. k. Majestät Sie zum Präsidenten des k. k. Landesgerichtes (Präsidenten des k. k. Handelsgesichtes, Senats-Präsidenten des k. k. Oberlandesgerichtes, Senats-Präsidenten des k. k. Landesgerichtes), Allergnädigst zu ernennen geruht haben, so werden Sie schwören, in dem ihnen anvertrauten Amte Sr. k. k. Majestät und des österreichischen Gesamtreiches Ehre nach allen Ihren Kräften zu befördern, jeden Nachtheil und Schaden davon abzuwenden, und stets die genaueste Befolgung und Aufrechthaltung der österreichischen Reichsverfassung vor Augen zu haben.

Sie werden ferner schwören, sowohl die erlassenen Gesetze und Anordnungen der vorgesetzten Behörden genau zu beobachten und handhaben zu lassen, als auch darauf zu sehen, dass die Richter und das sonstige Amtspersonale ihre Pflichten erfüllen, dass die Berathungen vorschriftmässig gepflogen, die Meinungen der Stimmführer frei von fremdem Einflusse, nach innerer Ueberzeugung, nach Recht und Gesetz abgegeben werden, dass dem Armen wie dem Reichen, ohne Unterschied des Standes, gleiches unparteiisches Recht zu Theil werde, dass das Amtsgeheimniss bewahrt wird, überhaupt sich alles sorgfältig gegenwärtig zu halten, was den Pflichten eines eifrigen, redlichen und würdigen Richters und Gerichtsvorstehers angemessen ist.

Beisatz für die Senatspräsidenten.

Sie werden ferner schwören, Ihrem Herrn Präsidenten in allen jenen Geschäften, welche er Ihnen überträgt, pflichtgemäss und treu beizustehen, die erhaltenen Aufträge zu erfüllen, und bei dem ihrer besonderen Leitung anvertrauten Senate zur Erfüllung zu bringen.

B. Dla urzędników do stanu sędziowskiego należących, dla auskultantów, sekretarzy, archiwistów, urzędników ksiąg gruntowych i depozytowych, kancelistów, wykonawców sądowych i powołanych do służby przy administracji sprawiedliwości.

Poprzysięgniesz Pan Bogu Wszechmogącemu, a honorem swoim i poczeiwością zaręczysz, że naszemu Najmiłościwшему Monarsze i Panu, Franciszkowi Józefowi I. z Bożej łaski Cesarzowi Austryackiemu, a po Nim Jego Najjaśniejszym Następcem Najjaśniejszego Domu Habsburgsko-Lotaryńskiego, wiernym i posłusznym będziesz, a ponieważś Pan przez Najjaśniejszego Monarchę, J. C. Mość, (ministra sprawiedliwości, trybunał najwyższy i t. d.)

- I. radcą sądu krajowego wyższego (radcą sądu krajowego, sędzią powiatowym, asesorem, ad junktem, auskultantem),
- II. sekretarzem (archiwistą, dyrektorem księgi gruntowej, dyrektorem urzędu depozytowego, pisarzem księgi gruntowej i t. d., zachowawcą depozytów i t. d., kancelistą),
- III. wykonawcą sądowym (woźnym, dozorcą więźni, mistrzem więziennym, pomocnikiem, sługą urzędowym, posługaczem), zamianowany został;

przeto przysięgniesz Pan, że w powierzonym Sobie urządzie, sławę Jego C. K. Mości i całego państwa austryackiego, całemi siłami swojemi pomnażać, wszelki uszczerbek i szkodę od tegoż oddalać i zawsze najściślejsze zachowanie i utrzymanie w całości konstytucyi państwa austryackiego przed oczyma mieć będziesz.

Do I. Dalej przysięgniesz Pan, że powierzone sobie interesa urzędowe, z najstaranniejszą gruntownością i sumiennością wyrabiać będziesz, że przy wszelkich obradach, do których jako głosujący przybrany będziesz, zdanie swoje ustnie lub na piśmie bez żadnego względu, któryby Pana od obowiązku jego odwrócić mógł, szczerze otworzysz i złożysz, do ustaw istniejących ściśle stosować się, wszelkie przydzielone Sobie interesa sądowe wedle przekonania własnego i sumienia Swego załatwiać, ubogiemu równie jak bogatemu jednakową bezstronną sprawiedliwość wymierzać, położonym Swoim w interesach służby, powolnym, tajemnicę urzędową zachowywać i w ogólności wszystkiego, czego obowiązki gorliwego, rzetelnego i godnego sędzi i urzędnika wymagają, troskliwie wypełniać będziesz.

Do II. Dalej przysięgniesz Pan, że poruczone Sobie interesa urzędowe z wszelką sumiennością i gruntownością wyrabiać będziesz.

Dla urzędników ksiąg gruntowych: o prowadzenie księgi gruntowej Jemu powierzonej, dokładnie i bezzawodnie starać się

Dla urzędników depozytowych: o powierzony mu zarząd i zachowanie pieniędzy lub innego majątku, równie jak o prowadzenie ksiąg wiernie, dokładnie i bezzawodnie starać się

Dla sekretarzy: o powierzony Mu kierunek interesów kancelaryjnych, dokładnie i bezzawodnie starać się

Dla archiwistów: o powierzone Sobie zachowanie dokumentów urzędowych i ksiąg, dokładnie i bezzawodnie starać się

B. Für die dem Richterstande angehörigen Beamten, dann für die Auscultanten, Secretäre, Archivare, Grundbuchs- und Depositenamts-Beamten, Kanzlisten, Gerichtsvollzieher und Diener der Justizverwaltung.

Sie werden einen Eid zu Gott dem Allmächtigen schwören und bei Ihrer Ehre und Treue geioben, unserem allergnädigsten Landesfürsten und Herrn, Franz Joseph dem Ersten, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich, und nach demselben Höchstältesten Thronfolgern aus dem durchlauchtigsten Hause Habsburg-Lothringen, treu und gehorsam zu seyn, und nachdem Sie von Sr. Majestät (dem Herrn Justizminister, dem obersten Gerichtshofe u. s. w.)

I. zum Oberlandesgerichtsrathe (Landesgerichtsrathe, Bezirksrichter, Assessor, Adjuncten, Auscultanten),

II. zum Secretär (Archivar, Grundbuchs-Director, Depositenamts-Director, Grundbuchsführer u. s. w., Depositenverwahrer u. s. w., Kanzlisten),

III. zum Gerichtsvollzieher (Gerichtsdienner, Gefangenaufseher, Kerkermeister, Gehilfen, Amtsdienner, Hausknecht) ernannt worden sind,

so werden Sie schwören, in dem Ihnen anvertrauten Amte Sr. k. k. Majestät und des österreichischen Gesammtreiches Ehre und Wohl nach allen Ihren Kräften zu befördern, jeden Nachtheil und Schaden davon abzuwenden und stets die genaueste Befolgung und Aufrechterhaltung der österreichischen Reichsverfassung vor Augen zu haben.

Zu I. Sie werden ferner schwören, die Ihnen anvertrauten Amtsgeschäfte mit sorgfältigster Gründlichkeit und Gewissenhaftigkeit zu bearbeiten, bei allen Berathungen, denen Sie als Stimmführer beigezogen werden, Ihre mündliche und schriftliche Meinung ohne alle Rücksicht, die Sie von Ihren Pflichten entfernen könnte, offenherzig zu eröffnen und abzugeben, sich an die bestehenden Gesetze genau zu halten, sämmtliche Ihnen zugetheilte Justizgeschäfte nach Ihrer Ueberzeugung und Ihrem Gewissen zu behandeln, dem Armen wie dem Reichen gleiches unparteiisches Recht zu ertheilen, Ihren Vorgesetzten in Dienstesgeschäften folgsam zu seyn, das Amtsgeheimniss zu bewahren und überhaupt sich alles Jene sorgfältigst gegenwärtig zu halten, was den Pflichten eines eifrigen, redlichen und würdigen Richters und Beamten angemessen ist.

Zu II. Sie werden ferner schwören, die Ihnen übertrugenen Amtsgeschäfte mit aller Gewissenhaftigkeit und Gründlichkeit zu bearbeiten.

Bei Grundbuchsbeamten: die Ihnen anvertraute Buchführung genau und verlässlich zu besorgen.

Bei Depositenbeamten: die Ihnen anvertraute Geld- und andere Vermögens-Gebahrung und Verwahrung, sowie die Buchführung getreu, genau und verlässlich zu besorgen.

Bei Secretären: die Ihnen anvertraute Leitung der Kanzleigeschäfte genau und verlässlich zu besorgen.

Bei Archivaren: die Ihnen anvertraute Bewahrung der Amtsurkunden und Bücher genau und verlässlich zu besorgen.

Dla kancelistów: o powierzone Mu interesa kancelaryjne i prowadzenie protokołów dokładnie i bezzawodnie starać się

Dla wszystkich: we wszystkim do udzielonych Mu instrukcyj stosować się.

Dla przełożonych: i takowe swym podwładnym do zachowania polecać będziesz.

Dla wszystkich: w żadnym sposobie dla własnej korzyści lub zamiarów pobocznych, od tego się odwieść nie dozwolisz, przełożonym Swym należne uszanowanie i posłuszeństwo w rzeczach służbowych okazywać, tajemnicę urzędową zachować i w ogólności to wszystko jak najurokliwiej w każdej chwili zachowywać będziesz, czego obowiązków gorliwego, rzetelnego i godnego urzędnika wymagają.

Do III. Dalej przysięgniesz Pan, że poruczone Sobie interesa służbowe wiernie, bezzawodnie i sumiennie sprawować, we wszystkim dokładnie do udzielonych sobie instrukcyj stosować się, w żadnym sposobie dla prywatnej korzyści lub zamiarów pobocznych odwozić się nie dasz, otrzymane zlecenia od Swych przełożonych, punktualnie i gorliwie wykonywać, przełożonym Swoim w rzeczach służbowych bezwarunkowo posłusznym, i tymże należne uszanowanie okazywać. ścisłe milczenie w rzeczach służbowych, i w ogólności tak się sprawować będziesz, jak rzetelnemu, gorliwemu i porządkiem służyć przystoi.

C. Dla praktykantów sądowych.

Gdyś Pan do praktyki sądowej przypuszczonym został, przeto przysięgniesz Bogu Wszechmogącemu, a zarazem honorem swoim i poczciwością zaręczysz, że poruczone Sobie interesa pilnie i rzetelnie sprawować, protokoły dokładnie prowadzić, rozporządzeń Swych przełożonych w rzeczach służbowych dopełniać, tajemnicę urzędową zachowywać, i do wykształcenia Swego we wszelkich gałęziach sądownictwa jak najgorliwiej przykładać się będziesz.

Zakończenie formuły wszystkich przysięg:

„Co mi tu właśnie przeczytano, a ja we wszystkim dobrze i jasno zrozumiałem, winienem i chcę wszystkiego wiernie i pilnie dopełnić.“

„Tak mi Boże dopomóż!“

Bei Kanzlisten: die Ihnen anvertrauten Kanzleigeschäfte und Protokollführungen genau und verlässlich zu besorgen.

Bei Allen: sich in Allem nach den Ihnen ertheilten Instructionen zu benehmen.

Bei Vorgesetzten: und diese von Ihren Untergebenen beobachten zu lassen

Bei Allen: auf keine Weise durch Eigennutz oder aus Nebenabsichten sich davon abwenden zu lassen, Ihren Vorgesetzten in Dienstgeschäften die schuldige Achtung und Gehorsam zu erweisen, das Amtsgeheimniss zu bewahren und überhaupt sich alles Jenes sorgfältigst gegenwärtig zu halten, was den Pflichten eines eifrigen, redlichen und würdigen Beamten angemessen ist.

Zu III. Sie werden ferner schwören, die Ihnen übertragenen Dienstgeschäfte verlässlich und gewissenhaft zu besorgen, sich in Allem genau nach den ertheilten Instructionen zu benehmen, auf keine Weise durch Eigennutz oder aus Nebenabsichten sich davon abwenden zu lassen, die erhaltenen Aufträge Ihrer Vorgesetzten pünctlich und eifrig zu vollziehen, Ihren Vorgesetzten in Dienstsachen unbedingten Gehorsam zu leisten und die geziemende Achtung zu erweisen, in Dienstsachen strenges Stillschweigen zu beobachten und überhaupt sich so zu betragen, wie es einem redlichen, eifrigen und ordentlichen Diener gebührt.

C. Für Rechtspraktikanten.

Nachdem Sie zur Rechtspraxis zugelassen worden sind, so werden Sie einen Eid zu Gott dem Allmächtigen schwören und bei Ihrer Ehre und Treue geloben, die Ihnen übertragenen Geschäfte mit Fleiss und Redlichkeit zu besorgen, die Protokolle mit Genauigkeit zu führen, den Anordnungen Ihrer Vorgesetzten in Dienstgeschäften nachzukommen, das Amtsgeheimniss zu bewahren und sich Ihre Ausbildung in allen Zweigen der Rechtspflege eifrigst angelegen seyn zu lassen.

Schlussformel für alle Eidesleistungen:

„Was mir jetzt vorgehalten worden und ich in Allem wohl und deutlich verstanden habe, demselben soll und will ich in Allem getreu und fleissig nachkommen.“

„So wahr mir Gott helfe!“

Formularz N. II. (§. 44).

Wykaz stanu osobowego.

Na pierwszej stronie:

Imię
Miejsce i rok urodzenia
Stan
Studia i dekrety uzdolnienia
Znajomości języków

Na drugiej stronie:

Dotychczasowa służba.	Lat	Miesiący

Na trzeciej stronie:

Udzielony urlop.	tygodni

Na czwartej stronie:

Inne jakie wypadki.

--

Formular Nr. II. (§. 44.)

Personal-Standesausweis

Auf die erste Seite:

Name	
Geburtsort und Geburtsjahr	
Stand	
Studien und Befähigungs-Decrete	
Sprachkenntnisse	

Auf die zweite Seite:

Bisherige Dienstleistung	Jahre	Monate

Auf die dritte Seite:

Ertheilter Urlaub	Wochen

Sonstige Vorfälle

Auf die vierte Seite:

--

Nazwisko strony_i przedmiotu.	Liczba należących do niego podań	Znajduje się w registraturze pod zna- kiem registra- turnym:
Achmann Jozef przeciw Leopoldowi Biedermann . O zapłatę 260 złtr. mon. kon.	216, 304, 330, 450, 573, 574, 575, 580.	C 1850 10
Achmann Jozef przeciw Leopoldowi Biedermann . Spór o posiadanie, dotyczący wyda- nia ozdób kosztowności.	217, 229, 314.	C 1850 11
Achmann Józef przeciw Karolowi Breier i Lu- dwikowi Gruber . O zapłatę złtr. 400 mon. kon.	Obacz Breier Karol.	
Achmann Józef. Śledztwo kradzieży. Łtóra w jego ręce wpadła.	378, 670, 693, 845, 1037.	G 1849 87
Assenberg Ferdynand. Śledztwo przygotowawcze dla popeł- nionego na nim morderstwa, przez Antoniego Berger.	Obacz Berger Antoni.	
Assenberg Ferdynand. Puścizna.	618, 1102, 1203, 1275.	D 1850 112
Achau wies. Znalezienie trupa na pastwisku.	712, 890.	G 1850 66
Biedermann Leopold przeciw Józefowi Achmann . O zapłatę 260 złtr. m. k.	Obacz Achmann Józef.	
Biedermann Leopold przeciw Józefowi Achmann . Spór o posiadanie, dotyczący wydania ozdób kosztowności.	Obacz Achmann Józef.	
Breier Karol i Gruber Ludwik przeciw Józefowi Achmann . O zapłatę 400 złtr. m. k.	599, 670, 695, 696, 967, 3005.	C 1849 70
Berger Antoni. Śledztwo przygotowawcze względem mor- derstwa, na Ferdynandzie Assenberg popełnionego.	378, 380, 395, 402, 430, 440, 578, 622, 653, 688, 690, 691, 1010, 1020, 1051, 1055, 1072, 2031, 378, 5601.	G 1850 111
Burg Sebastyan. Konkomitacja proźby u udzielenie po- sady zawakowanej przez zejście ze świata J. Bacher.	Obacz kancelaryjne posady.	
Bacher Jan. Puścizna.	888, 900, 960, 1216.	D 1850 137
Bacher Jan. Obsadzenie posady kancelaryjnej, przez jego zejście ze świata zawakowanej.	Obacz kancelaryjne posady.	

Name der Partei und Gegenstand:	Zahl der dazugehörigen Eingaben.	Erliegt in der Registratur unter der Re- gistratur- Bezeichnung.
Achmann Joseph wider Biedermann Leopold Zahlung 260 fl. C. M.	216, 304, 330, 450, 573, 574, 575, 580.	C $\frac{1850}{10}$
Achmann Joseph wider Biedermann Leopold . Besitzstreit wegen Herausgabe eines Schmuckes.	217, 229, 314.	C $\frac{1850}{11}$
Achmann Joseph wider Breier Carl und Gruber Ludwig . Zahlung 400 fl. C. M.	Siehe Breier Carl.	
Achmann Joseph . Untersuchung eines ihm zugegangenen Diebstahles.	378, 670, 693, 845, 1037	G $\frac{1849}{87}$
Assenberg Ferdinand . Voruntersuchung wegen eines durch Berger Anton an ihm verübten Mordes.	Siehe Berger Anton.	
Assenberg Ferdinand . Verlassenschaft.	618, 1102, 1203, 1275.	D $\frac{1850}{112}$
Achau Dorf . Auffindung eines Leichnams auf der Viehweide.	712, 890.	G $\frac{1850}{66}$
Biedermann Leopold wider Achmann Joseph . Zahlung 260 fl. C. M.	Siehe Achmann Joseph.	
Biedermann Leopold wider Achmann Joseph . Besitzstreit wegen Herausgabe eines Schmuckes.	Siehe Achmann Joseph.	
Breier Carl und Gruber Ludwig wider Achmann Joseph . Zahlung 400 fl. C. M.	599, 670, 695, 696, 967, 3005.	C $\frac{1849}{70}$
Berger Anton . Voruntersuchung wegen eines an Fer- dinand Assenberg verübten Mordes.	378, 380, 395, 402, 430, 440, 578, 622, 653, 688, 690, 691, 1010, 1020, 1051, 1055, 1072, 2031, 378, 5601.	G $\frac{1850}{111}$
Burg Sebastian . Gesuchs-Einbegleitung um Verleihung der durch das Absterben des J. Ba- cher erledigten Kanzlisten-Stelle.	Siehe Kanzlistenstelle.	
Bacher Johann . Verlassenschaft.	888, 900, 960, 1216.	D $\frac{1850}{137}$
Bacher Johann . Besetzung der durch sein Ableben erledigten Kanzlistenstelle.	Siehe Kanzlistenstelle.	

Formulare Nr. V. (§. 218.)

Sterberegister.

Laufende Zahl.	Name, Charakter und Wohnort des Erblassers.	Sterbiag.	Zahl der Todesfalls- aufnahme.

Formulare Nr. VI. (§. 218.)

Anmeldungen.

In Folge Edictes vom
betreffend die

Zahl

Der Edictaltermin läuft ab, am

Einreichungs- Protokolls- Zahl.	Name, Charakter und Wohnort der anmeldenden Partei.	Gegenstand der Anmeldung.

Formularz Nr. VII. (§. 218).

Stronica

Protokół ogłoszenia upadłości.

Konkurs

Liczba . . . dzień i rok otwarcia konkursu

Termin do zgłoszenia

Imię zastępcy masy upadłości

Liczba protokołu podwzowego	Dzień ogłoszenia	Imię zgłaszającego się	Przedmiot skargi zgłaszającej i wyszczególnienie klasy żądanej	Termin do zgłoszenia

Formularz Nr. VIII. (§. 227).

Liczba

Arkusz doręczeń.

c. k.

Dla

Liczba protokołu podawczego	Gatunek aktu i liczba załączników	Imię strony lub władzy, której ma być doręczono	Podpis doręczającego	Dzień doręczenia i podpis odbiorcy albo przyczyna, dla której doręczenia nie uskuteczono

Formulare Nr. VII. (§. 218.)

(1850) 21. VI. Seite

Concursanmeldungs-Protokoll.

Concurs de

Zahl Tag und Jah. der Eröffnung

Anmeldungstermin

Name des Concursmasse-Verreters

Einreichungs- Protokolls- Zahl.	Tag der Anmeldung.	N a m e des Anmelders.	Gegenstand der Anmeldungs- klage und An- gabe der begehrt- en Classe.	Frist zur Anmeldung

Formulare Nr. VIII. (§. 227.)

(1850) 21. VI. Zahl

Zustellungsbogen

des k. k.

Für den

Einreichungs- Protokolls- Zahl.	Gattung des .. Stückes und Zahl der Beilagen.	N a m e der Partei oder Behörde, an welche zugestellt werden soll.	Unterschrift desjeni- gen, der die Zustel- lung vorgenommen hat.	Tag der Zustellung und Unterschrift des Empfängers oder Ursache, warum die Zustellung unter- blieben ist.

Formularz Nr. IX. (§. 240).

Stronica

Dziennik podawczy pocztowy.

c. k.

Liczba bieżąca sztuk	Liczba protokołu podawczego	Dzień podania	Władza lub strona, do której pakiet wystosowano	Wyszczególnienie pieniędzy lub przedmiotów wartości, któremi pismo obciążone jest	Powierzenie odebrania ze strony zarządu pocztowego

Formularz Nr. X. (§. 242).

Adnotacya.

oddanych lub przesłanych do urzędowania arkuszy doręczeń.

Liczba arkusza	Oddano lub przesłano i w jaki sposób	Dzień oddania lub przesłania

Formulare Nr. IX. (§. 240.)

Seite

Post-Aufgabs-Journal

des k. k.

Laufende Zahl der Stücke.	Einreichungs-Protokolls-Zahl.	T a g der Aufgabe.	Behörde oder Partei, an die das Packet gerichtet ist.	Angabe des Geldes oder der Werthgegenstände, mit denen ein Schreiben beschwert ist.	Empfansbestätigung von Seite der Post-Anstalt.

Formulare Nr. X (§. 242.)

Seite

Vormerkung

über die zur Amtshandlung übergebenen oder übersendeten Zustellungsbogen

Z a h l des Bogens.	Uebergaben oder übersendet und auf welche Art.	Tag der Uebergabe oder Uebersendung.

Formularz N. XI. (§. 242).

Adnotacya

poleceń wydanych do pojedynczych urzędników i sług c. k.
za sprawozdaniem (raportem)

Liczba protokołu podawczego i dzień rozporządzenia	Przedmiot czynności urzędowej	Imię urzędnika lub sługi	Termin	Dzień oddanego raportu

Formularz N. XII. (§. 254).

Adnotacya

wyjętych z registry c. k.
aktów

Dzień wyjęcia	Imię tej osoby lub władzy, która akta wyjęła	Oznaczenie aktów wyjętych

Formulare Nr. XI. (§. 242.)

Vormerkung

über die an einzelne Beamte und Diener des k. k.
ergangenen Aufträge gegen Berichterstattung

Einreichungs- Protokolls-Zahl und Tag der Ver- ordnung.	Gegenstand der Amtshandlung.	Name -- des Beamten oder Dieners.	Frist.	Tag des über- reichten Berich- tes.

Formulare Nr. XII. (§. 254.)

Vormerkung

über die aus der Registratur des k. k.
erhobenen Acten.

Tag der Behebung.	Name derjenigen Person oder Behörde, die Acten behoben haben.	Bezeichnung der ausgehobenen Acten.

SPIS RZECZY.

Patent obwieszający.

Oddział pierwszy. O sądach, ich obsadzaniu, kierunku i karności (§. 1—118).

Rozdział pierwszy. O sądach w ogólności (§. 1—8).

Rozdział drugi. O mianowaniu sędziów, urzędników i sług przy władzach sądowych (§. 9—36).

- I. Kwalifikacja (§. 9—15).
- II. Obsadzenie posad służbowych (§. 16—29).
- III. Zaprzysiężenie (§. 30—33).
- IV. Asygnowanie płacy (§. 34—36).

Rozdział trzeci. O kierunku sądowym (§. 37—59).

- I. Przepisy ogólne (§. 37—43).
- II. Wykazy stanu osobowego urzędników i sług (§. 44—48).
- III. Udzielanie urlopu (§. 49—56).
- IV. Zastępstwa (suplowania) (§. 57—59).

Rozdział czwarty. O wykonywaniu władzy dyscyplinarnej (§. 60—118).

- I. Kary porządkowe (§. 62—63).
- II. Kary dyscyplinarne (§. 64—74).
- III. Sądy dyscyplinarne i postępowanie w tychże (§. 75—89).
- IV. Przyłączenie się poszkodowanego do postępowania dyscyplinarnego (§. 90—99).
- V. Czasowe zawieszenie, to jest czasowe odsunięcie ze służby (suspendowanie) (§. 96—102).
- VI. Przeniesienie mimowolne na stan spoczynku (§. 103—109).
- VII. Przeniesienie mimowolne na inną posadę (§. 110—118).

Oddział drugi. Porządek wewnętrzny interesów sądowych (§. 119—193).

Rozdział piąty. O stanowisku władzy i wzajemnym stosunku urzędników i sług (§. 119—136).

Rozdział szósty. O wyłączeniu i nieprzypuszczalności osób sądowych (§. 137—142).

Rozdział siódmy. O traktowaniu i załatwianiu interesów (§. 143—193).

- I. Obrobienie interesu (§. 143—151).
- II. Załatwianie interesów w sądach pojedynczych (§. 152—155).
- III. Załatwianie interesów przez sądy kolegiałne (§. 156—188).
 - A. Przedmioty obradowania i składania wydziałów (senatów) (§. 156—168).
 - B. Sposób obradowania (§. 169—180).
 - C. Załatwienie czynności, nieulegających obradowaniu (§. 181—182).
 - D. Prowadzenie protokołu Rady (§. 183—188).
- IV. Rozprawa ze stronami (§. 189—193).

Oddział trzeci. Porządek interesów zewnętrzny sądowy (§. 194—275).

Rozdział ósmy. O protokole podawczym (§. 194—219).

- I. O zachowaniu się protokolisty przy podawaniu pism (§. 194—209).
- II. Forma protokołu podawczego (§. 210—217).
- III. Adnotacje przy protokole podawczym (§. 218).
- IV. Oddawanie aktów do obrobienia (§. 219).

Rozdział dziewiąty. O wygotowaniu i doręczeniu załatwianych spraw (§. 220—242).

- I. Wygotowanie załatwianych spraw (§. 220—223).
- II. Doręczanie załatwień (§. 224—241).
- III. Księgi adnotacyjne w ekspedyturze (§. 242).

Rozdział dziesiąty. O zachowaniu aktów w registaturze (§. 243—256).

- I. Oznaczenie aktów registraturnych (§. 243—251).
- II. Przeglądanie i wyjęcie aktów registraturnych i udzielanie odpisów (§. 252—256).

Rozdział jedenasty. O archiwach sądów krajowych (§. 257—275).

- I. Przepisy ogólne (§. 257—259).
 - II. Oddawanie aktów do archiwum (§. 260—261).
 - III. Obchodzenie się z aktami w archiwum (§. 262—268).
 - IV. Przeglądanie i wyjęcie aktów archiwalnych i udzielanie odpisów (§. 269—275).
- Formularze Nro I—XIII.

I n h a l t.

Kundmachungs-Patent.

Erster Abschnitt. Die Gerichte, deren Besetzung, Leitung und Disciplin (§. 1—118).

Erstes Hauptstück. Von den Gerichten überhaupt (§. 1—8).

Zweites Hauptstück. Von der Ernennung der Richter, Beamten und Diener bei den Gerichtsstellen (§. 9—36).

- I. Erfordernisse (§. 9—15).
- II. Besetzung der Dienstplätze (§. 16—29).
- III. Beeidigung (§. 30—33).
- IV. Anweisung der Bezüge (§. 34—36).

Drittes Hauptstück. Von der Leitung der Gerichte (§. 37—59).

- I. Allgemeine Bestimmungen (§. 37—43).
- II. Personalstandes-Anweise der Beamten und Diener (§. 44—48).
- III. Ertheilung des Urlaubes (§. 49—56).
- IV. Supplirungen (§. 57—59).

Viertes Hauptstück. Von der Ausübung der Disciplinargewalt (§. 60—118).

- I. Ordnungsstrafen (§. 62—63).
- II. Disciplinarstrafen (§. 64—74).
- III. Disciplinargerichte und Verfahren (§. 75—89).
- IV. Anschluss der Beschädigten an das Disciplinarverfahren (§. 90—95).
- V. Zeitweise Enthebung von den Dienstverrichtungen (Suspension) (§. 96—102).
- VI. Unfreiwillige Versetzung in den Ruhestand (§. 103—109).
- VII. Unfreiwillige Versetzung auf einen anderen Dienstposten (§. 110—118).

Zweiter Abschnitt. Innere Geschäftsordnung der Gerichte (§. 119—193).

Fünftes Hauptstück. Von der Stellung, den Befugnissen und dem gegenseitigen Verhältnisse der richterlichen Beamten und Diener (§. 119—136).

Sechstes Hauptstück. Von der Ausschliessung und Ablehnung der Gerichtspersonen (§. 137—142).

Siebentes Hauptstück. Von der Behandlung und Erledigung der Geschäftsstücke (§. 143—193).

- I. Bearbeitung der Geschäftsstücke (§. 143—151).
- II. Erledigung der Geschäftsstücke bei Einzelgerichten (§. 152—155).
- III. Erledigung der Geschäftsstücke bei Collegialgerichten (§. 156—168).
 - A. Gegenstände der Berathung und Bildung der Senate (§. 156—168).
 - B. Art der Berathung (§. 169—180).
 - C. Erledigung der einer Berathung nicht unterliegenden Stücke (§. 181—182).
 - D. Führung des Rathsprotokolles (§. 183—188).
- IV. Verhandlung mit den Parteien (§. 189—193).

Dritter Abschnitt. Aeusserer Geschäftsordnung der Gerichte (§. 194—275).

Achtes Hauptstück. Von dem Einreichungsprotokolle (§. 194—219).

- I. Benehmen des Protokollisten bei Ueberreichung der Schriften (§. 194—209).
- II. Form des Einreichungsprotokolles (§. 210—217).
- III. Vormerkbücher im Einreichungsprotokolle (§. 218).
- IV. Abgabe der Stücke zur Bearbeitung (§. 219).

Neuntes Hauptstück. Von der Ausfertigung und Zustellung der Erledigungen (§. 220—242).

- I. Ausfertigung der Erledigungen (§. 220—223).
- II. Zustellung der Erledigungen (§. 224—241).
- III. Vormerkbücher im Expedite (§. 242).

Zehntes Hauptstück. Von der Aufbewahrung der Acten in der Registratur (§. 243—256).

- I. Bezeichnung der Registratursacten (§. 243—251).
- II. Einsichtnahmen. Behebung der Registratursacten u. Ertheilung von Abschriften (§. 252—256).

Eilftes Hauptstück. Von den Landesgerichts-Archiven (§. 257—275).

- I. Allgemeine Bestimmungen (§. 257—259).
 - II. Abgabe der Acten in das Archiv (§. 260—261).
 - III. Behandlung der Acten im Archive (§. 262—268).
 - IV. Einsichtnahmen. Behebung der Archiv-Acten und Ertheilung von Abschriften (§. 269—275).
- Formularien. Nr. I—XIII.

INDEX

1891-1892
1892-1893
1893-1894
1894-1895
1895-1896
1896-1897
1897-1898
1898-1899
1899-1900
1900-1901
1901-1902
1902-1903
1903-1904
1904-1905
1905-1906
1906-1907
1907-1908
1908-1909
1909-1910
1910-1911
1911-1912
1912-1913
1913-1914
1914-1915
1915-1916
1916-1917
1917-1918
1918-1919
1919-1920
1920-1921
1921-1922
1922-1923
1923-1924
1924-1925
1925-1926
1926-1927
1927-1928
1928-1929
1929-1930
1930-1931
1931-1932
1932-1933
1933-1934
1934-1935
1935-1936
1936-1937
1937-1938
1938-1939
1939-1940
1940-1941
1941-1942
1942-1943
1943-1944
1944-1945
1945-1946
1946-1947
1947-1948
1948-1949
1949-1950
1950-1951
1951-1952
1952-1953
1953-1954
1954-1955
1955-1956
1956-1957
1957-1958
1958-1959
1959-1960
1960-1961
1961-1962
1962-1963
1963-1964
1964-1965
1965-1966
1966-1967
1967-1968
1968-1969
1969-1970
1970-1971
1971-1972
1972-1973
1973-1974
1974-1975
1975-1976
1976-1977
1977-1978
1978-1979
1979-1980
1980-1981
1981-1982
1982-1983
1983-1984
1984-1985
1985-1986
1986-1987
1987-1988
1988-1989
1989-1990
1990-1991
1991-1992
1992-1993
1993-1994
1994-1995
1995-1996
1996-1997
1997-1998
1998-1999
1999-2000
2000-2001
2001-2002
2002-2003
2003-2004
2004-2005
2005-2006
2006-2007
2007-2008
2008-2009
2009-2010
2010-2011
2011-2012
2012-2013
2013-2014
2014-2015
2015-2016
2016-2017
2017-2018
2018-2019
2019-2020
2020-2021
2021-2022
2022-2023
2023-2024
2024-2025

WYKAZ PRACOWNIKÓW

1937

WYKAZ PRACOWNIKÓW

1937

WYKAZ PRACOWNIKÓW

1937

WYKAZ PRACOWNIKÓW

1937

WYKAZ PRACOWNIKÓW

1937

WYKAZ PRACOWNIKÓW

1937

WYKAZ PRACOWNIKÓW

1937

WYKAZ PRACOWNIKÓW